

ÅRSRAPPORT 2016

Rehabilitering Ullensaker rådhus

Kilde: KB Arkitekter
Arkitekt: Mette Heimtun
interiørarkitekt MNIL

Ullensaker kommune

Vekstkommunen— tilgjengelig, attraktiv og handlekraftig

FORORD

Rådmannens årsrapport til kommunestyret, som legges fram sammen med årsregnskapet, er en viktig del av kommunens styringssystem. Her rapporteres hva som er oppnådd i 2016 i forhold til de mål som kommunestyret og hovedutvalg satte gjennom budsjett og styringskort høsten 2015. Målene i styringskortene er basert på balansert målstyring med fokus på områdene samfunn, brukere, medarbeidere og økonomi. Årsrapporten skal gi et viktig grunnlag for videre prioritering inn mot Budsjett 2018/økonomiplan 2018-2021.

Befolkningsveksten i kommunen er fortsatt høy, og kommunen preges av stor mobilitet. Mens innbyggertallet økte med 913 (879 i 2015) var det hele 5 687 (5 514 i 2015) personer som flyttet enten inn eller ut av kommunen i 2016. Dette gir betydelige utfordringer for mange av kommunens tjenesteområder.

Årsregnskapet for 2016 viser et godt økonomisk resultat, og regnskapsmessig mindreforbruk ble 57,3 mill kr. Rådmannen anser at resultatet for 2016 gir uttrykk for god økonomistyring i alle deler av virksomheten. Kommunen kan med dette resultatet styrke frie fond betydelig, noe som anses helt nødvendig for å takle svingninger i økonomien på sikt. Rådmannen ser det fortsatt som særdeles viktig å videreføre den sterke og meget gode budsjett disiplinen som utvises ute i enhetene.

Den høye befolkningsveksten krever en kontinuerlig utvikling og tilpasning av det kommunale tjenestetilbudet. Etter rådmannens vurdering har Ullensaker kommune gjennom mange år med høy vekst utviklet en omstillingsdyktig organisasjon som takler denne utfordringen. Rådmannen vil likevel peke på at nivået på investeringer i de nærmeste årene bør vurderes nøye med tanke på kommunens økonomiske bærekraft. Årsrapporten gir en rekke beskrivelser av hvordan organisasjonen håndterer økt behov for kommunale tjenester på en både god og kostnadseffektiv måte, og med tilfredsstillende tilbakemeldinger fra brukerne. Rådmannen ønsker derfor å takke kommunens mange ledere og øvrige ansatte for den flotte innsatsen for Ullensaker kommune i 2016. Samtidig vil rådmannen takke for et godt og konstruktivt samarbeid med kommunens folkevalgte gjennom året.

Ullensaker, 31. mars 2017

Erlend Eggum
Konstituert rådmann

INNHALDSFORTEGNELSE

1	SAMMENDRAG.....	6
2	OVERORDNEDE MÅL OG RAMMER.....	9
2.1	Kommuneplan.....	9
2.2	Balansert målstyring.....	11
3	ORGANISASJON OG STYRING.....	16
3.1	Politisk organisering.....	16
3.2	Administrativ organisering.....	17
3.3	Ullensaker kommune som arbeidsgiver.....	20
4	ÅRSBERETNING 2016 ETTER LOV OG FORSKRIFT.....	28
4.1	Økonomisk stilling og resultat av virksomheten.....	28
4.2	Andre forhold av vesentlig betydning for kommunen.....	29
4.3	Tiltak for å ivareta betryggende kontroll og etisk standard.....	29
4.4	Likestilling.....	30
4.5	Redegjørelse for vesentlige budsjettavvik.....	31
5	ØKONOMI.....	33
5.1	Regnskapsresultater.....	33
5.2	Driftsinntekter.....	38
5.3	Driftsutgifter.....	42
5.4	Utvikling i sentrale nøkkeltall.....	44
5.5	Finans.....	51
5.6	Investeringer.....	59
6	ÅRSRAPPORT FOR FORMANNSKAPET.....	66
6.1	Oppsummering for Formannskapet.....	66
6.2	Plansak, byggesak og oppmåling.....	69
6.3	Kommunal næringsforvaltning.....	70
6.4	Kommunaltekniske tjenester; brann og ulykkesvern.....	72
6.5	Styring og kontroll.....	72
6.6	Administrasjon.....	72
6.7	Kirke.....	74

7	ÅRSRAPPORT FOR TEKNISK, IDRETT OG KULTUR.....	75
7.1	Oppsummering for teknisk, idrett og kultur	75
7.2	Eiendomsforvaltning - formålsbygg og boliger.....	77
7.3	Kommunaltekniske tjenester; vann, avløp og renovasjon	79
7.4	Samferdsel.....	81
7.5	Kulturminner, natur og nærmiljø	81
7.6	Kultur og idrett.....	81
7.7	Stab.....	83
8	ÅRSRAPPORT FOR SKOLE OG BARNEHAGE.....	85
8.1	Oppsummering for skole og barnehage	85
8.2	Grunnskoleopplæring	89
8.3	Barnehage.....	96
9	ÅRSRAPPORT FOR HELSEVERN OG SOSIAL OMSORG.....	101
9.1	Oppsummering for helsevern og sosial omsorg.....	101
9.2	Pleie og omsorg.....	104
9.3	Kommunehelse	107
9.4	Rus og psykisk helsevern.....	109
9.5	Sosialtjeneste.....	110
9.6	Barnevern.....	112

1 SAMMENDRAG

SAMFUNN

Høy befolkningsvekst preget Ullensaker også i 2016. Prosentvis befolkningsøkning ble 2,7 % mot 2,6 % i 2015. Antall innbyggere ved utgangen av 2016 er 35 102, en økning på 913 personer. I 2015 økte befolkningen med 879 personer.

Det ble gitt midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest på 412 boenheter, og gitt igangsettingstillatelse til 676 nye boenheter i 2016.

Cirka 25 500 personer har sitt arbeid i Ullensaker. De fleste er sysselsatt innenfor service, transport og logistikk. Pr 4. kvartal 2016 er ca 17 800 av kommunens innbyggere i arbeid, hvorav omtrent halvparten har sitt arbeidssted innenfor kommunens grenser. Omlag 16 700 pendler til Ullensaker fra andre kommuner. Dette gjør Ullensaker til en av de kommunene i landet som har høyest nettoinnpendling.

Det ble gjennomført innbyggerundersøkelse i 2016. Tidligere er undersøkelser gjennomført i 2009, 2011 og 2014. I undersøkelsen fremkom det klart at ullsokningen generelt sett er godt fornøyd med kommunen. Når man sammenligner resultatene fra undersøkelsen i 2016 med undersøkelsen i 2014 er scoren på dimensjonsnivå forbedret på nær alle dimensjonene, med unntak av området Servicetilbud. Helhetsvurderingen ligger på 4,6 som er samme score enn ved forrige undersøkelse og høyere (0,3) enn gjennomsnittet for Østlandet. Ikke minst viser det at kommunen har stor grad av tillit og et godt omdømme hos sine innbyggere.

Kommunens viktigste oppgaver i årene som kommer er nedfelt i Kommuneplan 2015-2030 som ble vedtatt i kommunestyret 7. september 2015.

BRUKERE

Det gjennomføres både innbyggerundersøkelse, interne brukerundersøkelser for interne tjenester og egne brukerundersøkelser under de enkelte tjenesteområdene. For nærmere omtale vises det til kapittel 2 og kapittel 6-9.

MEDARBEIDERE

Antall ansatte i kommunen pr 31.12.16 er 2 144, mens antall årsverk er 1 887. Ullensaker kommune arbeider kontinuerlig med tiltak for først og fremst å beholde, samt å rekruttere medarbeidere.

Medarbeiderundersøkelsen de siste årene har vist at trivselen er gjennomgående høy blant kommunens medarbeidere. Undersøkelsen i 2016 ligger på samme nivå som ved forrige undersøkelse i 2014. På alle dimensjoner ble det oppnådd gjennomsnittscore på samme nivå som i 2014 eller bedre, med unntak av området Systemer for lønns- og arbeidstidsordninger, hvor score har gått noe ned (0,2). Arbeidsgivers krav til resultater er 4,7. Gjennomsnitt for hele kommunen totalt er 4,6 og ligger på tilsvarende nivå som landsgjennomsnittet, men marginalt under målsettingen.

ØKONOMI

Driftsinntektene er på 2 361 mill kr og driftsutgiftene er på 2 229 mill kr. Dette gir et brutto driftsresultat for 2016 på 132 mill kr. Netto finansutgifter er 7,7 mill kr lavere enn budsjett.

Netto driftsresultat for 2016 er på 91,1 mill kr, 3,9 % av brutto driftsinntekter. Tilsvarende for Kommunegruppe (Kgr) 13 er 4,1 %. Netto bruk av fond og overføring til investeringsregnskapet utgjør 33,8 mill kr, og regnskapsmessig mindreforbruk er etter dette på 57,3 mill kr. Til sammenligning var det regnskapsmessige mindreforbruket i 2015 på 43,7 mill kr.

Frie inntekter i 2016 på 1 699 mill kr er 26 mill kr eller 1,55 % høyere enn budsjett. Innbetalt skatt på 918 mill kr er 16 mill kr høyere enn budsjett.

Skatteinngangen pr innbygger i Ullensaker har blitt gradvis redusert siden 2002, sett i forhold til nasjonal skatteinngang. De fem siste årene har den ligget under landsgjennomsnittet. I 2016 var skatteinngangen pr innbygger 93,4 % av landsgjennomsnittet, mot 93,7 % i 2015.

Netto finanskostnader i % av brutto driftsinntekter er på 6,9 % i 2016. Dette er en liten nedgang på 0,1 % sammenlignet med i 2015. I Kgr 13 er andelen for 2016 3,5 %, også der en nedgang på 0,1 % i forhold til 2015.

Justert budsjett ordinære investeringer for 2016 er på brutto 677 mill kr, mens det er benyttet 506,3 mill kr. For 2016 er 84 % av kommunens ordinære investeringer finansiert med lån. For 2015 ble 69 % lånefinansiert.

Rentebærende låneportefølje har økt med 503 mill kr til 3,379 mrd kr i 2016, hvorav lån til rentable investeringer på VAR området, selvfinansierende boliger og startlån er beregnet til ca. 969 mill kr. Gardermolånet er rentefritt og utgjør 143 mill kr ved utgangen av 2016. Det gjenstår 12 like årlige avdrag på 11,9 mill kr før dette lånet er nedbetalt. Netto lånegjeld pr innbygger er kr 86 977, en økning på kr 7 912 eller 10 % fra 2015 til 2016. Netto lånegjeld pr innbygger i Kgr 13 er på kr 49 101 og økte med kr 1 316 eller 2,8 % pr innbygger.

Resultatenhetene har et samlet mindreforbruk mot justert budsjett på 26,7 mill kr i 2016. Hovedutvalgsområdet HHS har et merforbruk, mens HSB, HTIK og HOP har alle mindreforbruk. Generelt har enhetene gjennom stram økonomistyring bidratt til det positive resultatet for kommunen i 2016.

Disposisjonsfondet er på 119,1 mill kr pr 31.12.16, en netto økning på 33,3 mill kr, mens ubundet investeringsfond er på 3,2 mill kr, uendret fra 2015.

FORMANNSKAPET

Formannskapetets ordinære enheter har i 2016 et samlet mindreforbruk på 5,4 mill kr, som skyldes lavere tjenesteproduksjon som følge av ledighet i sentrale stillinger. Formannskapetets fellesposter har et samlet mindreforbruk på 12,0 mill kr hvor hovedårsaken er besparelse på pensjonskostnader i forhold til budsjett.

HOVEDUTVALG FOR TEKNISK, IDRETT OG KULTUR

Hovedutvalget har et samlet mindreforbruk på ca 5,0 mill kr. Utvalgsområdet har flere økonomiske usikkerhetsmomenter innenfor sine tjenester som for eksempel besøkstall på kulturarrangementer og kino, vintervedlikehold og energi. Disse elementene har slått positivt ut i 2016 og bidrar til hovedutvalgets mindreforbruk. I tillegg har det gjennom året vært ubesatte

stillinger som har gitt innsparinger på lønnsbudsjettet, men dermed også innsparte midler fordi prosjekter har kommet i gang senere enn antatt.

HOVEDUTVALG FOR SKOLE OG BARNEHAGE

I 2016 har fagområdet samlet et mindreforbruk på 13,4 mill kr som tilsvarer 1,9 % av nettorammen. Dette er innenfor målsettingen i styringskortet. Det vesentligste av mindreforbruket ligger innenfor Grunnskolen og Barnehager, med henholdsvis 7,0 mill kr og 5,6 mill kr. For Grunnskolens del skyldes mindreforbruket førstegangstildeling av prosjektmidler for 2015, utbetalt i 2016. For Barnehagene er årsaken til mindreforbruket i hovedsak lavere barnetall i de private barnehagene.

HOVEDUTVALG FOR HELSEVERN OG SOSIAL OMSORG

Resultatet for HS samlet gir et merforbruk i 2016 på 9,1 mill kr, tilsvarende 1,6 %. Dette er 1,1 % høyere enn akseptert avvik.

Det har i 2016 vært et stort fokus på å sikre god økonomisk kontroll ved alle enhetene, men det er flere utfordringer innenfor hovedutvalgsområdet som bidrar til det betydelige merforbruket. I hovedsak kan det oppsummeres med at stort behov for sykehjemsplasser gir behov for anskaffelse av helse- og omsorgstjenester i og utenfor kommunen. I tillegg er det økende behov for hjemmetjenester og tjenester innenfor barnevern, samt økt behov for sosialhjelp.

2 OVERORDNEDE MÅL OG RAMMER

2.1 Kommuneplan

Kommuneplanen 2015-2030 legger rammer for utviklingen og er kommunens viktigste overordnede styringsdokument. I kommuneplanen fastsettes rammer for den ønskede samfunnsutviklingen. Kommuneplanen har et langsiktig perspektiv, og er et redskap for kommunen til å møte nye og endrede utfordringer. Kommuneplanen skal bidra til å gi forutsigbarhet i utviklingen av tjenestetilbudet og framtidig arealbruk. Folkehelse skal sikres i planarbeidet, og det skal legges til rette for fortsatt befolkningsvekst. Veksten er målsatt til:

- 500 nye boliger i året
- 1000 nye arbeidsplasser i året

Ullensaker kommunes visjon er å være «**Vekstkommunen - tilgjengelig, attraktiv og handlekraftig**». Arealstrategien med fortetting i eksisterende tettsteder, et sterkt jordvern og sikring av områder for friluftsliv er videreført fra tidligere kommuneplan. De langsiktige overordnede målene frem mot 2030 kan oppsummeres slik:

Ullensaker kommune:

- Er en aktiv og langsiktig samfunnsutvikler, med en bærekraftig befolkningsvekst og arealforvaltning.
- Utvikler trygge og godt integrerte tettsteder som stimulerer til fysisk og kulturell aktivitet, og en aktiv helsefremmende livsstil der alle innbyggere gis mulighet til å være aktive samfunnsdeltagere.
- Har et bredt boligtilbud med god kvalitet og gode bomiljøer, der kultur-, idretts- og organisasjonsliv skaper aktivitet, opplevelser, tilhørighet og identitet.
- Har et variert og framtidsrettet næringsliv.
- Har en effektiv organisasjon med motiverte, kompetente og omstillingsdyktige medarbeidere.
- Har en beredskap som er i stand til å håndtere de hendelser og krisesituasjoner som kan inntreffe.
- Barn og unge har trygge, likeverdige og utviklende oppvekstvilkår i en kommune i vekst, som verdsetter kunnskap, ferdigheter og kompetanse.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år, og revideres årlig. Å øke sammenhengen mellom kommuneplanens handlingsdel og økonomiplanenes handlingsprogram blir en viktig del når kommuneplanen rulleres i 2017/2018.

2.1.1 Samfunns- og næringsutvikling

Ullensaker kommune har hatt en historisk sterk befolkningsvekst de siste årene. Ved utgangen av 2016 hadde kommunen 35 102 innbyggere. Veksten siste år var på 2,7 % (913 personer). For 2015 var tilsvarende tall 2,6 % (879 personer). Den prosentvise veksten for 2016 er noe lavere enn gjennomsnittet de siste 10 årene (2007 – 2016). Det forventes at veksten vil fortsette. Ifølge befolkningsprognosene vil Ullensaker ha en befolkning på i underkant av 40 000 innbyggere i 2020, og rundt 50 000 innbyggere i 2030. Det er tilgangen på arbeidsplasser som følger av hovedflyplassen på Gardermoen som er den viktigste årsaken til den sterke veksten.

Befolkningsveksten har gitt kommunen mange muligheter og utfordringer, både i samfunns- og arealutviklingen, og med å kunne dimensjonere et tilstrekkelig nivå på tjenesteproduksjon. Det

legges vekt på fortetting/transformasjon framfor byspredning og utvikling av nye boligområder langt fra sentrum og kollektivtilbud. Allerede planavklarte områder utvikles med sikte på å redusere transportbehovet og ved å legge til rette for gange og sykkel.

Sammen med hovedflyplassen utgjør Jessheim og Gardermoen næringspark den framtidige «Gardermobyen». Dette er kjernen i en region som er robust, livskraftig og tilgjengelig. Tilrettelegging av arealer til boliger og næringsliv har styrket kommunens evne til å dra nytte av denne posisjonen. Den store utbyggingen av boliger og næringsbygg har gitt en dynamisk utviklingskraft. Dette har ført til urbanisering av Jessheim og utvikling av næringsområdene på Kløfta, Jessheim og i Gardermoen Næringspark.

Det er om lag 25 500 arbeidsplasser i Ullensaker, av disse er ca. 13 000 på hovedflyplassen. Det har vært en nedgang i antall ansatte på flyplassen de siste årene som følge av omstruktureringer og effektivisering/digitalisering i bransjen.

Passasjertallet for OSL i 2016 var på om lag 25,8 millioner passasjerer, noe som innebærer en økning på 4,5 % i forhold til 2015. Dette er høyere vekst enn foregående år (1,7 %). Til sammenlikning hadde Kastrup rett over 29 millioner passasjerer i 2016, en vekst i fra 2015 på 9,1 % (3,8 % foregående år).

I Ullensaker var det ca. 17 800 innbyggere i arbeid pr 4. kvartal 2016, omtrent halvparten har sitt arbeidssted innenfor kommunens grenser. Omlag 16 700 pendler til Ullensaker fra andre kommuner, noe som gjør at Ullensaker kommune til en kommune med høy netto innpendling.

2.1.2 Strategisk planlegging

Ullensaker kommune har de siste årene gjennomført en rekke større plan- og strategiprosesser. Kommunen skal legge til rette for å takle veksten i Osloregionen med å videreutvikle Jessheim som et regionsenter.

I kommunens plandokumenter er det bygget opp under at hovedtyngden av befolkningsveksten, nærmere 75 %, legges til Jessheim og omlag 15 % til Kløfta. Veksten for øvrig, om lag 10 % vil fordeles på resterende tettsteder i kommunen. I 2016 ble 76 % av igangsettingstillatelsene til nye boliger gitt på Jessheim.

I Gardermoen Næringspark skal kommunen legge til rette for 20 000 arbeidsplasser. På Jessheim nord er det under utvikling et helsecluster hvor Landsforeningen for Hjerte- og Lungesykes (LHL) spesialsykehus skal åpnes i 2017. Her etableres det viktige arbeidsplasser for hele regionen. Det interkommunale helsehuset etableres samme sted og åpnes tidlig i 2018. Øvre Romerike er i ferd med å utvikle seg til en felles bolig- og arbeidsmarkedsregion.

Det ble i 2016 vedtatt 14 detaljreguleringsplaner. Dette er noen flere enn i 2015.

Det er i 2016 jobbet med 5 områderegeringsplaner:

- Områdereguleringsplanen for Nordre del av Gardermoen Næringspark vedtatt i mars.
- Områdereguleringsplanene for Stasjonsområdet og rådhusplassen har i 2016 vært til offentlig ettersyn.
- Områdeplanen for den nye bydelen Gystadmarka vil legge til rette for om lag 3500 nye boliger, bygd opp rundt skole- og idrettsområdet og en sentralpark. I denne bydelen vil barnefamilier få skoler, barnehager, idretts- og aktivitetsområder i gangavstand til boligene. Arbeidet er gjennomført i tett dialog med grunneierne. Det er utarbeidet en fordelings- og finansieringsmodell for opparbeidelse av offentlig felles infrastruktur i området.

- Planvedlikehold Gardermoen næringspark er igangsatt. Den store utfordringen er rekkefølgekravet om nytt Jessheim Nord kryss på E6 og finansieringen av dette. Arbeidet er igangsatt men lagt noe på vent i påvente av avklaring av NTP våren 2017.
- Områdeplan for området gamle Nordkisa skole ble påbegynt i 2016 og er under utarbeidelse.

Arbeid med revidering av områderegeringsplanene for Gardermoen næringspark ble igangsatt i 2016.

Andre sentrale strategiske planoppgaver utført i 2016:

- Kulturminnevernplanen har vært på høring og skal sluttbehandles i 2017
- Kommunedelplan Kultur 2016-2030 er vedtatt
- Grunnlagsarbeid med prinsipplan for veg- og gatenett (blir noe av grunnlaget for strategi for mobilitet i 2017)
- Planstrategi, vedtatt 6.9.2016 (inkl. oversiktsdokument folkehelse)
- Boligbyggeprogram, vedtatt 10.5.2016 (inkluderer befolkningsprognoser)
- Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder (startet tidlig i 2016, politisk oppstartsak i september)
- Ad-hoc-preget arbeid, frettet mot næringsutvikling

2.2 Balansert målstyring

Kommuneplanen er den overordnede og langsiktige mål- og strategiplanen for kommunen, og skal være førende for valg av mål og strategier på kortere sikt i andre planer, inkludert enhetenes mål og virksomhetsplaner.

Kommunen bruker styringssystemet balansert målstyring. Dette er et strategisk verktøy, som medvirker til å se sammenhengen mellom mål, tiltak og resultater. Basert på de langsiktige målene i kommuneplanen utarbeides et styringskort med mer kortsiktige overordnede mål for kommunen som igjen er utgangspunktet for enhetenes resultatmål det kommende året.

I balansert målstyring velges fokusområder som er sentrale for virksomheten og det utarbeides et styringskort med mål for hvert fokusområde. Styringskortet for Ullensaker kommune har fire fokusområder:

- Samfunn
- Brukere/Innbygger
- Medarbeidere/Organisasjon
- Økonomi

Gjennom rapportering på fokusområdene vil administrasjonen dokumentere måloppnåelse og resultater til politisk nivå. Resultater og mål for 2016 pr fokusområdet er kommentert samlet for kommunen i det følgende.

2.2.1 Fokusområde samfunn

Mål og resultater for 2016 for samfunn er som følger:

Målsetting	Nasjonalt 2016	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016
Ullensaker kommune er en aktiv og langsiktig samfunnsutvikler med en bærekraftig befolkningsvekst og arealforvaltning					
Arealforbruket pr. innbygger reduseres		471 m2		460 m2	467 m2
Kommunens energiforbruk pr m2 reduseres	-	151 kWh pr. m2		140 kWh pr. m2	139 kWh pr. m2
Kommunen utvikler trygge og godt integrerte tettsteder som stimulerer til fysisk og kulturell aktivitet					
Score* på Innbyggernes tilfredshet på tema Bomiljø og senterfunksjoner i kommunen der du bor	4,1	4,4	Ikke målt	4,5	4,4
Score* på spørsmålet " Hvor trygt opplever du at det er å bo og ferdes i din kommune? "	5,0	5,0	Ikke målt	5,1	4,9
Score* på Innbyggernes tilfredshet på tema Natur og landskap og friluftsliv	4,4	4,1	Ikke målt	4,1	4,1
Kommunen har en beredskap som er i stand til å håndtere de hendelser og krisesituasjoner som kan inntreffe.					
Fravær av avvik ved tilsyn av kommunens beredskap		Ikke målt	100 %	100 %	Ikke målt
Kommunen har et bredt boligtilbud med god kvalitet og gode bomiljøer, der kultur-, idretts- og organisasjonsliv skaper aktivitet, opplevelser, tilhørighet og identitet.					
Antall nye boenheter årlig i kommunen	-	298	363	500	412
Score* på Innbyggernes tilfredshet på tema kultur og idrett	4,5	4,7	Ikke målt	4,7	4,7
Barn og unge har trygge, likeverdige og utviklende oppvekstvilkår i en kommune i vekst som verdsetter kunnskap, ferdigheter og kompetanse					
Andel arbeidsledige 15 - 29 år reduseres	**	3,1 %	3,7 %	3,0 %	**
Andel elever som er mobbet de siste 12 mnd.	5,1 %	5,0 %	4,2 %	0,0 %	6,0 %
Andel av befolkningen med høgskole- eller universitetsutdanning øker i kommuneplanperioden	**	25,3 %	**	26,0 %	**
Andel elever i 10. trinn på ungdomsskolen som oppgir at " alt er et slit " reduseres	31 %	48,0 %	***	30,0 %	***
Frafall fra videregående skole reduseres	23 %	29,0 %	27 %	25,0 %	26 %
Alle innbyggere gis mulighet til å være aktive samfunnsdeltagere					
Score* på spørsmålet " mulighet for å påvirke kommunale beslutninger? "	3,2	3,2	Ikke målt	3,5	3,2
Fravær av avvik ved tilsyn av nybygg i forhold til universell utforming.		100 %		100 %	
Kommunen har et variert og framtidsrettet næringsliv					
Antall nye arbeidsplasser i Ullensaker årlig.	-	429		1 000	1 406

*Resultat fra innbyggerundersøkelsen Bedrekommune.no fra KS. Gjennomføres annethvert år. Skala 0-6.

**Ikke resultat da indikatorene i Folkehelsebarometeret er endret

***Data hentes fra Ungdomsundersøkelsen (fra KORus ØST) som ikke er gjennomført i 2015 og 2016. Gjennomføres i 2017.

Arealforbruket pr innbygger er på vei nedover, men målet for 2016 er ikke nådd. Etter hvert som befolkningen øker vil arealforbruket/innbygger bli redusert. Kommunens energiforbruk er også redusert betydelig fra 2014 og er marginalt under målsettingen for 2016. Det har vært jobbet systematisk med energiforbruket og dette arbeidet vil fortsette inn i 2017.

Kommunen scorer bra på utvalgte spørsmål om bomiljø, trygghet og natur, landskap og friluftsliv, samt kultur og idrett i Innbyggerundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2016.

Resultatene er omtrent i samsvar med målsettingene og marginalt over eller under landsgjennomsnittet.

Antall ferdigstilte enheter er noe lavere enn måltallet (412 boenheter). Dette er likevel et høyt tall. Det ble gitt 676 igangsettingstillatelser til boliger, noe som indikerer fortsatt høy boligtilvekst i 2017/118. Ved utgangen av 2016 startet kommunen arbeidet med å revidere boligbyggeprogrammet.

Andel elever i Ullensaker som opplever å bli mobbet er 6 % noe som er langt høyere enn målsettingen om fravær av mobbing. Resultatet for 2016 viser en økning i forhold til tidligere år. Resultatene for 2016 kan ikke direkte sammenlignes med tidligere år da Utdanningsdirektoratet endret spørsmålene for mobbing i elevundersøkelsen i 2016. Det var derfor forventet at mobbeandelen kom til å øke noe i 2016 fordi hendelsene som før inngikk i spørsmålene om krenkelser, nå inngår i spørsmålet om mobbing. I tillegg er det lagt inn flere eksempler på hva som kan være mobbing i undersøkelsen.

Resultatet for Ullensaker for mobbing i 2016 kan imidlertid sammenholdes med det nasjonale resultatet. Disse resultatene viser at en noe større andel av elevene i Ullensaker opplever mobbing enn det nasjonale snittet. Økningen fra 2015 er også større i Ullensaker enn nasjonalt, der andel mobbing var 4,5% i 2015. Resultatene fra den enkelte skole viser relativt store forskjeller i undersøkelsen. Variasjonsspennet ligger imellom 3 % til 16 %. Det er særskilte utfordringer ved noen av skolene i Ullensaker som i hovedsak utgjør økningen i mobbingen fra 2015 til 2016. Disse skolene jobber systematisk med disse utfordringene som også er redegjort for i skolenes egne organer. Det vises for øvrig til egen sak om resultatene fra Elevundersøkelsen i HSB 22.03.17 der også resultater og videre tiltak mot mobbing omtales.

Resultatmålet for arbeidsledighet mellom 15 og 29 år er hentet fra Folkehelsebarometeret der en har endret indikatoren for 2016. En har derfor ikke relevant tall for 2016. Det samme gjelder resultatmål for andel av befolkning som har høyskole eller univiersitetsutdanning. Data for andel unge som oppgir at «alt er et slit» hentes fra Ungdomsundersøkelsen (utarbeidet av Ungdata.no). Denne er ikke gjennomført i 2015 eller 2016, men gjennomføres i 2017.

Frafallet fra videregående skole i Ullensaker er fremdeles høyere enn det nasjonale snittet. Tallet er også noe høyere enn målet for 2016, men viser nedgang fra 2014 og 2015. Det er fortsatt høyt fokus på tiltak på ungdomstrinnet for å forebygge frafall i videregående med sikte på ytterligere nedgang de kommende år.

I 2016 ble det 1406 nye arbeidsplasser i kommunen. Det 406 flere arbeidsplasser enn måltallet som er lagt til grunn. Veksten i sysselsettingen har vært stor innenfor varehandel og innenfor ulike deler av offentlig tjenesteyting. Denne utviklingen føyer seg inn i en større trend som indikerer at Jessheim har posisjonert som regionalt handelssentrum og at den store folkeveksten de siste årene genererer økt etterspørsel etter offentlige tjenester innrettet mot alle deler av livsløpet til innbyggerne. I 2016 ble det ansatt ny næringsrådgiver og rådmannen ønsker nå å målrette arbeidet mot å skape flere kompetansebaserte arbeidsplasser.

Samfunnsmålene i styringskortet for 2016 ble i stor grad sammenfallende med kommuneplanens mål. Dette gir omfattende mål i styringskortet, noe som er krevende å følge opp på kort sikt og operasjonalisere på enhetsnivå. Målene i kommuneplanen er langsiktige og relativt omfattende mens målene i styringskortet bør være av mer kortsiktig og tydelig karakter. For 2017 er samfunnsmålene i styringskortet derfor forenklet vesentlig.

2.2.2 Fokusområde brukere

Med utgangspunkt i kommuneplanens mål ble det i 2016 definert to overordnede mål i styringskortet for fokusområdet brukere:

- «Gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester»
- «Kommunen fremmer en aktiv og helsefremmende livsstil»

Ut i fra disse overordnede målene har enhetene definert resultatmål som er relevante for sin tjenesteproduksjon. Resultatmålene og resultater for disse presenteres i hovedutvalgskapitlene for hvert tjenestemråde.

Innbyggerundersøkelsen gjennomføres hvert annet år og ble gjennomført i 2016. Kommunen benytter KS' innbyggerundersøkelse som verktøy i undersøkelsen fra www.bedrekommune.no.

Resultatene fra innbyggerundersøkelsen for 2016 gir et bilde av at innbyggere i Ullensaker er fornøyde med de kommunale tjenestene. Samlet score for Ullensaker var 4,3 (på en skala fra 1-6) mens snittet for Østlandet og nasjonalt er 4,2. Kommunen har stor grad av tillit og et godt omdømme hos sine innbyggere. Undersøkelsen gir indikasjoner på at det fremover vil være viktig å fortsette satsingen på å videreutvikle den gode dialogen med innbyggerne. Dette vil kunne bidra til å skape den nødvendige forståelsen for den helhetlige samfunnsplanleggingen og det tjenestetilbudet kommunen tilbyr. Det vil også være positivt i forhold til å opprettholde, og til og med styrke, innbyggernes engasjement rundt lokaldemokratiet, samt dialogen mellom de folkevalgte representantene og innbyggerne i kommunen.

Resultatene fra innbyggerundersøkelsen 2016 blir nærmere presentert i egen sak våren 2017. I tillegg fremkommer resultatene for enkeltspørsmål i følgende kapittel der dette er tatt inn i styringskortene for tjenestene.

2.2.3 Fokusområde medarbeidere

For medarbeidere er det definert følgende overordnede mål i styringskortet:

- «Kommunen er en effektiv organisasjon med motiverte, kompetente og omstillingsdyktige medarbeidere»

Dette gjenspeiler kommuneplanen som definerer kompetente medarbeidere som den viktigste forutsetningen for en effektiv organisasjon og tjenesteproduksjon.

Mål og resultat for medarbeidere for kommunen sett under ett i 2016 er som følger:

Målsetting	Nasjonalt 2016	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016
<i>Kommunen er en effektiv organisasjon med motiverte, kompetente og omstillingsdyktige medarbeidere</i>					
Andel sykefravær	9,8%*	9,1 %	8,5 %	≤ 8,5%	8,7 %
Total score på medarbeidertilfredshet**	4,6	4,6	Ikke målt	4,7	4,6

*Fra KS sykefraværsrapportering for perioden 4.kv 2015 - 3.kv 2016

**Målt ved medarbeider undersøkelsen fra KS, bedrekommune.no. Skala 0-6. Måles annethvert år, 2014, 2016 etc

Som tabellen viser er resultatene for 2016 marginalt lavere enn målsettingen. I forhold til nasjonale resultat har imidlertid Ullensaker ca. 1 % lavere sykefravær. Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen er på linje med det nasjonale resultatet.

Resultatene for sykefravær og fra medarbeiderundersøkelsen følges opp både sentralt og i den enkelte enhet gjennom evalueringer og tiltaksplaner. Målsettingene for 2017 er justert ut i fra faktisk situasjon og en realistisk ambisjon for hver enhet. Samlet for kommunen er målsettingen for 2017 at sykefraværet fortsatt skal være lavere enn det nasjonale sykefraværet, og at kommunen skal ha bedre totalscore på medarbeiderundersøkelsen enn det nasjonale gjennomsnittet.

De samlede resultatene for fokusområdet medarbeidere i kommunen er kommentert nærmere i kapittel 3.3 Ullensaker kommune som arbeidsgiver. Resultatene kommenteres også pr hovedutvalg i de respektive hovedutvalgskapitlene.

2.2.4 Fokusområde økonomi

Målsetting	Nasjonalt 2016	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016
<i>Bærekraftig kommuneøkonomi</i>					
Årlig avsetning til disposisjonsfond minimum 2 % av brutto driftsinntekter til disp fond utgjør 5% av brutto driftsinntekter.	-	Avsatt 1,6%	Avsatt 0,5%	Disp fond 5%	Disp fond 5,04%
Netto driftsresultat i% av brutto driftsinntekter	-	0,6 %	4,4 %	2,0 %	3,9 %
Avvik mot budsjettert nettoramme for enhetene skal ligge innenfor 0,5% merforbruk og 3,0% mindreforbruk	-	1,8 %	1,7 %	-0,5 % - 3,0 %	1,7 %

Som styringskortet viser er de økonomiske målene i 2016 nådd ved at:

- Disposisjonsfondet størrelse pr 31.12.16 utgjør 5,04 % av brutto driftsinntekter. Dette er før disponering av det positive resultatet for 2016.
- Kommunens netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter for 2016 er 3,9 % noe som er bedre enn målsettingen på minst 2 %.
- Enhetene har et samlet mindreforbruk på 26,7 mill kr i 2016, noe som utgjør 1,7 % av netto budsjettramme. Dette er i tråd med målsettingen om at avvik fra nettobudsjettramme skal være mellom 0,5 % i merforbruk og 3 % i mindreforbruk.

Det henvises til kapittel 5 om økonomi, samt hovedutvalgskapitlene for nærmere omtale av økonomi.

3 ORGANISASJON OG STYRING

3.1 Politisk organisering

Det politiske styringssystemet i Ullensaker kommune er betegnet som en modifisert hovedutvalgs-modell. Modellen er basert på fire likestilte hovedutvalg som både har drifts- og utviklingsoppgaver på sitt ansvarsområde. Alle fire hovedutvalg har innstillingsrett til kommunestyret.

I 2016 ble den politiske organiseringen av Ullensaker kommune evaluert av en politisk komite, og kommunestyret behandlet rapport fra komiteen høsten 2016. Den modifiserte hovedutvalgsmodellen ble ansett for å være den modell som best fremmet følgende hovedmål som var satt for omorganiseringen:

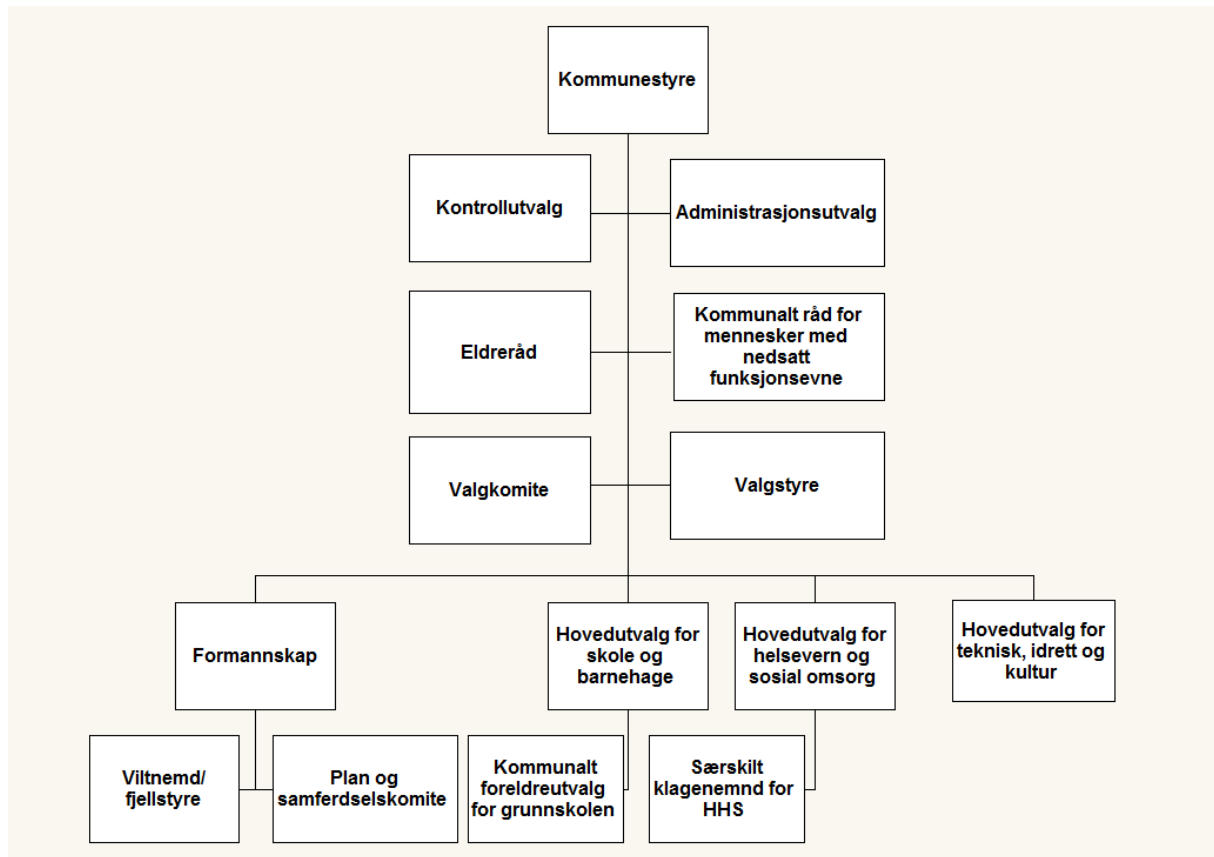
- Økt politisk engasjement - et vitalisert politisk system
- Mer enhetlig og helhetlig politisk og administrativ styring
- Klarere skille politikk og administrasjon
- Økt fokusering på brukere
- Sikre politikernes rolle som premissleverandører
- Økt effektivitet og stor åpenhet i beslutningsprosessene

I forbindelse med evalueringen endret Hovedutvalg for overordnet planlegging navn til Formannskapet.

Kommunestyret består av 45 valgte representanter. Blant disse velges ordfører og vara-ordfører. Under Kommunestyret, som har all myndighet det ikke velger å delegere, er de fire hovedutvalgene inndelt på bakgrunn av fagfelt.

Hovedutvalgene er satt sammen etter forholdstallsprinsippet. Alle hovedutvalg behandler saker både av langsiktig karakter og rene driftsoppgaver. Hovedutvalgene er endelig vedtaksmyndighet som beskrevet i kommunens delegeringsreglement og innstiller til kommunestyret der myndigheten ikke er delegert.

I tillegg til hovedutvalgene, inneholder den politiske organiseringen de lovpålagte organene kontrollutvalg, eldreråd, kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og administrasjonsutvalg. Videre er det opprettet en Viltneemd og rådgivende komiteer på områdene grunnskole, plan og samferdsel. Hovedutvalgene har anledning til å opprette ad hoc komiteer til prosjektarbeid.

3.2 Administrativ organisering

Administrativt er kommunen organisert etter en tre-nivå-modell, med rådmann, tre fagdirektører og enhetsledere. Direktørområdene korresponderer i hovedsak med utvalgsområdene. Kommunestyret delegerer myndighet til rådmannen med rett til å videredelegere. Rådmannen delegerer myndighet videre til kommunaldirektørene og ledere for stabs- og støtteenhetene. Kommunaldirektørene delegerer myndighet videre til de enhetsledere som rapporterer til vedkommende.

Kommunaldirektørene er fagdirektører med følgende ansvarsområder:

- Skole, barnehage: Alle enheter under HSB
- Helse og sosial: Alle enheter under HHS
- Plan, kultur og teknisk: Alle enheter under HTIK, samt Plan og næring og Areal og landbruk fra Formannskapet.

Kommunestyret har gitt enhetene stor grad av selvstendighet i daglig drift innenfor politisk fastsatte rammer i budsjett, virksomhetsplan og krav til måloppnåelse.

Organisasjonskart for administrasjonen i Ullensaker kommune

Selskaper og interkommunale samarbeid

Regionalpolitisk samarbeider Ullensaker kommune med de øvrige kommunene på Øvre Romerike og Akershus Fylkeskommune. Samarbeidet er formalisert i regionrådet Øvre Romerike Utvikling (ØRU). Regionen Øvre Romerike består av kommunene Nes, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Gjerdrum og Ullensaker. Regionen hadde ved utgangen av 2016 102.871 innbyggere, og har sterk befolkningsvekst.

Ullensaker kommunes samarbeid om tjenesteproduksjon i selskap og samarbeid, foregår i hovedsak med en eller flere av kommunene på Øvre Romerike. Unntaksvis deltar Ullensaker kommune i selskap og samarbeid også med kommunene på Nedre Romerike. Ullensaker kommune deltar for tiden i følgende selskap og interkommunale samarbeid:

Aksjeselskap

- OrbitArena AS
- Øvre Romerike Industriservice AS (ØRI)

Interkommunale selskaper (IKS)

- Øvre Romerike Brann og Redning IKS (ØRB)
- Øvre Romerike Avfallsselskap IKS (ØRAS)
- Romerike Revisjon IKS
- Romerike Kontrollutvalgssekretariat IKS
- Romerike Krisesenter IKS

Interkommunalt samarbeid (kommuneloven § 27)

- Digitale Gardermoen (DGI)
- Ullensaker og Nannestad interkommunale vannverk (UniVann)
- Arbeidsgiverkontrollen Øvre Romerike
- Øvre Romerike utvikling (ØRU)
- Tunet interkommunale samarbeid - Tunstyret

Interkommunalt samarbeid – Vertskommune-modellen (vertskommune i parentes)

- Voksenopplæring (Ullensaker)
- Jessheim interkommunale legevakt (Ullensaker)
- Kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH) (Ullensaker)
- Ullensaker og Gjerdrum Landbrukskontor (Ullensaker)
- Interkommunalt Byggetilsyn (Ullensaker)
- Øvre Romerike interkommunale innkjøpssamarbeid (Ullensaker)
- Miljørettet helsevern (Nannestad)
- Interkommunal barnevernsvakt (Lørenskog)

3.3 Ullensaker kommune som arbeidsgiver

Det er vedtatt følgende mål for fokusområdet medarbeidere/organisasjon:

Målsetting	Nasjonalt 2016	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016
<i>Kommunen er en effektiv organisasjon med motiverte, kompetente og omstillingsdyktige medarbeidere</i>					
Andel sykefravær	9,8%*	9,1 %	8,5 %	≤ 8,5%	8,7 %
Total score på medarbeidertilfredshet**	4,6	4,6	Ikke målt	4,7	4,6

*Fra KS sykefravær rapportering for perioden 4.kv 2015 - 3.kv 2016

**Målt ved medarbeider undersøkelsen fra KS, bedrekommune.no. Skala 0-6. Måles annethvert år, 2014, 2016 etc

Årsverk og ansatte

Ullensaker kommune er en kommune i sterk vekst og det stilles store krav til kommunen som arbeidsgiver. Ullensaker kommune skal ha fokus på å være en attraktiv arbeidsgiver. Det er derfor viktig å ha en arbeidsgiverpolitikk som er tilpasset de endringene som skjer i egen organisasjon, samfunnet generelt og de krav som tillegges kommunen som arbeidsgiver i framtiden. Ullensaker kommune skal være en åpen organisasjon med fokus på verdier som etikk, lojalitet og kvalitet.

Utviklingen i antall årsverk og ansatte i kommunen fra 2009 til 2016 er som vist:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall årsverk	1 428	1 430	1 468	1 537	1 660	1 719	1 749	1 887
Antall ansatte	1 813	1 814	1 820	1 897	1 987	2 013	2 029	2 144

Tabell 4.1 Utvikling i ansatte og årsverk

Fra 2015 til 2016 har vi hatt en økning på 115 ansatte og 138 årsverk. Økningen i antall årsverk i siste 5-årsperioden tilsvarer 16,6 %. I den samme perioden har det vært en befolkningsvekst på 13,1 %. Antall årsverk øker mer enn antall ansatte og skyldes at kommunen arbeider aktivt for å redusere antall deltidsstillinger. Ullensaker kommune har i 2016 flest ansatte i aldersgruppen 40-49 år, med 28,8 % av totalen. Gruppen under 20 år er den minste, med bare 0,7 % etterfulgt av aldersgruppen 60+ som omfatter 9,8 % av de fast ansatte.

Ullensaker kommune har en stor andel faglært arbeidskraft. Med tanke på å sikre en fortsatt stor andel faglært arbeidskraft også i framtiden, tar kommunen inn lærlinger og lærekandidater. Målet er å ha én lærling pr. 1.000 innbyggere. Ansatte uten fagbrev oppfordres til å ta fagprøve via praksiskandidatordningen, og har også mulighet til å søke ordinær læreplass.

Medarbeidertilfredshet

Medarbeiderundersøkelse gjennomføres hvert annet år og ble gjennomført i 2016. Ullensaker kommune benytter KS-verktøyet www.bedrekommune.no ved gjennomføring av undersøkelsen. 1.655 medarbeidere ga tilbakemelding på hvordan de opplever sin arbeidssituasjon i Ullensaker kommune. Svarprosenten tilsvarer 82,3 % av de som ble invitert til å svare. Resultatene varierer fra enhet til enhet. Totalt viser resultatene at vi har stor grad av trivsel og meningsfylte oppgaver.

Tema	2014		2016		Endring 2014-16
	UK	Landet*)	UK	Landet*)	
Svarprosent	72,11 %		82,26 %		10,15 %
Organisering av arbeidet	4,6	4,6	4,6	4,6	0
Jobbinnhold	5,0	5,0	5,0	5,0	0
Fysiske arbeidsforhold	4,3	4,2	4,2	4,3	-0,1
Samarbeid og trivsel	5,1	5,0	5,1	5,1	0
Mobbing, diskriminering og varsling	5,1	5,0	5,0	5,0	-0,1
Nærmeste leder	4,7	4,6	4,7	4,7	0
Medarbeidersamtale	4,8	4,8	4,9	4,9	0,1
Overordnet ledelse	4,2	4,1	4,4	4,2	0,2
Faglig og personlig utvikling	4,6	4,4	4,6	4,5	0
Systemer for lønns- og arbeidstidsordninger	3,9	4,1	3,9	4,2	0
Stolthet over egen arbeidsplass	4,8	4,8	4,9	4,9	0,1
Helhetsvurdering	4,6	4,6	4,7	4,7	0,1
Totalt (gjennomsnitt)	4,6	4,6	4,6	4,6	0
Egne spørsmål (UK)	4,7	4,7	4,7	4,7	0

*)Gjennomsnitt av kommuner som har svart pr. rapporteringstidspunkt

Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen er behandlet i egen sak til Administrasjonsutvalget 31.05.16. Det vises til denne saken for nærmere omtale av medarbeidertilfredsheten.

Rekruttering

I 2016 har det vært 480 tilsettingssaker i sentralt tilsettingsutvalg, dette tilsier ca 720 kontrakter (inkludert vikariater). Kommunen får stort sett tilsatt arbeidstakere med ønskede kvalifikasjoner, men det har vært utfordringer med å besette enkelte fagstillinger, spesielt kan nevnes vernepleiere, i tillegg til enkelte prosjektstillinger/rådgivere innen teknisk sektor. Det er også utfordringer med å rekruttere innenfor enkelte lederstillinger og fagstillinger generelt.

Ullensaker kommune bruker til en viss grad vikarbyråer og da spesielt innenfor pleie- og omsorgssektoren ved kortvarige vikariater og ved ferieavvikling. Ullensaker kommune reviderer sin lønnspolitikk med jevne mellomrom for å tilrettelegge for en lønnspolitikk som både er markedstilpasset og kan knyttes opp til begrepene likhet og rettferdighet. Det er utfordrende på områder der kommunen er i konkurranse med privat sektor, særlig gjelder dette lønnsbetingelsene.

Kompetanseutvikling

Opplærings- og kompetanseplanen for 2016 hadde følgende hovedområder:

- Lederutvikling
- Systemopplæring
- HMS-kurs
- Sektorielle opplæringstiltak
- Diverse kurs

Det gjennomføres et eget lederskoleringsprogram for nytilsatte ledere som setter den enkelte leder inn i de kravene kommunen stiller innenfor ledelse, personal og økonomi. Det er avholdt flere samlinger i Lederforum, som omfatter alle ledere i kommunen, med hovedfokus på

helsefremmende ledelse og styring. Innenfor tradisjonelle kurs/opplæringstiltak er det gitt tilbud om kurs både internt i kommunen og i kurssamarbeidet i ØRU-kommunene. Av kurstilbud kan nevnes HMS-kurs, seniorkurs og sykefraværsoppfølging. Vi har også kjørt eget 40 timers kurs for verneombudene som ble meget vellykket. Dette videreføres i 2017. Sektorvise opplæringstiltak er gjennomført i henhold til enhetenes opplæringsplaner.

Ullensaker kommune har utarbeidet og vedtatt en overordnet kompetansestrategi. Hensikten med en kompetansestrategi er å gi føringer for kompetansearbeidet på alle nivåer i Ullensaker kommune. Bidra til at kommunen mobiliserer, utvikler og anskaffer kompetanse på prioriterte områder som følge av vedtatte styringsdokumenter, mål og føringer og på tvers av enheter og tjenester.

Kompetansestrategien legger vekt på tre hovedområder:

Ledelsesutvikling

MÅL:

Ullensaker kommune skal ha reflekterte og samfunnsorienterte ledere med et positivt menneskesyn og som har kunnskaper, evner, holdninger og adferd som bidrar til å mobilisere medarbeideres kompetanse, engasjement og prestasjoner. Fremme utviklings- og endringskultur.

STRATEGISK TILTAK:

- Utvikle ledertalenter i egen organisasjon.
- Iverksette utviklingsprogram tilpasset ledere på ulike nivåer.
- Ta i bruk coaching/karriereveiledning for ledere som har behov for endring.

Medarbeiderutvikling

MÅL:

Beholde medarbeidere som har riktig motivasjon og kompetanse for sin jobb, for å sikre gode resultater og kvalitet til brukerne. Medarbeidere er bevisst sin egen kompetanse, styrker og muligheter som grunnlag for å ta kloke valg for sin videre utvikling og karriere i dialog med sin leder.

STRATEGISK TILTAK:

- Etablere en karriereveiledningstjeneste som et individuelt rettet tilbud i omstillings/ endringsprosesser og som et tilbud for å støtte medarbeider og ledere i utviklings – og karriereplanlegging.
- Utvikle alternative karriereveier/utviklingsløp for ulike faggrupper.

Teknologi

MÅL:

Ledere og medarbeidere skal bruke oppdatert teknologi innenfor tjenesteproduksjon, kommunikasjon og utvikling. De skal ha kunnskaper, holdninger og ferdigheter som er nødvendig for å utnytte eksisterende teknologi og ta i bruk ny teknologi.

STRATEGISK TILTAK:

- Utvikle ledere og medarbeidernes evner og vilje til å ta i bruk tilgjengelige teknologiske løsninger som allerede finnes i kommunen/markedet og nye løsninger.
- Behov for å utvikle ledere og medarbeidernes forpliktelse, lojalitet og eierskap til å ta i bruk potensialet i teknologien.
- Utvikle gode e-læringsprogrammer og den digitale plattformen.

Med bakgrunn i den overordnede kompetanse-strategien er arbeidet med utarbeidelse av sektorvise kompetanseplaner slutført i 2016. Arbeidet med lederutvikling er igangsatt og er en del av en overordnet kompetanseplan.

Sykefravær/HMS

Ullensaker kommune har over lang tid jobbet med sykefravær med bakgrunn i at sykefraværet har vært relativt høyt. Vi har satt fokus på ledelse, tett oppfølging og holdninger. Vi har i mange år hatt mange tiltak for å forebygge og redusere sykefraværet generelt. Vi ser at arbeidet over tid med mange tiltak og tiltak over tid har hatt positiv effekt og at det har vært gjort veldig mye bra sentralt og ute i enhetene. Mange gode resultater der man har fokus på trivsel på arbeidsplassen og forebyggende individuell oppfølging. Allikevel ser vi at fraværet holdes «stabilt høyt». Med bakgrunn i dette har vi startet et prosjekt for å sette fokus på enheter med høyt fravær. Målet er å analysere og utarbeide tiltak slik at det blir et verktøy for kommunen og andre enheter til å oppnå sine IA-mål og sørge for at sykefraværet går ned. Prosjektet skal utarbeide forskjellige prosesser/tiltak som skaper aktivitet på arbeidsplassene. Øke lederskap, trivsel, arbeidsglede og øke produktiviteten - opprettholde/bedre tjenestekvaliteten. Prosjektet ble startet i 2015 og skal slutføres i 2017.

Tallene viser at det totale sykefraværet i 2016 var på 8,7 % i Ullensaker kommune.

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sykefravær	9,4 %	9,8 %	9,4 %	-	9,1 %	8,5 %	8,7 %

Tabell 4.2 Utvikling av sykefraværet de siste 7 årene.

For hovedutvalgsområdene fordelte sykefraværet seg slik i 2016

Hovedutvalgsområde	Sykefraværs %
Helsevern og sosial omsorg	10,0
Skole og barnehage	8,2
Teknisk, idrett og kultur	7,9
Formannskap	5,5
Totalt	8,7

Alder	-20	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-	Totalt
Fraværsprosent	2,03 %	6,78 %	9,14 %	8,94 %	8,92 %	8,76 %	0,32 %	8,70 %

Tabell 4.6 Sykefravær fordelt på aldersgrupper

Sykefraværet har vært høyest i aldersgruppen 30-39 år, etterfulgt av gruppene 40-49 år og 50-59 år. Sykefraværet kommenteres pr hovedutvalg i de respektive hovedutvalgskapitlene.

Flere enheter deltar i prosjektet «sykefravær og tjenestekvalitet». Sykefraværet i disse enhetene har utviklet seg slik:

Enheter	2014	2015	2016
PRO KLØFTA	13,8	10,0	7,8
HELSEVERN	12,9	9,9	10,5
NAV ULLENSAKER	13,2	6,6	5,5
FOREBYGGENDE BARN OG UNGE (FBU)	15,0	11,5	12,0
BARNEHAGENE	12,6	12,5	11,7
JESSHEIM SKOLE OG RESSURSENTER	11,8	6,8	6,9

Fra 1.7.2014 ble det inngått en ny IA-avtale og nye regler for oppfølging av sykmeldte og enhetene har utarbeidet egne mål med vekt på det som er hovedmålene for Ullensaker kommune. Fokuset i IA-avtalen for Ullensaker kommune er:

Delmål 1 - Sykefravær:

- Personalmøtene skal inneholde refleksjon rundt sykefravær og holdninger til sykefravær.
- Utarbeide tiltak på arbeidsplassen for hvordan en i fellesskap midlertidig kan tilrettelegge for en kollega slik at vedkommende kan utnytte/hente restarbeidsevne.
- Dialogmøte/oppfølgingsmøte gjennomføres fast etter 3 ukers sykmelding, der dette er hensiktsmessig.

Delmål 2 - Hindre frafall av personer med nedsatt funksjonsevne:

- Lage en tidsavgrenset tilretteleggingsplan for arbeidstaker med nedsatt funksjonsevne, så langt det er mulig, med evaluering av tilretteleggingen.

Delmål 3 - Avgangsalder:

- Gjennomføre seniorsamtaler for alle ansatte fra og med fylte 60 år, og vurdere individuelle tiltak for at den enkelte kan stå lenger i arbeid.
- Det er høyt fokus på arbeidsnærvær. Rådmannens ledergruppe har sykefravær på dagsorden i sine ukentlige møter.

Oppfølging av gravide ansatte

Ullensaker kommune har en jordmor ansatt i 20 % stilling. Jordmoren deltar i trekantsamtaler med den gravide og lederen hennes for å gi lederen veiledning i forhold til oppfølging og tilrettelegging for den gravide, og veiledning til gravide ansatte for å gi trygghet i forhold til graviditeten og jobbsituasjonen.

Seniorpolitikk

Ullensaker kommune har en vedtatt seniorpolitikk. Dette for å være rustet i kampen om framtidens arbeidskraft. Vi er også avhengig av at ansatte står lenger i jobb. Dersom de fleste skulle velge å ta ut pensjon ved første mulighet, ved 62 år vil kommunen om kort tid kunne få en arbeidskraftutfordring. Alle over 62 år, og som ikke har en delvis AFP får automatisk tilbud om senioravtale med enten 10 ekstra fridager eller bonus på kr. 40.000 årlig. Fridagene/beløpet reduseres etter stillingsstørrelse. De fleste velger bonusordning.

Det ble i 2016 avholdt seniorkurs i samarbeid med KLP, kurset er tilgjengelige også for våre ansatte som er tilsluttet Statens pensjonskasse.

Etisk standard

Ullensaker kommune vedtok i 2015 nye etiske retningslinjer. Etiske retningslinjer deles ut til alle ansatte ved tilsetting. Etikk er her et viktig element og det er slått fast at kommunen skal ha en høy etisk standard på alt sitt virke. Etikk er et sentralt tema i introduksjonskurs for alle nyansatte og i den særlige skoleringen for nyansatte ledere. De folkevalgte er også omfattet av de etiske retningslinjene.

Kommunen har utarbeidet egen rutinebeskrivelse for varsling. Det kan varsles både tjenestevei, via tillitsvalgte/verneombud, og anonymt til Romerike Revisjon IKS. Rapporter om varsling legges regelmessig fram for administrasjonsutvalget. Varslingskanalen via leder og tillitsvalgte blir benyttet. Det er ikke mottatt varsel via revisjonen i 2016.

Likestilling

Det er et mål for Ullensaker kommune å ha et positivt arbeidsmiljø som på alle nivå består av begge kjønn. Konkrete likestillingstiltak som gjennomføres i kommunen er:

- I utlysningsteksten til administrative topplederstillinger oppfordres kvinner til å søke. De har fortrinnsrett til disse stillingene hvis søkerne ellers står likt.
- Det tilstrebes en likefordeling av kvinner/menn i lederstillinger innenfor de ulike fagområder. Ullensaker kommunes andel av kvinner i lederstillinger i 2016 var på 71,4 % (alle ledernivåer).
- Ullensaker kommune er positiv (i holdning og ressurser) til opplæring som kvalifiserer kvinner til å søke ledende stillinger.
- Garderobeforhold for begge kjønn tilrettelegges ved alle virksomheter i kommunen.
- Begge kjønn er representert i arbeidsgrupper som jobber med utviklingsprosjekter.
- Lønnspolitikken ivaretar likelønnsaspektet spesielt.
- Likestilling innenfor andre områder enn kjønn blir også ivaretatt i kommunen.

Enhetene tar inn et stort antall personer på praksisplass hvert år. De som er inne på praksisplass har avtale av ulik varighet ut i fra behov, alt fra 14 dager til ett år. Arbeidsgraden i avtaleperioden er også variabel ut i fra den enkelte praktikants funksjonsevne. NAV, som er den største formidleren, inngår vanligvis avtaler for 3 måneder med mulighet for forlengelse, maksimalt ett år. Gjennomsnittlig avtaleperiode er i underkant av 3,5 måneder pr. person. Via kommunens IA-avtale har vi forpliktet oss til å ha praksisplasser til disposisjon for NAV. Kommunen driver også utstrakt utprøving og omplassering av egne ansatte som får nedsatt funksjonsevne.

Ullensaker kommune hadde fram til høsten 2016 18 lærlinger/lærekandidater samtidig, fordelt på fagene barne- og ungdomsarbeiderfag, helsearbeiderfag, IKT-servicefag og kontorlag. Etter ny rekruttering høsten 2016, hadde vi ved årsskiftet 19 lærlinger/lærekandidater. Målet er å ha én lærling pr. 1.000 innbyggere, og det er en større satsing på rekruttering av lærlinger i 2017. I 2016 var 6 av lærlingene våre menn.

Kommunen tilsetter stadig ansatte med annen etnisk bakgrunn. Dette gjelder både innenfor administrasjonen og i tjenesteytende enheter, samt lærlinger. Omfanget av dette er imidlertid ikke tallfestet.

Deltidsstillinger

Fast ansatte i deltidsstillinger og kvinners andel av det totale antallet i 2016:

Stillingsprosent	Kvinner	Menn	Totalt	Andel kvinner
0-19,99%	46	5	51	90,2 %
20-39,99%	50	11	61	82,0 %
40-59,99%	134	21	155	86,5 %
60-79,99%	211	28	239	88,3 %
80-99,99%	155	13	168	92,3 %
100 %	1048	271	1319	79,5 %
Totalt	1644	349	1993	82,5 %

Tabell 4.7 Fast ansatte i deltidsstillinger

Ullensaker kommune har en kjønns sammensetning med totalt 82,5 % kvinner og 17,5 % menn. Kvinneandelen er redusert med 0,8 prosentpoeng fra 2015 da den var på 83,3 %. Blant kvinnene har 36,3 % deltidsstilling. Dette er en reduksjon på 2,7 prosentpoeng fra 39,0 % i 2015. I 2014 og 2013 var det henholdsvis 40,8 % og 41,6 % deltid blant kvinner. Dette viser at kommunens systematiske arbeid for å redusere deltid gir resultater.

Andelen menn i deltidsstilling er på 22,3 %. Her er det en økning på 0,4 prosentpoeng fra 21,9 % i 2015. I 2014 og 2013 var det henholdsvis 22,4 % og 21,6 % deltid blant menn.

Det er 14,0 % av kvinnene og 10,6 % av mennene som har stillingsbrøk under 60 %. Tilsvarende tall for 2015 var henholdsvis 15,5 % og 11,0 %. Dette viser at andel ansatte med små stillingsbrøker er redusert.

Lønnsnivå

Lønnsnivå i ledende stillinger

Stillingskode/ stillingsbet.	Kjønn	Antall	Gj.snitt årslønn	Kvinner lønn*
7003 Arb.leder	K	34	426 973	95,66 %
	M	8	446 350	
	Tot	42	430 664	
7453 Fagleder	K	9	502 722	102,85 %
	M	8	488 775	
	Tot	17	496 158	
7451/8451 Avd.leder	K	60	592832	93,27 %
	M	22	635632	
	Tot	82	604315	
7954 Avd.leder skole	K	23	603 582	100,37 %
	M	10	601 360	
	Tot	33	602 909	
9451/9951 Enhetsleder	K	22	765 545	98,88 %
	M	19	774 211	
	Tot	41	769 560	

* Gjennomsnittslønn for kvinner i % av gjennomsnittslønn for menn.

Tabell 4.7 Lønnsnivå i lederstillinger

Den største forskjellen i gjennomsnittlig årslønn for ledere finner vi for avdelingsledere. I denne gruppen er det 73,2 % kvinner. Deres gjennomsnittslønn er 6,7 % lavere enn mennenes gjennomsnittslønn, og differansen har økt fra 2015. I kr utgjør differansen i gjennomsnittslønn for kvinner og menn ca. kr 43.000.

Lønnsforskjellen mellom kvinnelige og mannlige ledere er totalt sett blitt litt større for arbeidsledere i 2015. Blant fagledere er kvinnenes gjennomsnittslønn høyere enn for mennene, og avstanden er økt fra 2015. Blant avdelingsledere i skolen er lønnsnivået tilnærmet helt likt, med marginalt høyere lønn for kvinnene. I gruppen enhetsledere har menn noe høyere gjennomsnittslønn enn kvinner i 2016, mens kvinnene hadde noe høyere gjennomsnittslønn enn menn i 2015.

Lønnsnivå for gjennomgående stillinger

Stillingskode/ stillingsbet.	Kjønn	Antall	Gj.snitt årslønn	Kvinner lønn*
6014/6572/ 6583	K	205	364 448	106,54 %
Arbeider/ assistent	M	31	342 065	
	Tot	236	361 508	
7076/7517	K	478	386 958	98,89 %
	M	66	391 319	
Fagarbeider	Tot	544	387 489	
6559	K	40	407 467	95,23 %
	M	3	427 866	
Konsulent	Tot	43	408 890	
7531/8530	K	169	505 414	91,53 %
Saksbehandler/ Rådgiver	M	57	552 201	
	Tot	226	516 423	

* Gjennomsnittslønn for kvinner i % av gjennomsnittslønn for menn.

Tabell 4.8 Lønnsnivå for gjennomgående stillingskoder

Kvinner har høyere gjennomsnittlig årslønn enn menn i arbeider-/assistentstillinger (ca. kr 22.000). Forskjellene har økt fra 2015. I de øvrige gruppene er det mennene som har høyest gjennomsnittslønn, og forskjellene er økt i alle grupper fra 2015. Størst forskjell mellom kjønnene finner vi blant saksbehandlere/rådgivere. Her er differansen på gjennomsnittlig årslønn på ca. kr 47.000, eller ca.8,5 %.

For stillinger som er plassert med lønnsstige vil den enkelte ansattes lønnsansiennitet være av betydning for forskjeller mellom kjønnene.

4 ÅRSBERETNING 2016 ETTER LOV OG FORSKRIFT

I henhold til kommuneloven skal alle kommuner utarbeide en Årsberetning som er administrasjonssjefens redegjørelse for kommunens virksomhet gjennom året. Årsberetningen skal presentere og analysere kommunens utvikling på overordnet nivå, og det er lovmessige krav til innhold i årsberetningen. Årsberetningen er et selvstendig dokument, men Ullensaker kommune har valgt å la den inngå som en integrert del av den samlede årsrapporten. Kapittel 4 i Årsrapporten er således Årsberetning med pliktig informasjon etter lov og forskrift.

Årsberetningen for 2016 er utarbeidet innenfor de retningslinjer som følger av "Kommunal regnskapsstandard nr. 6 – foreløpig standard – Noter og årsberetning".

4.1 Økonomisk stilling og resultat av virksomheten

Nøkkeltall for bærekraftig økonomi

- Netto driftsresultat ble 91 mill kr, som er 84,5 mill kr høyere enn budsjettet. Det gode resultatet skyldes i hovedsak ekstraordinær skatteinntang og høye inntekter på selvkostområdet, samt god budsjett disiplin på resultatene. Resultatgraden ble 3,9 %, som er over målsettingen på 2 %
- Egenkapitalfinansieringen av de ikke-rentable investeringene var på 4 %, målkravet er på 25 %
- Likviditetsgrad 1 har i løpet av 2016 kommet over 2, marginalt over anbefalt nivå. Det presiseres at oppbygging av bundne fond på selvkostområdene har påvirket likviditeten positivt. Midlene på bundne fond skal brukes innenfor selvkostområdene i den neste 5 års-perioden og kan således ikke brukes til annen kommunal drift
- Kostnadene til renter og avdrag utgjør en betydelig andel av driftsutgiftene. Netto finanskostnader er 6,9 % av brutto driftsinntektene, til sammenligning er samme nøkkeltall 3,5 % for kostragruppe 13
- Disposisjonsfond utgjør ved utgangen av 2016 119 mill kr, marginalt over målet på 5 % av brutto driftsinntekter. I tillegg kommer årets regnskapsmessige mindreforbruk som disponeres av kommunestyret ved behandling av årsregnskapet. Det er nødvendig med buffer for uforutsette forhold og svingninger i økonomien

Ullensaker kommune har i lang tid vært preget av stor vekst, noe som vil fortsette også i årene framover. Dette stiller krav til stadig nye investeringer for å imøtekomme innbyggernes behov på tjenester; blant annet innen skole og helsetjenester, men også infrastruktur som veg, vann og avløp. Investeringsbehovet i gjeldende økonomiplanperiode er på 2,9 mrd kr. Av dette utgjør investeringer på selvkostområdene og boliger ca 1,4 mrd kr.

Kommunen har etter hvert fått betydelig gjeld. Dette utgjør en lånegjeld pr innbygger på kr 86 977. Til sammenligning er tilsvarende tall for kostragruppe 13 kr 49 101 pr innbygger. Ved utgangen av inneværende økonomiplanperiode vil samlet lånegjeld være 4,8 mrd kr.

Driftsutgiftene økte med 8,2 %, mens driftsinntektene økte med 7,5 %. Finanskostnadene vil også øke betydelig utover i økonomiplanperioden som følge av det høye investeringsnivået. I tillegg vil foreslåtte endringer til ny kommunelov for beregning av minimumsavdrag medføre ytterligere økninger i finanskostnadene. For 2017 er denne endringen beregnet til å utgjøre anslagsvis 25 mill kr. For å møte den fortsatte veksten kommunen står overfor de nærmeste årene, er det viktig at utgiftsøkningen ikke overstiger inntektsøkningen og at investeringer holdes på et moderat nivå og begrenses til nødvendige investeringer. Utviklingen må følges nøye fremover.

Det forventes en kraftig vekst i de eldste aldersgruppene (over 80 år), som vil medføre behov for flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger. I tillegg vil etterspørselen etter hjemmebaserte tjenester øke.

Det er for tiden et historisk lavt rentenivå. Det er derfor viktig at det tas høyde for renteøkninger i økonomiplanleggingen samt å holde gjeldsnivået på et forsvarlig nivå. Det er viktig å ha fokus på balansen mellom inntekts- og utgiftssiden i budsjettet. De fritt disponible inntektene må dekke de løpende drifts- og finansutgiftene, samt nødvendig egenfinansiering av planlagte investeringer.

4.2 Andre forhold av vesentlig betydning for kommunen

Kommunen har i samarbeid med Akershus fylkeskommune ved Statens vegvesen delt på kostnadene til utbedring av Ringvegen og bygging av ny Tverrveg. Alt er utgiftsført i kommunens investeringsregnskap og lånefinansiert. Akershus fylkeskommune er eier av Ringvegen. I de tilfellene en kommune yter midler til en investering andre eier, bestemmer regnskapsreglene at slike tilskudd er en driftsutgift som ikke kan lånefinansieres. Det er mange vegprosjekter som er spleiselag mellom ulike aktører; både offentlige og private. Dette er således en problemstilling som vil gjelde for mange vegprosjekter og kommuner/fylkeskommuner og som bør løftes opp på departementsnivå. Ullensaker kommune har derfor sammen med Akershus fylkeskommune sendt et brev til samferdselsdepartementet og kommunal- og moderniseringsdepartementet for å få en løsning på problemstillingen. Foreløpig har departementene oversendt brevet til Kommunelovutvalget som har vurdert det i arbeidet med forslag til ny kommunelov. Høringsfristen gikk ut i oktober 2016, og er fortsatt under behandling.

Kommunen har regnskapsført samtlige utgifter og inntekter vedrørende Ringvegen og Tverrvegen i investeringsregnskapet, i påvente av avklaring fra kommunelovutvalget og de nevnte departement. Akkumulerte utgifter for Ringvegen er foreløpig ført som utlån inntil endelig kostnadsfordeling mellom kommunen og fylkeskommunen er avklart.

4.3 Tiltak for å ivareta betryggende kontroll og etisk standard

Administrasjonssjefen skal i henhold til kommuneloven sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. Herunder ligger en plikt til å etablere rutiner og systemer som blant annet skal bidra til å sikre at organisasjonen når de mål som er satt, og at formuesforvaltningen er ordnet på en forsvarlig måte.

Ullensaker kommune har et helhetlig kvalitetssystem. Alle tjenesteområder er i hovedsak i gang, om enn i noe ulik grad. Kvalitetssystemet inneholder prosedyrer som beskriver arbeidsoppgaver og beste felles praksis. Prosedyrene skal sikre at krav til kvalitet fra myndigheter og kommunens egne bestemmelser ivaretas. Avvik fra prosedyrer og forbedringsforslag blir meldt, behandlet og lukket i systemet som grunnlag for kontinuerlig forbedring av tjenesteutøvelsen og prosedyrer.

Kvalitetssystemet	2014	2015	2016	
Antall prosedyrer i kvalitetssystemet	145	306	455	
Antall avvik som rapporteres i kvalitetssystemet	42	604	1045	

* totalt antall dokumenter 1097

Arbeid med kontinuerlig forbedring og kvalitetssystemet har hatt god fremdrift i 2016. Antall prosedyrer som er på plass har økt vesentlig. Det samme har rapportering av avvik. Det er viktig å presisere at økt antall rapporterte avvik ikke vil si at det er en økning i antall avvik i

kommunen. Dette betyr at de avvikene kommunen har rapporteres, noe som er viktig i forhold å kunne sette i verk riktige tiltak. Av de 1045 avvikene som er rapportert for 2016, er 913 lukket. Det arbeides videre med å lukke de tiltak som fortsatt er åpne.

Det er innført Balansert målstyring (BMS) som styringssystem i kommunen. Balansert målstyring er et strategisk verktøy, som medvirker til å se sammenhengen mellom mål, tiltak og resultater. Gjennom rapportering på fokusområdene vil administrasjonen dokumentere måloppnåelse og resultater til politisk nivå.

Styringssystemene for økonomi inkluderer i tillegg til økonomisystemet mange underliggende fagsystemer som leverer data til økonomisystemet. Det foretas risikovurdering av disse systemene, herunder risiko for vesentlig feil regnskapsinformasjon. Vurderinger av risiko i fagsystemene er en kontinuerlig prosess som økonomienheten har fokus på.

Romerike Revisjon IKS (RRI) gjennomfører på vegne av kontrollutvalget forvaltningsrevisjon i kommunen. I løpet av 2016 er det gjennomført følgende forvaltningsrevisjon:

- Forvaltningsrevisjonsrapport vedlikehold kommunale bygg
- Eierskapskontroll Øvre Romerike Avfallsselskap IKS

Revisjonen har i rapportene kommet med forslag til forbedringer som Kommunestyret har sluttet seg til og som administrasjonen vil arbeide videre med.

Ullensaker kommune vedtok i 2015 nye etiske retningslinjer. Etiske retningslinjer deles ut til alle ansatte ved tilsetting. Etikk er her et viktig element og det er slått fast at kommunen skal ha en høy etisk standard på alt sitt virke. Etikk er et sentralt tema i introduksjonskurs for alle nyansatte og i den særlige skoleringsen for nyansatte ledere. De folkevalgte er også omfattet av de etiske retningslinjene.

Kommunen har utarbeidet egen rutinebeskrivelse for varsling. Det kan varsles både tjenestevei, via tillitsvalgte/verneombud, og anonymt til Romerike Revisjon IKS. Rapporter om varsling legges regelmessig fram for administrasjonsutvalget. Varslingskanalen via leder og tillitsvalgte blir benyttet. Det er ikke mottatt varsel via revisjonen i 2016.

4.4 Likestilling

Det er et mål for Ullensaker kommune å ha et positivt arbeidsmiljø som på alle nivå består av begge kjønn. Konkrete likestillingstiltak som gjennomføres i kommunen er:

- I utlysningsteksten til administrative topplederstillinger oppfordres kvinner til å søke. De har fortrinnsrett til disse stillingene hvis søkerne ellers står likt.
- Det tilstrebes en likefordeling av kvinner/menn i lederstillinger innenfor de ulike fagområder. Ullensaker kommunes andel av kvinner i lederstillinger i 2016 var på 71,4 % (alle ledernivåer).
- Ullensaker kommune er positiv (i holdning og ressurser) til opplæring som kvalifiserer kvinner til å søke ledende stillinger.
- Garderobeforhold for begge kjønn tilrettelegges ved alle virksomheter i kommunen.
- Begge kjønn er representert i arbeidsgrupper som jobber med utviklingsprosjekter.
- Lønnspolitikken ivaretar likelønnsaspektet spesielt.
- Likestilling innenfor andre områder enn kjønn blir også ivaretatt i kommunen.

Enhetene tar inn et stort antall personer på praksisplass hvert år. De som er inne på praksisplass har avtale av ulik varighet ut i fra behov, alt fra 14 dager til ett år. Arbeidsgraden i avtaleperioden er også variabel ut i fra den enkelte praktikants funksjonsevne. NAV, som er den

største formidleren, inngår vanligvis avtaler for 3 måneder med mulighet for forlengelse, maksimalt ett år. Gjennomsnittlig avtaleperiode er i underkant av 3,5 måneder pr. person. Via kommunens IA-avtale har vi forpliktet oss til å ha praksisplasser til disposisjon for NAV. Kommunen driver også utstrakt utprøving og omplassering av egne ansatte som får nedsatt funksjonsevne.

Ullensaker kommune hadde fram til høsten 2016 18 lærlinger/lærekandidater samtidig, fordelt på fagene barne- og ungdomsarbeiderfag, helsearbeiderfag, IKT-servicefag og kontorlag. Etter ny rekruttering høsten 2016, hadde vi ved årsskiftet 19 lærlinger/lærekandidater. Målet er å ha én lærling pr. 1.000 innbyggere, og det er en større satsing på rekruttering av lærlinger i 2017. I 2016 var 6 av lærlingene våre menn.

Kommunen tilsetter stadig ansatte med annen etnisk bakgrunn. Dette gjelder både innenfor administrasjonen og i tjenesteytende enheter, samt lærlinger. Omfanget av dette er imidlertid ikke tallfestet.

4.5 Redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

SKJEMA 1A og 1B

Kommunen har merinntekter på de frie inntektene på 25 mill kr. Dette skyldes en bedre skatteinngang enn budsjettet både for Ullensaker, men også for landet. Dette ga en merinntekt på inntektsutjevningen.

Kommunen har en besparelse på finans på 3,6 mill kr som for det meste skyldes at låneopptaket til investeringer ble utsatt, samt gevinst på realisert fastrenteavtale.

Tjenesteområdene har en besparelse i forhold til budsjett på 30 mill kr eller 2 %. Dette i tillegg til merinntektene har gitt et regnskapsmessig mindreforbruk på 57 mill kr. Disse midlene vil bli disponert av kommunestyret under behandlingen av årsregnskapet for 2016. Vanlig praksis har vært at enhetene får overført merforbruk og mindreforbruk med inntil 3 % av netto ramme til årets budsjett.

De 4 hovedutvalgene hadde 1,56 mrd kr til disposisjon til drift av enhetenes virksomhet, hvorav 1,53 mrd ble brukt. Dette gir en besparelse på 26 mill kr, eller 1,7 %. Årsaken til mindreforbruket var:

- **Formannskapet; mindreforbruk på 17,4 mill kr**
Besparelse som følge av sentral buffer på pensjon og lavere tjenesteproduksjon som følge av ledighet i sentrale stillinger
- **Hovedutvalg for teknisk, idrett og kultur; mindreforbruk på 5 mill kr**
Merinntekter på kulturarrangementer og kino, mindreforbruk på lønn som følge av vakanse i stillinger, lavere energikostnader samt lavere vedlikeholdskostnader
- **Hovedutvalg for skole og barnehage; mindreforbruk på 13,4 mill kr**
Mindreutgifter på tilskudd til private barnehager som følge av lavere antall barn og merinntekt på skoler fordi tilskudd som gjaldt 2015 først ble utbetalt i 2016
- **Hovedutvalg for helsevern og sosial omsorg; merutgift på 9,1 mill kr**
Stort behov for sykehjemsplasser gir behov for anskaffelse av helse- og omsorgstjenester i og utenfor kommunen. I tillegg er det økende behov for hjemmetjenester og tjenester innenfor barnevern, samt økt behov for sosialhjelp

SKJEMA 2A OG 2B

Det var brutto disponibelt 758 mill kr til investeringer og startlån i 2016. Av dette er 583 mill kr (77 %) brukt. Årsaken til mindreforbruket er i hovedsak forsinket oppstart eller fremdrift av flere prosjekt, spesielt innen VA. Kommunens prosjektorganisasjon er under oppbygging, og det har vært krevende å få rekruttert personer med ønsket bakgrunn. I løpet av 2016 er flere av stillingene besatt, men det er fortsatt behov for flere. Dette vil nok påvirke framdriften i investeringsprosjektene til en viss grad også i 2017.

Som en følge av redusert framdrift i investeringsprosjektene er det i 2016 tatt opp 163 mill kr mindre i lån til investeringer enn budsjettert.

5 ØKONOMI

Det er vedtatt følgende målsetting for fokusområdet økonomi:

Målsetting	Resultatmål	Mål 2016
Bærekraftig kommuneøkonomi	Avsetning til disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter ihht strategidokument langsiktig økonomisk bærekraft	inntil 2%
	Netto driftsresultat	2,0 %

Overordnet styringskort for økonomi gjelder for kommunens totaløkonomi. I dette avsnitt omtales resultat i forhold til disse overordnede målsettingene. Resultater for enhetenes virksomhet omtales i egne kapitler for hovedutvalgsområdene.

5.1 Regnskapsresultater

Tabellen nedenfor gir en oversikt over sentrale regnskapsposter (ansvar 93), og gir oversikt over hvor mye kommunen har disponibelt til gjennomføring av løpende drift/tjenesteutøving.

	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik regnskap/justert budsjett	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Tall i 1 000 kr					
Skatteinngang	-917 838	-902 000	-15 838	-902 000	-825 440
Rammetilskudd	-781 058	-770 933	-10 125	-770 555	-765 865
Frie inntekter	-1 698 896	-1 672 933	-25 963	-1 672 555	-1 591 304
Rentekomp. omsorg, skole, kirke	-6 536	-7 482	946	-7 482	-7 432
Statlige overføringer	-6 536	-7 482	946	-7 482	-7 432
Renteutgifter	82 090	85 907	-3 817	85 907	79 706
Tap finansielle instrumenter	0	0	0	0	0
Gevinst finansielle instrumenter	0	0	0	0	0
Minimumsavdrag	80 901	83 105	-2 204	83 105	78 423
Renteinntekter/utbytte	-10 302	-7 362	-2 940	-7 362	-13 035
Renteinntekter til fond	2	1 990	-1 988	2 009	3
Kalkulatoriske renter VAR	-27 154	-32 485	5 331	-32 485	-26 563
Netto finans	125 537	131 155	-5 618	131 174	118 535
Avsetning til disposisjonsfond	38 710	38 710	0	1 643	10 798
Overført til investeringsregnskapet	19	19	0	0	23
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	-43 707	-43 707	0	0	-9 662
Bruk av disposisjonsfond	-5 410	-5 410	0	0	-900
Sum netto avsetninger og overføringer	-10 389	-10 388	0	1 643	259
Til fordeling drift	-1 590 283	-1 559 648	-30 635	-1 547 220	-1 479 942
Enhetene	1 532 945	1 559 648	-26 703	1 547 220	1 436 235
Regnskapsmessig mindreforbruk	-57 338	0	-57 338	0	-43 707

Tabell 5.1.1 Regnskapsoversikt – sentrale poster

Tabellen viser frie inntekter for 2016 på 1 699 mill kr. Etter netto finanskostnader samt bruk/avsetning til fond gir dette 1 590 mill kr til drift av kommunens virksomhet for 2016. Av dette er 1 533 mill kr brukt til virksomheten i 2016, noe som gir et mindreforbruk på 57 mill kr.

Tabellen på neste side viser økonomisk resultat for de ulike virksomheter/virksomhets-områder i 2016:

Netto rammer (tall i 1000 kr)	Regnskap	Justert	Opprinnelig	Mer- /mindre-
	2016	budsjett 2016	budsjett 2016	forbruk 2016
PRO KLØFTA	34 326	34 661	34 661	- 335
PRO JESSHEIM VEST	75 662	71 463	71 463	4 200
REHABILITERING, UTREDNING OG FOREBYGGING	51 455	51 170	51 170	285
HELSEVERN	29 255	28 024	28 467	1 231
NAV ULLENSAKER	45 086	52 667	52 667	- 7 581
BOLIG MED BISTAND (BMB)	89 928	91 391	92 600	- 1 464
FOREBYGGENDE BARN OG UNGE (FBU)	76 969	72 260	71 893	4 709
PRO JESSHEIM ØST	68 529	68 393	67 393	135
TILDELING	72 745	62 530	61 230	10 214
HS FELLEFSKUNSKJON	27 040	29 329	28 129	- 2 289
Sum HHS	570 993	561 887	559 672	9 106
GYSTADMARKA SKOLE	25 096	25 255	25 192	- 159
ALGARHEIM SKOLE	19 328	20 643	19 319	- 1 315
BAKKE SKOLE	24 726	25 509	25 423	- 783
BORGEN SKOLE	10 213	9 976	9 588	236
DØLI SKOLE	13 234	13 610	12 195	- 376
HÖVIN SKOLE	18 559	19 005	18 238	- 445
JESSHEIM SKOLE OG RESSURSSENTER	42 940	43 441	42 460	- 501
MOGREINA SKOLE	12 689	12 822	12 302	- 133
NORDKISA SKOLE	14 196	14 663	9 583	- 467
ÅREPPEN SKOLE	22 139	23 310	27 191	- 1 172
SKOGMO SKOLE	35 281	36 385	35 720	- 1 103
ALLERGOT UNGDOMSSKOLE	23 159	23 719	23 002	- 560
NORDBY UNGDOMSSKOLE	31 587	32 366	32 976	- 778
VESONG UNGDOMSSKOLE	26 405	27 348	27 106	- 942
GYSTADMARKA UNGDOMSSKOLE	18 195	17 467	14 780	728
GRUNNSKOLE FELLES	19 231	18 469	26 069	762
Sum grunnskolen	356 978	363 987	361 144	- 7 009
BARNEHAGEN	45 228	46 805	48 534	- 1 577
VOKSEOPPLÆRINGEN				
PPT	10 438	10 442	10 442	- 4
SB FELLES	8 732	9 531	9 509	- 799
BARNEHAGE FELLES	258 778	262 826	262 826	- 4 049
Sum HSB	680 154	693 591	692 455	- 13 438
KULTUR	680 154	26 515	26 549	653 638
KOMMUNALE EIENDOMMER	127 749	129 091	126 224	- 1 342
VANN, AVLØP, RENOVASJON OG VEG	15 018	17 523	13 039	- 2 506
UTBYGGING	1 200	1 260	1 213	- 60
SELVFINANSIERENDE BOLIGPROSJEKTER	3 615	1 368		2 247
Leder eiendom og teknisk drift	4 284	3 901	3 901	383
Sum HTIK	174 692	179 659	170 927	- 4 967
AREAL OG LANDBRUK	7 654	8 747	8 286	- 1 093
PERSONAL OG SERVICE	12 510	14 395	14 453	- 1 885
ØKONOMI	13 382	14 023	13 697	- 641
PLAN OG NÆRING (PLN)	3 533	4 551	4 890	- 1 018
eSTAB	- 1			- 1
KOMMUNIKASJON OG SERVICE	8 851	9 444	9 570	- 593
ØRIK	- 27			- 27
Rådmannen med stab	3 135	3 244	3 244	- 109
Sum HOP enheter	49 036	54 404	54 140	- 5 367
IKT	34 465	32 649	32 649	1 816
POLITISKE STYRINGSORGANER	10 859	9 935	9 983	924
SKATT, RAMMETILSKUDD, FINANS	289			214
TILSKUDD TIL INTERKOMMUNALE SELSKAPER	42 245	42 389	42 261	- 144
SENTRALE RESERVER/FELLES AVSETNINGER	- 29 787	- 14 865	- 14 865	- 14 922
HOP fellestjenester	58 070	70 107	70 027	- 12 037
Sum enheter totalt	1 532 945	1 559 648	1 547 220	- 26 703

Tabell 5.1.2 Resultat 2016 pr enhet/virksomhetsområde

Av tabellen fremgår at de to klart største virksomhetsområdene skole/barnehage og pleie/omsorg bruker totalt 1 251 mill kr, eller 79 % av tilgjengelig nettoramme. Teknisk, idrett og kultur bruker 11 % av rammen.

Sentrale poster med tillegg av enhetenes virksomhet gir for 2016 regnskap for kommunen totalt:

Økonomisk oversikt drift, tall i 1000 kr	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik regnskap/justert budsjett	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Sum driftsinntekter	-2 360 952	-2 250 460	-110 492	-2 232 997	-2 197 239
Sum driftsutgifter	2 228 820	2 202 125	26 695	2 175 416	2 060 489
Brutto driftsresultat	-132 132	-48 335	-83 797	-57 581	-136 750
Sum eksterne finansinntekter	-12 502	-9 390	-3 112	-9 390	-14 676
Sum eksterne finansutgifter	175 580	180 225	-4 645	180 225	168 632
Resultat eksterne finanstransaksjoner	163 078	170 835	-7 756	170 835	153 957
Motpost avskrivninger	-122 042	-129 065	7 023	-129 065	-111 068
Netto driftsresultat	-91 096	-6 565	-84 531	-15 812	-93 862
Overført til investeringsregnskapet	4 367	4 367	0	0	2 383
Bruk av tidl. års regnskapsm. mindreforbruk	-43 707	-43 707	0	0	-9 662
Netto bruk og avsetning til disp.fond	33 300	33 300	0	1 574	8 117
Netto bruk og avsetning til bundne fond	39 799	12 606	27 193	14 238	49 316
Netto bruk og avsetning	33 758	6 565	27 192	15 812	50 154
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-57 338	0	-57 338	0	-43 707

Tabell 5.1.3 Økonomisk oversikt drift

Kommentarer til driftsregnskapet for 2016

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat er resultatet av totale driftsinntekter og driftsutgifter for kommunens virksomhet. Driftsinntektene består da av både frie inntekter (skatt og rammetilskudd fra staten) samt brukerrelaterte inntekter fra all tjenesteytende virksomhet. Tilsvarende viser totale driftsutgifter alle utgifter medgått til å drive kommunens virksomhet for 2016. I tillegg ligger i sum driftsutgifter beregnede avskrivninger på kommunens varige driftsmidler.

Brutto driftsresultat inkluderer derfor også eventuelt over-/underskudd fra selvkostbaserte områder. For 2016 ble samlet overskudd på selvkostområdene totalt 38,7 mill kr, noe som utgjør totalt ca. 29 % av brutto driftsresultat. Overskudd på selvkostområdene avsettes til bundne fond, og får derfor ikke effekt på regnskapsmessig mer/mindreforbruk. Avskrivninger på varige driftsmidler er for 2016 beregnet til 122 mill kr.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser resultat av hele virksomheten med tillegg av finansinntekter/-kostnader inkl utgiftsførte avdrag på kommunens lånegjeld. Beregnede avskrivninger trekkes ut, slik at kommunens totalregnskap ikke belastes med avskrivninger. I netto driftsresultat er derfor beregnede avskrivninger erstattet med utgiftsførte avdrag på lånegjeld.

Netto driftsresultat for 2016 ble 91,1 mill kr. Dette resultatet påvirkes av flere vesentlige faktorer, omtalt nedenfor.

På samme måte som for brutto driftsresultat påvirkes også netto driftsresultat av overskudd fra selvkostområdene. Som nevnt ovenfor var totalt overskudd på disse områdene i 2016 38,7 mill kr, og netto driftsresultat er derfor styrket tilsvarende.

Netto driftsresultat påvirkes også av utviklingen på totalt premieavvik på kommunens pensjonskostnader. Premieavvik utgjør differansen mellom betalt pensjonspremie og årets beregnede pensjonskostnad. Denne differansen avsettes i kommunens balanse og skal kostnadsføres over en periode som varierer fra 7-15 år, avhengig av hvilket år avviket har oppstått. For 2016 belaster årets premieavvik og amortiseringen av tidligere års premieavvik regnskapet med netto ca. 17 mill kr, hvilket innebærer at posten har redusert netto driftsresultat tilsvarende.

Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk

Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk viser årets resultat etter avsetning til/bruk av fond. Overskudd fra selvkostområdene er her avsatt til bundne driftsfond.

Etter avsetning til/bruk av fond er kommunens mindreforbruk for 2016 57,3 mill kr.

Vurdering av resultat mot målsetting i styringskort

Netto driftsresultat skal være 2 % av brutto driftsinntekter:

Målsettingen er i tråd med teknisk beregningsutvalg som anbefaler minimum 1,75 %. Oppnådd netto driftsresultat for 2016 er 3,9 %. Dette resultatet inneholder som nevnt ovenfor et samlet overskudd på selvkostområdene på ca 38,7 mill kr, som avsettes til bundne fond.

Avsetning til disposisjonsfond skal være minimum 2 % av brutto driftsinntekter inntil fondet utgjør 5 % av brutto driftsinntekter:

For at kommunen skal klare utfordringer og naturlige svingninger i økonomien, er det nødvendig å ha buffere i form av disposisjonsfond. Det er derfor nødvendig at kommunens økonomi innrettes slik at det er mulig å etablere og opprettholde disposisjonsfond som er minst 5 % av brutto driftsinntekter. For å nå målsettingen på 5 % må disposisjonsfondet være på 118 mill kr ved utgangen av 2016. Pr 31.12.16 er disposisjonsfondet på 119 mill kr, før disponering av regnskapsmessig mindreforbruk i 2016. Målet som er satt i kommunens vedtatte strategidokument for langsiktig økonomisk bærekraft er dermed nådd før avsetning av årets resultat. Et regnskapsmessig mindreforbruk i 2016 på 57,3 mill kr gjør det mulig å styrke disposisjonsfondet ytterligere. Disponering av regnskapsmessig mindreforbruk for 2016 foretas av kommunestyret ved framleggelsen av regnskapssaken i juni 2017.

Disposisjonsfond

Det var opprinnelig budsjettert med en avsetning til disposisjonsfond på 1,643 mill kr i 2016. Gjennom året har kommunestyret i ulike saker vedtatt bruk eller avsetning til disposisjonsfond i henhold til følgende tabell:

Disposisjonsfond - justering fra opprinnelig budsjett, i 1000 kr	Beløp
Avsetning iht opprinnelig budsjett	1 643
Overføring mindreforbruk 2015	37 067
Tilførsel HS-stab (PS 50/16)	-1 200
Tilførsel Helsevern (PS 50/16)	-500
Tilførsel Plan og næring (PS 50/16)	-200
Tilførsel Veg (PS 50/16)	-1 100
Tilførsel Kommunale eiendommer (PS 50/16)	-1 336
Tilførsel HOP (PS 50/16)	-200
Bekkestien (PS 73/16)	-300
GSV - krokfossvegen, oppmåling (PS76/16)	-75
GSV - krokfossvegen, kostnader ved sluttoppgjør grunnerverv (PS76/16)	-36
GSV krokfossvegen, dekning av utlegg strøm (PS 76/16)	-140
GSV krokfossvegen, sluttoppgjør etablering (PS 76/16)	-323
Netto budsjettert bruk/avsetning til disposisjonsfond 2016	33 300

Tabell 5.1.4 Bruk av/avsetning til disposisjonsfond

Det er utarbeidet prognoser gjennom året til de økonomiske rapporteringene. I det følgende kommenteres de vesentligste avvikene på sentrale poster fra justert budsjett. For utfyllende forklaringer til avvik på virksomhetsområdene vises til årsrapportene for hvert hovedutvalgsområde under kapitlene 6-9 og enhetenes rapporter for 2016.

5.2 Driftsinntekter

Samlede driftsinntekter for 2016 utgjør 2,36 mrd kr, noe som gir en merinntekt i forhold til justert budsjett på 110 mill kr. Det er merinntekter på de fleste inntektsgruppene, se tabell under, men er særlig store for frie inntekter og salgsinntekter. Økningen i driftsinntekter fra 2015 er på 163 mill kr. Dette tilsvarer en økning på 7,45 %.

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik Regnskap/ Justert budsjett	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Skatt	-917 838	-902 000	-15 838	-902 000	-825 440
Rammetilskudd	-781 058	-770 933	-10 125	-770 555	-765 865
Frie inntekter	-1 698 896	-1 672 933	-25 963	-1 672 555	-1 591 304
Andre statlige overføringer	-59 601	-48 296	-11 306	-44 026	-46 813
Andre overføringer	-11 734	-75	-11 659	-75	-2 214
Brukerbetalinger, salgs og leieinntekter	-341 254	-306 331	-34 922	-315 268	-325 974
Refusjon syke- /fødselspenger	-59 635	-43 384	-16 251	-35 388	-53 467
Refusjoner fra stat/kommune/andre	-156 454	-152 107	-4 347	-139 317	-149 301
Kompensasjonsinntekt mva	-33 379	-27 334	-6 044	-26 369	-28 166
SUM Driftsinntekter	-2 360 952	-2 250 460	-110 492	-2 232 997	-2 197 239

Tabell 5.2.1 Utvikling i driftsinntekter

De ulike inntektsgruppene er omtalt nærmere under.

Skatt

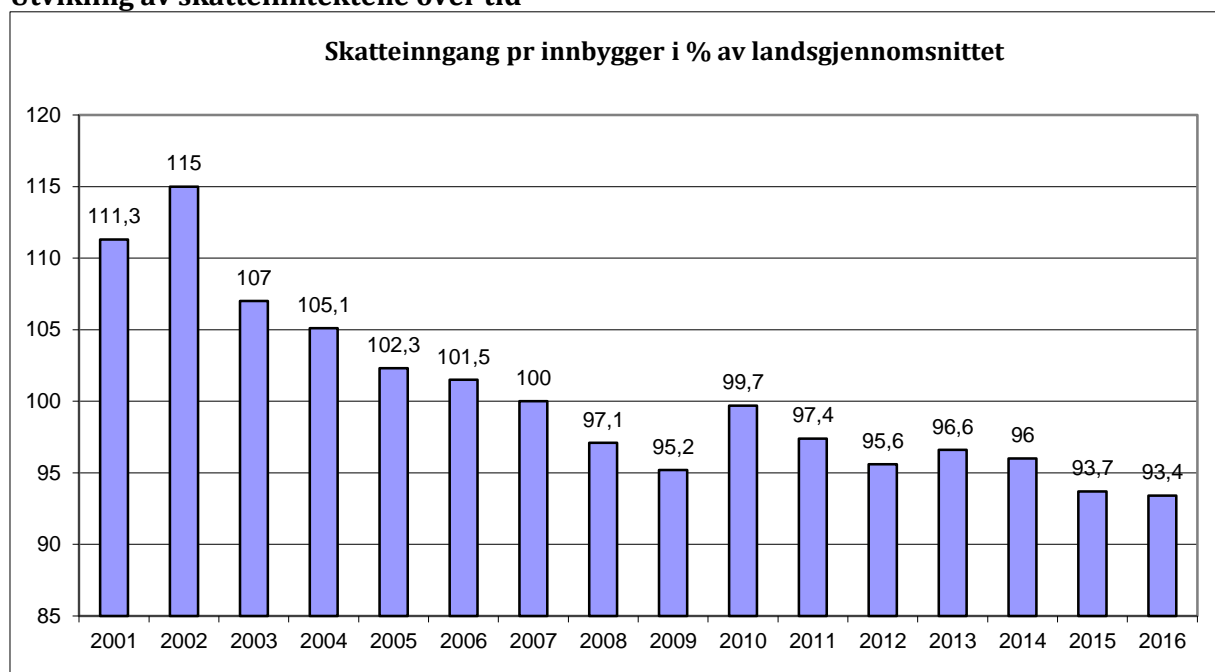
Kommunens andel av skatteinntektene i 2016 ble på 917,8 mill kr. Dette var en vekst fra året før på 92,4 mill kr, eller 11,2 % og en merinntekt i forhold til budsjett på 15,8 mill kr.

Skatteinngangen ble i 2016 preget av følgende forhold:

- En befolkningsvekst på 2,63 %. Det legges til grunn at veksten i antall skattytere følger befolkningsveksten. Denne avviker imidlertid noe fra årsveksten, da det er skattyters bosted 1. november 2015 som bestemmer hvem som skatter til Ullensaker for 2015.
- Lønnsveksten i 2016 er av Teknisk beregningsutvalg for de fleste større inntektsgruppene beregnet å ligge i området 2,4 -2,5 %. Dette er noe lavere enn de 2,9 % som ble lagt til grunn ved utarbeidelse av rådmannens budsjettforslag høsten 2015. Lønnsveksten i 2016 er ett av de laveste nivåene på mange år.
- Skattøret for 2016 ble satt til 11,8 %, noe som førte til at kommunen fikk 29,77 % av skatteinntektene fra forskuddspliktige skattytere. Skattøret i 2016 er 0,55 %-poeng høyere enn året før.
- Ved skatteoppgjøret i 2016 ble det utbetalt 254,2 mill kr i tilgodebeløp. Det var avsatt 278,8 mill kr for å møte utbetaling ved skatteoppgjøret. Det ble derved et overskudd på 24,6 mill kr. Kommunens andel av overskuddet ble på 7 mill kr.
- Fordelingsoppgjøret mellom skattekreditorene gikk for kommunens del med et overskudd på 4 mill kr.
- Samlet ble det utskrevet 37 mill kr mer i restskatt sammenlignet med fjoråret. Dette anslås å øke kommunens skatteinntekter med 6-7 mill kr i 2016.

Avviket fra budsjettert skatteinntang har i hovedsak sin forklaring i at det ble utskrevet mer restskatt, overskudd ved marginoppgjøret og et positivt fordelingsoppgjør. I tillegg har ekstraordinære forhold fra ligningsåret 2015 og tilpasning til skattereformen ført til den høye skatteinntangen for hele landet. Samlet har dette trukket opp skatteinntektene med 17-18 mill kr ut over budsjettert skatteinntang.

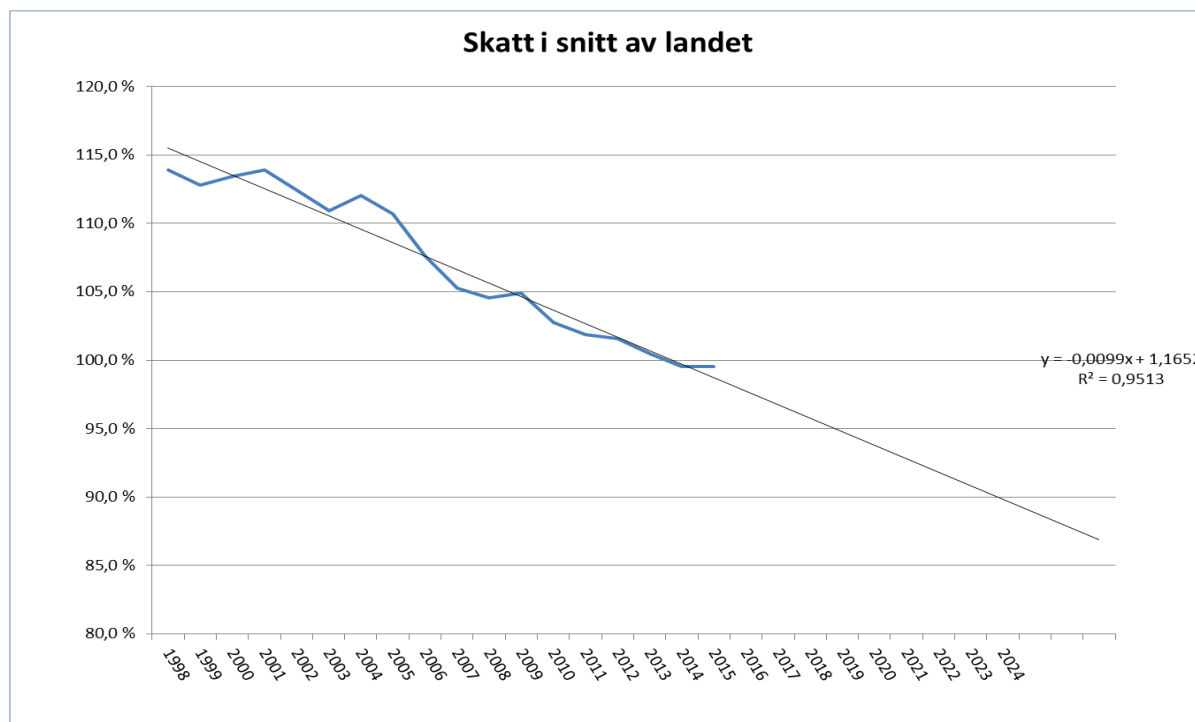
Utvikling av skatteinntektene over tid

Figur 5.2.1. Ullensaker kommunes skatteinntang i % av landsgjennomsnittet pr innbygger

Figuren over viser Ullensaker kommunes *skatteinngang* i % av landsgjennomsnittet pr innbygger. Vi ser av figuren at kommunens skatteinntekter har sunket fra 115 % i 2002 til 95,2 % i 2009. I 2010 gikk skatteinngangen pr innbygger i % av landsgjennomsnittet betydelig opp for Ullensaker sin del, men har deretter sunket hvert år og var på rekordlave 93,4 % i 2016.

Utviklingen har sammenheng med lønnsutviklingen og fradrag ved skatteoppjøret hos kommunens innbyggere. Dette er nærmere kommentert under.

Figur 5.2.2. Ullsoknings lønn og skatt i % av landsgjennomsnittet i perioden fra 1998 til 2015

Kilde SSB.

Figuren over viser utviklingen i *utlignet* skatt i prosent av landsgjennomsnittet i perioden fra 1998 til og med 2015. Vi ser at denne har vært fallende i hele perioden. I 1998 betalte en Ullsokning 114 % av landsgjennomsnittet i skatt. Dette hadde i 2015 falt til 99,6 %. Trendlinjen viser at Ullsokningens utlignede skatt i denne perioden i gjennomsnitt har falt med 1 % pr. år.

Inntektsutviklingen viser omtrent samme utvikling. Ullsokningen hadde i 2014 en inntekt tilsvarende 100,3 % av landsgjennomsnittet. Når det gjelder skatt var det en oppgang på 0,1 % poeng fra 2014 til 2015. Når det gjelder inntekt falt den gjennomsnittlige inntekten til en Ullsokning med 0,4 % poeng i snitt av landet. Hvorvidt den fallende trenden nå er brutt er det vanskelig å si noe om, da gjennomsnittlig lønn fortsetter å falle, mens gjennomsnittlig skatt går litt opp fra året før.

Rammetilskudd

Samlede rammeoverføringer fra staten utgjorde 781 mill kr i 2016. I tabell 5.2.2 er de ulike komponentene i rammetilskuddet spesifisert.

Skatteinngangen ble 15,8 mill kr høyere enn vedtatt budsjett. Dette er nærmere omtalt under punktet om skatteinntekter. Totalt ble dermed frie inntekter 26,3 mill kr høyere enn budsjettet.

	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik Regnskap / Justert budsjett	Opprinneli g budsjett 2016	Regnskap 2015
<i>Tall i 1000 kr</i>					
Innbyggere 01.01.	34 189	34 180		34 180	33 310
Innbyggertilskudd	726 542	726 543	-1	726 543	714 765
Veksttilskudd	16 486	16 486	0	16 486	16 885
Skjønnsmidler	11 900	11 900	0	11 900	11 700
Netto inntektsutjevning	26 130	15 652	10 478	15 652	22 514
Sum rammetilskudd	781 058	770 581	10 477	770 581	765 864
Skatt	917 838	902 015	15 823	902 015	825 439
Sum frie inntekter	1 698 896	1 672 596	26 300	1 672 596	1 591 303

Tabell 5.2.2 Utvikling rammetilskudd

Andre statlige overføringer

Andre statlige overføringer er 11,3 mill kr høyere enn justert budsjett og 12,7 mill kr høyere enn opprinnelig budsjett. Det meste av dette skyldes overføringer til NAV til flyktningearbeid.

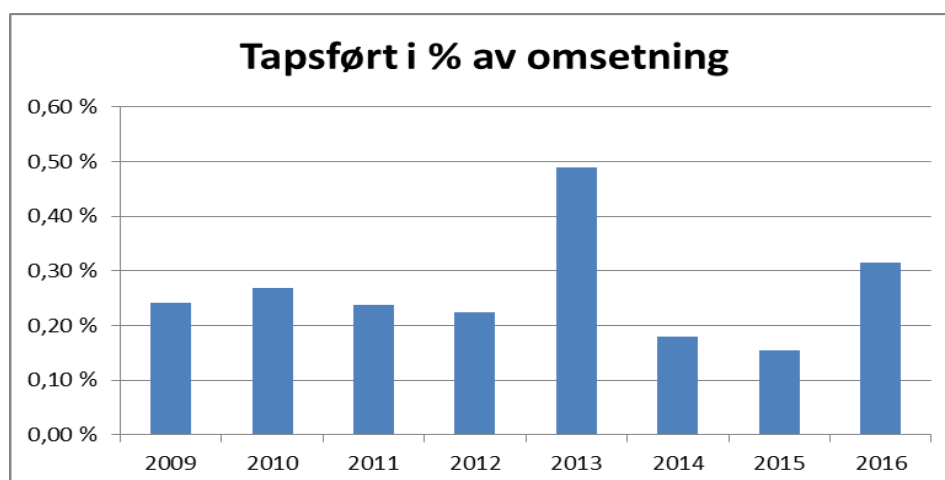
Brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter

Inntektene i denne gruppen består av brukerbetalinger i barnehage og SFO, oppholdsbetalinger på PRO'ene, gebyrer på VAR, husleieinntekter, inntekter fra kino og kulturarrangementer og byggesaksgebyrer.

For 2016 ble inntektene her 341 mill kr, hele 34,9 mill kr høyere enn budsjett og 15 mill kr høyere enn i 2015. Det er særlig det avgiftspliktige salget hvor det er merinntekter. På vann- og avløpssektoren er det merinntekter som følge av større tilknytningsgebyrer og mottak av septik fra kommuner på Nedre Romerike en periode. Også på kultursiden har salg av kinobilletter 3,3 mill kr i merinntekter.

Utestående fordringer – kommunale krav

Samlet fakturerte kommunen for 352 mill kr i 2016. Dette er en økning med 14 mill kr fra året før.

Figur 5.2.3. Tapsførte krav i % av omsetning

I 2016 har det til sammen blitt tapsført 1,1 mill kr, noe som utgjør 0,31 % av omsetningen dette året. Tapsføringen er noe høyere enn tidligere år. Det er stort sett økning i tapsføring på alle områder. Største posten er husleier, som utgjør om lag 1/3 av all tapsføring.

Refusjon syke- og fødselspenger

Refusjon syke- og fødselspenger er på 59,6 mill kr, en økning fra 2015 på 6 mill kr. Det er inntektsført 16,2 mill kr mer enn justert budsjett.

5.3 Driftsutgifter

Samlede driftsutgifter for 2016 utgjør 2 229 mill kr, en merutgift i forhold til justert budsjett på 26,7 mill kr. Økningen fra 2015 er på 168,3 mill kr.

Tall i 1000 kr	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik regnskap/justert budsjett	Opprinnelig budsjett 2016	Regnskap 2015
Lønnsutgifter	1 001 608	989 050	12 559	976 651	922 759
Sosiale utgifter	256 225	272 267	-16 042	267 556	240 825
Kjøp av varer og tjenester som inngår i produksjonen	271 413	267 556	3 857	257 629	221 082
Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenproduksjon	461 461	464 263	-2 802	462 340	457 884
Overføringer	138 451	112 582	25 868	126 091	118 924
Avskrivninger	122 042	128 970	-6 927	128 970	111 068
Fordelte utgifter	-22 379	-32 562	10 182	-43 822	-12 054
SUM	2 228 820	2 202 125	26 695	2 175 416	2 060 489

Tabell 5.3.1 Driftsutgifter

Lønn og sosiale kostnader

Lønn og sosiale kostnader økte med 94,2 mill kr fra 2015, se tabell 5.3.1. Antall årsvverk er økt fra 1.749 i 2015 til 1.792 i 2016, jf. kapittel 3. Medarbeidere. I tabell 5.3.1 ovenfor går det fram at det er et merforbruk på 12,6 mill på lønnsutgifter i forhold til justert budsjett, mens det er et mindreforbruk på 16 mill på sosiale kostnader.

Totalt blir da lønn/sosiale utgifter 3,5 mill kr lavere enn justert budsjett (0,28%), jf. tabell 5.3.3 under.

Tall i 1000 kr	R - JB
Fastlønn	- 5 418
Vikarer og overtid	13 905
Annen lønn	3 170
Annet	903
Pensjon	- 8 036
Arbeidsgiveravgift	- 8 006
Avvik regnskap/budsjett	- 3 483
Sykepengerefusjoner	- 16 251

Tabell 5.3.2 Avvik lønn og sosiale kostnader fra justert budsjett

Mindreutgiften på 5,4 mill kr på fastlønn oppveies av merutgifter til vikarer og overtid på 13,9 mill kr. Det er inntektsført 16,2 mill kr mer i sykepenger/fødselspenger enn budsjettet. Vikarer og overtid er bare i gitte tilfeller pensjonsgivende inntekt, dette forklarer noe av avviket på pensjonskostnadene.

Påløpte pensjonskostnader på 110,8 mill kr i 2016 er 8 mill kr lavere enn budsjettet samlet for kommunen. Akkumulert netto premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift er 73,6 mill kr ved utgangen av 2016, en reduksjon fra 2015 på 19,4 mill kr. Premieavviket vil bli amortisert/kostnadsført i de kommende års regnskaper.

Arbeidsgiveravgiften følger lønns- og pensjonskostnadene. I tillegg reduseres arbeidsgiveravgiften til de ansatte som kommunen mottar sykepengerefusjoner for, i stedet for at kommunen skal få refusjon fra NAV.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon

Kjøp av varer og tjenester til kommunens tjenesteproduksjon på 271,4 mill kr er 3,9 mill kr høyere enn justert budsjett. Noen vesentligste poster kommenteres i det følgende:

Samlede energiutgifter utgjør 28,5 mill kr. Dette er 2,1 mill kr lavere enn justert budsjett. Energiutgifter er økt med 1,8 mill kr fra 2015.

Det er brukt 37,3 mill kr til ordinært vedlikehold i 2016, dette er 6,5 mill kr mindre enn justert budsjett. Vedlikeholdsutgiftene viser en økning fra 2015 på 9,8 mill kr.

Det har medgått 33,9 mill kr til konsulentbistand / vikarer i 2016, dette er 8,4 mill kr mer enn justert budsjett. Til sammenligning var utgiftene i 2015 til konsulentbistand/vikarer på 20,5 mill kr. Den betydelige budsjettoverskridelsen er i vesentlig grad knyttet til helsesektoren (6,3 mill kr), hvor FBU har et merforbruk på 2,3 mill kr og Tildeling et merforbruk på 1,7 mill kr. Det vises til omtale i årsrapport fra Helsevern og sosial omsorg.

Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenproduksjon og overføringer

Samlet er det kjøpt varer og tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon for 461,5 mill kr mot justert budsjett på 464 mill kr. Av dette utgjør tilskudd til private barnehager 246,2 mill kr. Det er et mindreforbruk på tilskudd til private barnehager på 5,2 mill kr mot justert budsjett.

Overføringer til private utgjør 91,2 mill kr, som er 14,3 mill kr høyere enn justert budsjett. Utgifter til økonomisk sosialhjelp er 32,1 mill kr i 2016, en økning på 3,5 mill kr i forhold til justert budsjett.

Tjenester som kommunen har valgt enten å kjøpe av private som innenfor barnehage eller organisere i IKS som ØRB og RRI (revisjon), utgjør 27 % av driftsutgiftene.

Utgifter	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lønn/sos. utgifter, kjøp av varer til egenproduksjon m.v.	67 %	65 %	66 %	66 %	66 %	69 %	69 %
Kjøp etc som erstatter egenproduksjon og overføringer	28 %	30 %	29 %	29 %	29 %	26 %	27 %
Annet	5 %	5 %	5 %	5 %	4 %	4 %	4 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabell 5.3.3 Utvikling i egenproduksjon / kjøp fra eksterne i % av driftskostnadene

Eierandeler og tilskudd til IKS og andre selskap/samarbeid

Ullensaker kommune har sammen med de øvrige kommunene på Øvre Romerike eierandeler i flere interkommunale selskaper og andre selskap/samarbeid. Tabellene nedenfor viser kommunens eierandeler og kjøp av tjenester fra disse i 2016.

IKS og andre samarbeid	Eierandel	Utbetalt tilskudd 2016
Arbeidsgiverkontrollen Øvre Romerike (AØR)	37,0 %	1 473
Romerike Revisjon IKS/Øvre Romerike revisjonsdistrikt IKS	11,0 %	2 644
Øvre Romerike Utvikling (ØRU)	34,0 %	855
Digitale Gardermoen IKS (DGI)	34,0 %	34 729
Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS (ROKUS)	11,0 %	208
Øvre Romerike Brann og Redning IKS (ØRB)	34,0 %	19 138
Øvre Romerie Avfallsselskap (ØRAS)	47,0 %	23 086
Ullensaker og Nannestad interkommunale vannverk (UniVann)	80,0 %	7 983
	SUM	90 115

Tabell 5.3.4 eierandeler og tilskudd IKS og andre samarbeid

Kommunen har i tillegg eierandeler i andre selskaper som vist i tabellen nedenfor.

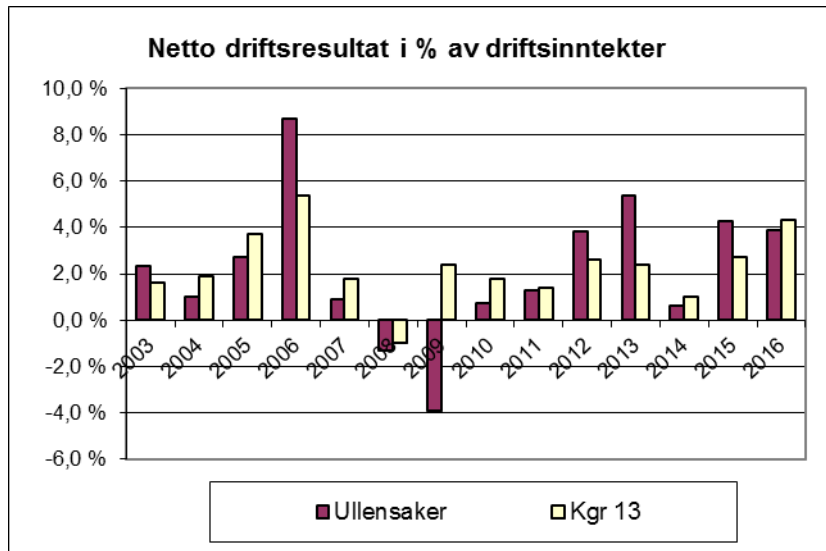
Andre eierinteresser	Aksjer/andeler	Verdi i 1000 kr
Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS	12,00 %	30
Orbit Arene AS	312	156
Romerike Revisjon IKS	8,00 %	180
Øvre Romerike Industriservice AS	20	20
Nes Arena AS	5	3 350
Kinoalliansen AS	1	5
Viken Skog, andeler	10	120

Tabell 5.3.5 Andre eierinteresser

5.4 Utvikling i sentrale nøkkeltall

Netto driftsresultat

Netto resultatgrad (netto driftsresultat i % av driftsinntektene) bør i henhold til Fylkesmannen i Oslo og Akershus anbefaling ligge på 3 % (Teknisk beregningsutvalg anbefaler 1,75 %) for å ha en buffer til å møte svingninger i økonomien og for å kunne finansiere investeringer med egenkapital.

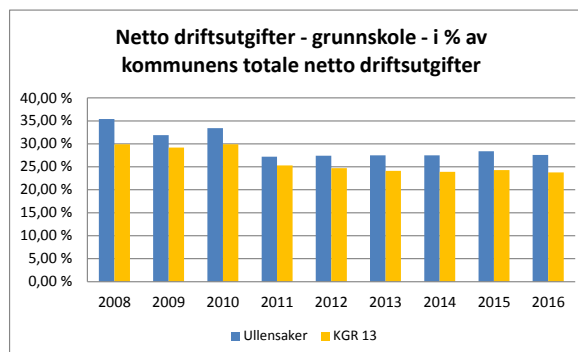

Figur 5.4.1 Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

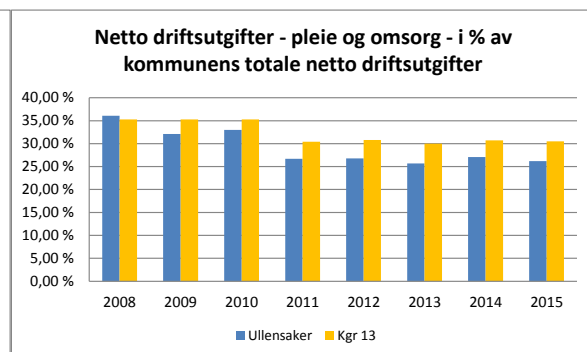
Netto resultatgrad er på 3,9 % for 2016. Resultatet er godt og på linje med resultatet for 2015. Resultatet gir etter bruk av/avsetning til fond anledning til å sette av inntil 57 mill kr til disposisjonsfond.

Prioritering av kommunens ressurser

De to største brukerområdene i kommunen er grunnskole og pleie- og omsorg. I figur 5.4.2 og 5.4.3 under vises andel driftsutgifter til disse to områdene av kommunens samlede netto driftsutgifter for de syv siste årene sammenlignet med Kgr 13. Samlet står disse to områdene for 54,2 % av netto driftsutgifter i 2016. Tilsvarende var for 2015 54,6 %, dvs en reduksjon på 0,4 %-poeng. Gjennomsnittet i Kgr 13 viser at det benyttes en vesentlig større andel av kommunens netto driftsutgifter til pleie og omsorg enn til grunnskole, enn det som er tilfellet i Ullensaker.

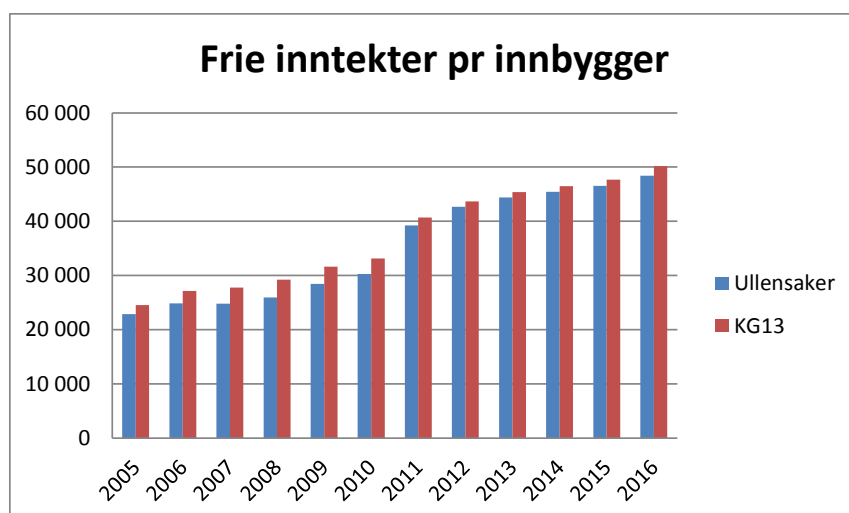
Figur 5.4.2 Utvikling i prioritering grunnskole

Figur 5.4.3 Utvikling i prioritering pleie og omsorg

Frie inntekter

Ullensaker kommune har noe lavere frie inntekter per innbygger enn for gjennomsnittet av Kgr 13. Ullensaker hadde i 2016 frie inntekter pr innbygger på kr 48 399, noe som var kr 1 784 (1 114 i 2015) lavere enn i Kgr 13. Dersom kommunen hadde oppnådd frie inntekter på linje med Kgr 13, ville totale frie inntekter vært ca. 63 mill kr høyere (innbyggere pr 31.12.16). Ser en mot tilsvarende tall for kommunene i Akershus, ville frie inntekter vært ca. 119 mill kr høyere.

Figur 5.4.4 Frie inntekter pr innbygger

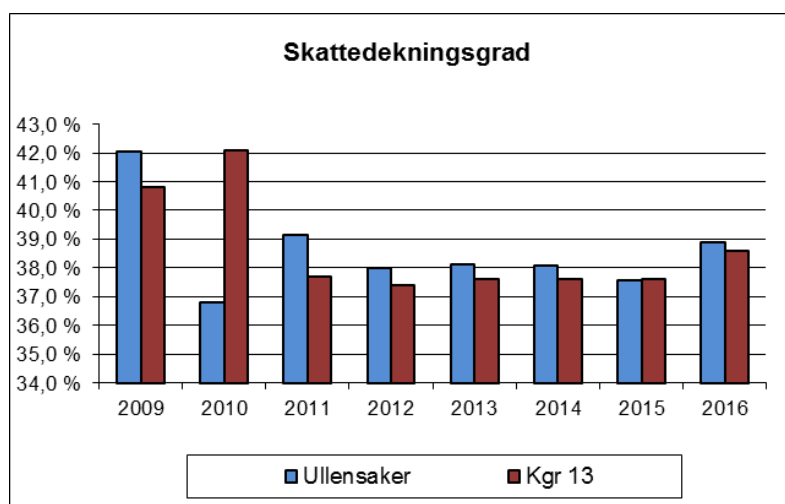
Skattedekningsgrad og rammedekningsgrad

Skattedekningsgrad viser hvor stor andel av driftsinntektene som kommer fra skatt på formue og inntekt, mens rammetilskuddsgrad viser hvor stor andel av de totale driftsinntektene som kommer fra det statlige rammetilskuddet.

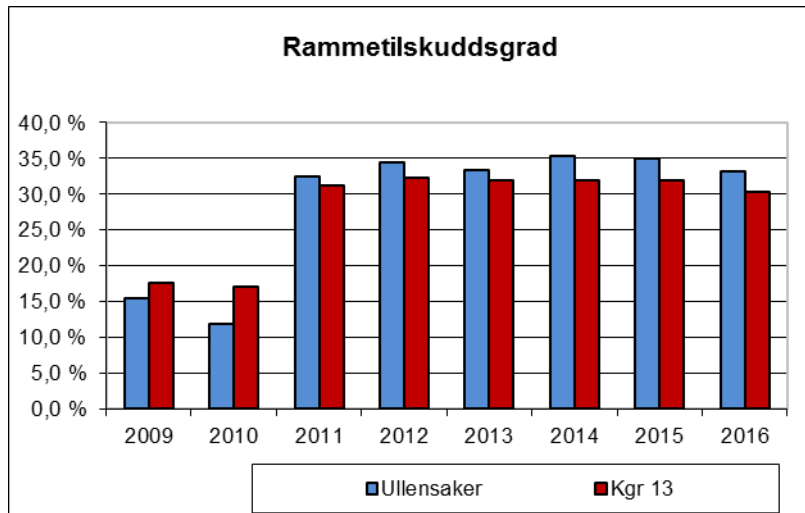
Tall i 1000 kroner	2012	2013	2014	2015	2016	16-15 i %
Rammetilskudd	643 339	671 850	727 631	765 865	781 058	2 %
Skatteinntekter	711 953	767 589	785 830	825 440	917 838	11 %
Driftsinntekter	1 874 986	2 013 809	2 063 281	2 197 239	2 360 952	7 %

Tabell 5.4.1 Driftsinntekter

Nedenstående figurer viser utviklingen i skattedekningsgrad og rammetilskuddsgrad for Ullensaker sammenlignet med Kgr 13.

Figur 5.4.5 Skattedekningsgrad

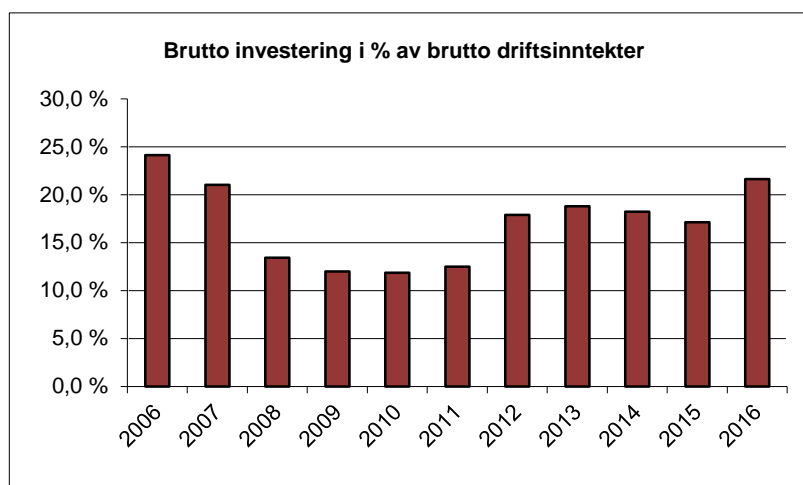
Figur 5.4.6 Rammetilskuddsgrad

Utviklingen de siste årene viser at skatteinntgangen har utgjort en stadig mindre andel av kommunens inntekter mens rammeoverføringer fra staten har utgjort en stadig større andel. Dette endret seg i 2016, da kommunene dette året opplevde en betydelig økning i skatteinntektene, noe som medførte at skatteinntektens andel av totale driftsinntekter økte og rammetilskuddets andel ble redusert.

Ullensaker kommune har lavere frie inntekter pr innbygger enn Kgr 13. Ullensaker ligger høyere på rammetilskuddsgrad og ca likt på skattedekningsgrad, dvs kommunen har en høyere andel frie inntekter sett i forhold til totale driftsinntekter. Dette betyr at kommunen hva gjelder andre inntekter ligger lavere pr innbygger enn Kgr 13, noe som blant annet skyldes kommunens lave nivå på kommunale avgifter/gebyrer.

Investeringsnivået i kommunen

Ullensaker har et høyt investeringsnivå, og figur 5.4.7 under viser brutto investeringer i prosent av driftsinntektene. De siste årene har investeringer ligget i området 15-20 %. 2016 viser 21,6%, en betydelig økning sett mot 2015 (17,1%). Det forventes at bruttoinvesteringer også vil ligge høyt de kommende årene.

Figur 5.4.7 Brutto investering i % av brutto driftsinntekter

Langsiktig gjeld

Sammensetningen av langsiktig gjeld:

Tall i mill kroner	2016	2015	Endring	2014	2013	2012
Statlig finansieringsbistand	143	155	-12	167	179	191
Pensjonsforpliktelser	2058	1982	76	1 990	1 819	1 638
Rentebærende lån	3379	2876	503	2 728	2 434	2 194
Sum	5580	5013	567	4 885	4 432	4 023

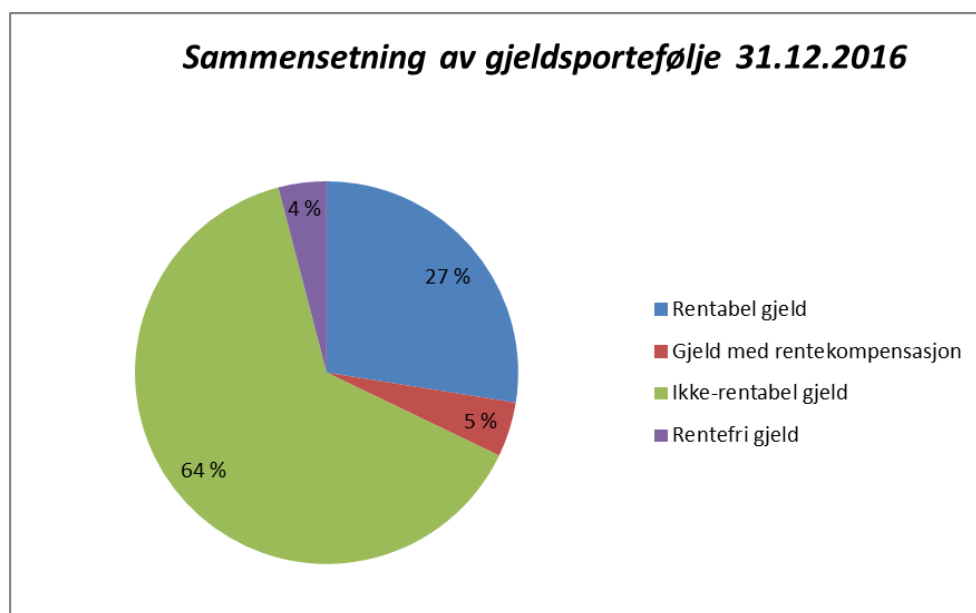
Tabell 5.4.2 Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld er på 5,58 mrd pr utgangen av 2016, en økning på 567 mill. Økningen skyldes høyere lånegjeld og høyere pensjonsforpliktelser. Statlig finansieringsbistand er rentefritt og nedbetales med like avdrag over 20 år. Gjenstående nedbetalingstid er 12 år.

For 2016 er investeringene i bygg og anlegg finansiert med lånemidler og egne midler. Rentebærende lån på totalt 3,4 mrd består av:

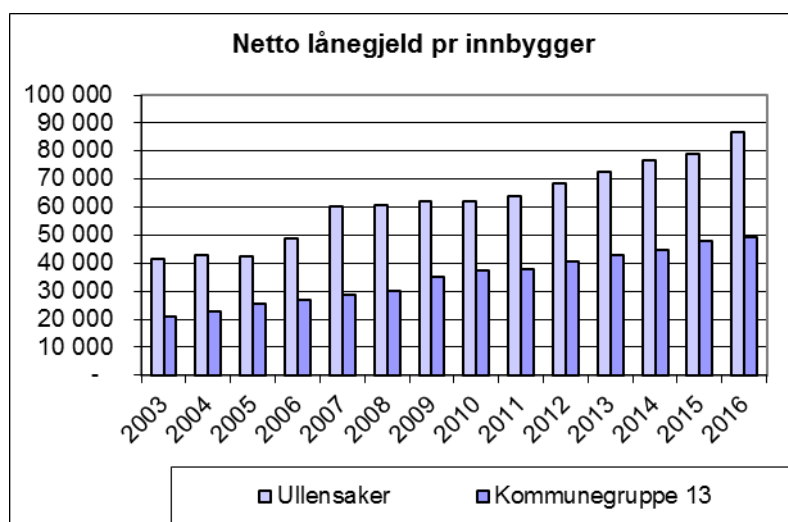
- Lån til rentable investeringer på VAR området, selvfinansierende boliger og startlån på til sammen 969 mill kr
- Finansiell leasing for Gystadmyr bo- og aktivitetssenter og Gjestad sykehjem på tilsammen 194 mill kr
- Gjeld til Husbanken hvor kommunen mottar rentekompensasjon på til sammen 163 mill kr.
- Andre ikke rentable investeringslån på 2,1 mrd kr

Figuren nedenfor viser sammensetningen av kommunens gjeldsportefølje pr 31.12.16.

Figur 5.4.7 sammensetning av gjeldsporteføljen

I KOSTRA sammenheng defineres netto lånegjeld som langsiktig gjeld fratrukket pensjonsforpliktelser, utlån og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld pr innbygger er kr 86.977,-, en økning på kr 7.912,- (10 %) i 2016. Til sammenligning er netto lånegjeld pr innbygger i Kgr 13 på kr 49.101,-, en vekst på kr 1.316,- (2,8 %) pr innbygger.

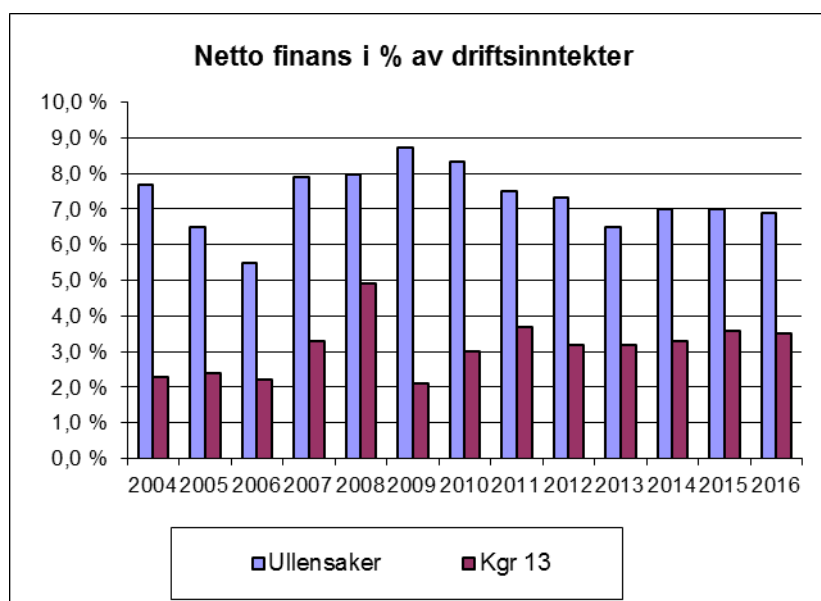

Figur 5.4.8 Netto lånegjeld pr innbygger

Netto finanskostnader

Kommunen har som en følge av det høye investeringsnivået, svært høye rente- og avdragsutgifter. Kommunen har ikke midler til plasseringer, og netto finanskostnader er betydelig høyere enn Kgr 13.

Figur 5.4.9 Netto finanskostnader i % av brutto driftsinntekter

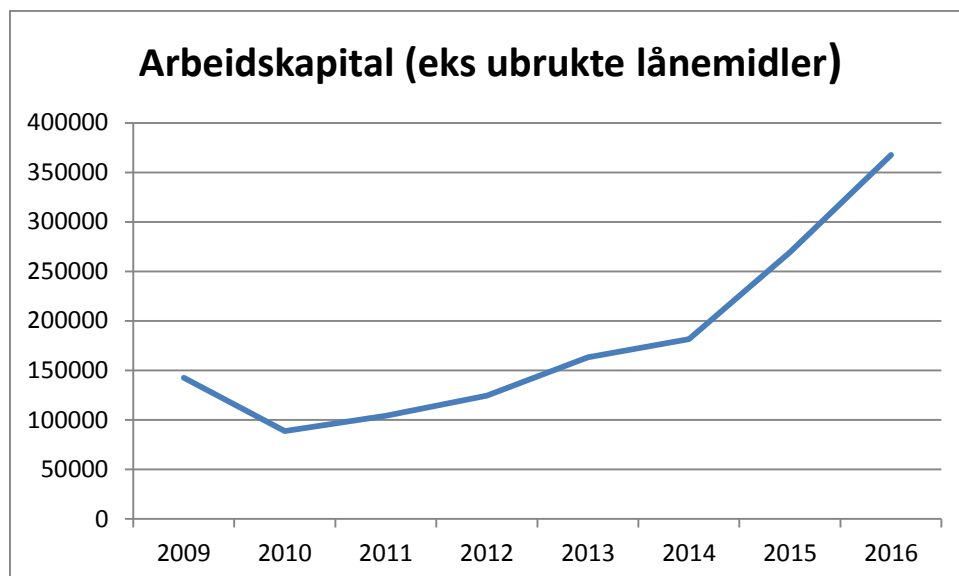

Figur 5.4.9 Netto finanskostnader i % av brutto driftsinntekter

For 2016 utgjør netto finanstransaksjoner for Ullensaker 6,9 % av driftsinntektene, en nedgang på 0,1 % -poeng fra 2015. Kgr 13 ligger på 3,5 %, en nedgang på 0,1% fra 2015.

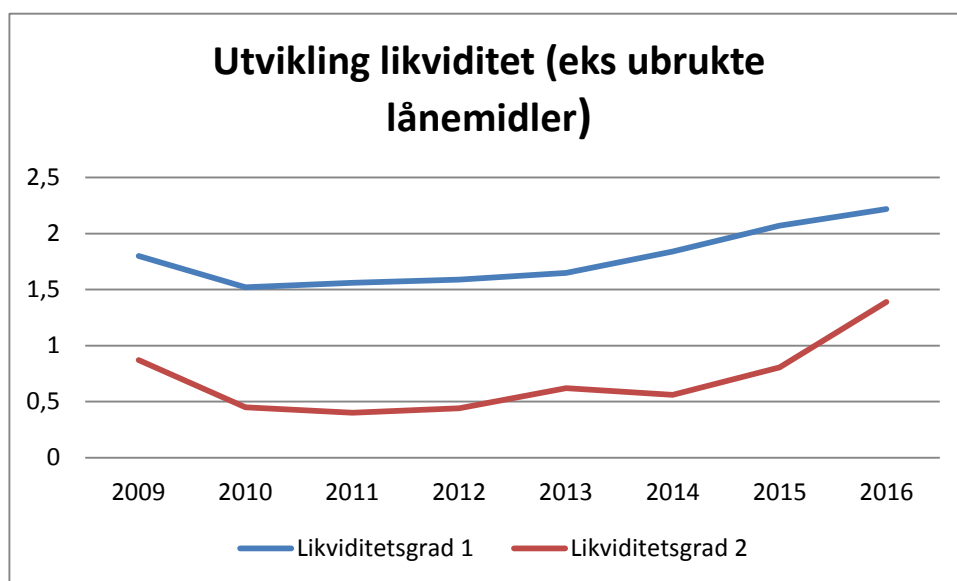
Likviditet og arbeidskapital

Arbeidskapital er omløpsmidler fratrukket ubrukte lånemidler og kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er økt med 98,4 mill kr fra 2015.

Figur 5.4.10 Arbeidskapital

Likviditet eller betalingsevne kan måles gjennom likviditetsgrad 1 som er omløpsmidler/kortsiktig gjeld eller likviditetsgrad 2 som er betalingsmidlene/kortsiktig gjeld. Utviklingen i nøkkeltallene er vist i figur 5.4.12 under.

Figur 5.4.12 Utvikling i likviditetsgrad

Likviditetsgrad 1 bør være > 2 og likviditetsgrad 2 bør være > 1 . Nøkkeltallene viser at kommunens betalingsevne har stabilisert seg på et tilfredsstillende nivå, men det bør understrekes at tallene påvirkes betydelig av oppbygging av bundne fond. Fratrasket bundne fondsmidler ville likviditetsgrad 1 vært 1,7 og likviditetsgrad 2 ville vært 0,83.

Fond

Tall i 1000 kroner	2012	2013	2014	2015	2016	Endring 2016-2015
Disposisjonsfond	20 779	59 335	77 663	85 780	119 080	33 300
Bundne driftsfond	46 223	65 506	73 284	122 600	162 399	39 799
Ubundne investeringsfond	2 438	8 239	3 239	3 239	3 239	0
Bundne investeringsfond	17 567	13 285	29 087	25 161	35 786	10 625
Sum fondsmidler	87 007	146 365	183 273	236 780	320 504	83 724

Tabell 5.4.3 Utvikling fond

Samlet er kommunens fondsmidler økt med 83,7 mill kr i 2016. Disposisjonsfondet er tilført netto 33,3 mill kr og bundne driftsfond er tilført ca. 39,8 mill kr. Ubundet investeringsfond er uendret mens bundne investeringsfond er tilført 10,6 mill kr.

5.5 Finans

Hovedmålsettingen i kommunens finansreglement er at kommunen til enhver tid skal være likvid og lite eksponert for risiko. Dette innebærer primært å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader over tid for kommunens aktiviteter. Forvaltningen skal følge gjeldende lover, regelverk og god forretningsskikk.

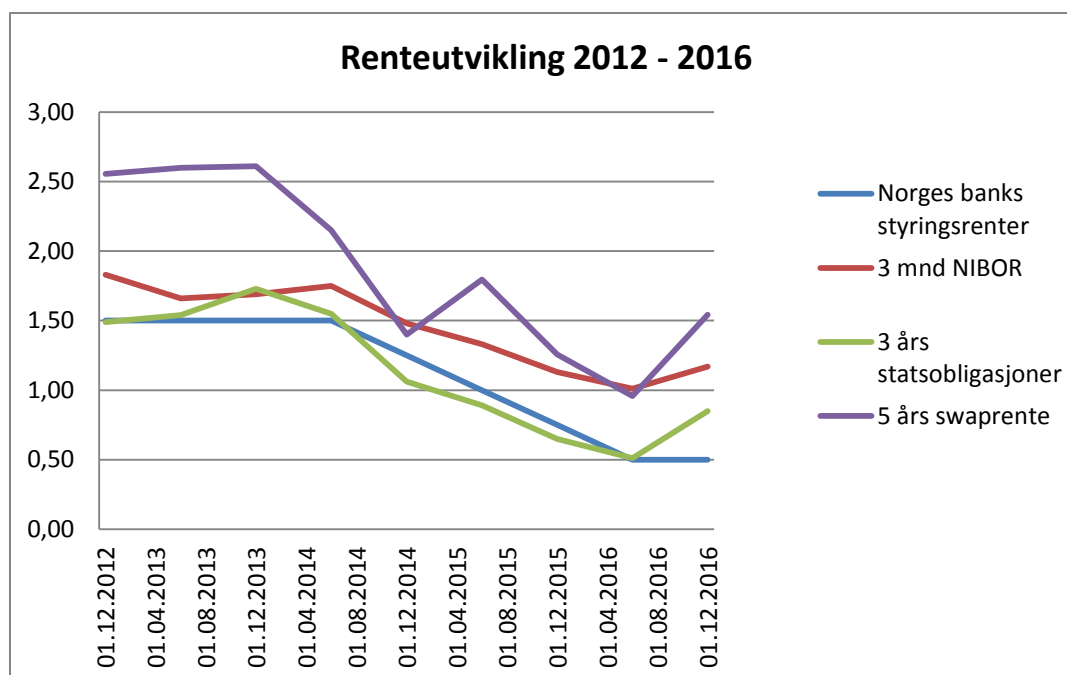
Det rapporteres tertialvis, årsrapporten dekker også 3. tertial.

Renteutviklingen i 2016

Rentenivået for 2016 ble vurdert i oktober 2015 i forbindelse med budsjettarbeidet. Da ble det lagt til grunn at styringsrenten til Norges Bank ville være 1,0 % pr 31.12.2015 og at den ville bli redusert til 0,75 % inn mot sommeren 2016, for deretter å stige til 1,0 % ved utgangen av året. Imidlertid var styringsrenten ved inngangen til 2016 nede på 0,75 % og falt i løpet av 1. kvartal til 0,50 %, et nivå som ble holdt ut 2016. De lengre rentene har derimot vært noe økende, spesielt mot slutten av 2016.

Som kalkylerente for selvkostinvesteringer benyttes gjennomsnittlig 5 års swap-rente + 0,5 %. Dette har gitt kommunen en noe høyere inntektsramme enn den ville hatt med den gamle kalkylerenten som var 3 års statsobligasjonsrente + 1,0 %.

Rente på innskudd er NIBOR 3 mnd + 1,3 % frem til høsten 2016, hvor det ble gjennomført ny anbudsrunde for kommunens hovedbankavtale. Etter reforhandlingen er rente på innskudd NIBOR 3 mnd + 0,37 %. I budsjettet for 2016 er det lagt til grunn gjennomsnittlig innskuddsrente på 1,70 %.

Figur 5.5.1 Renteutvikling 2012 – 2016

Differansen mellom styringsrenten og NIBOR 3 mnd pr 31.12.16 var 0,67 %, som er noe over det som i dag regnes som normal differanse (ca. 0,5 %). Flytende husbankrente var på 1,514 % (halvårlig avregning) ved utgangen av 2016.

Låneportefølje

Samlet låneportefølje økte med 491 mill kr til 3.522 mill kr i 2016. Opptak av investeringslån var 400 mill kr, mens det ble tatt opp 50 mill kr til startlån og 82 mill kr i husbanklån for området selvfinansierende boliger. Av den totale låneporteføljen er lån til det selvfinansierende VAR-området beregnet til ca. 605 mill kr og til selvfinansierende boliger 194,3 mill kr. Lån til videreformidling (Startlån) utgjør 194,9 mill kr.

Kommunen er i stor grad finansiert med sertifikatlån, som pr 31.12.16 utgjør 53 % av den samlede lånegjelden. Sertifikatlån er valgt hovedsakelig på grunn av gunstige vilkår med et betydelig lavere marginpåslag i forhold til NIBOR, når en sammenligner med papirer med lengre løpetider. Refinansieringsrisikoen anses for tiden å være lav. Rådmannen følger utviklingen i finansmarkedet kontinuerlig og alternative finansieringskilder som obligasjoner og banklån vurderes fortløpende for å diversifisere låneporteføljen.

Type lån <i>(tall i 1000 kr)</i>	Restgjeld 31.12.2016	Restgjeld 31.08.2016	Restgjeld 30.04.2016	Restgjeld 31.12.2015
Sertifikatlån				
Nordea	0	0	365 000	0
Nordea	150 000	150 000	150 000	0
Nordea	250 000	250 000	250 000	250 000
Nordea	0	0	0	300 000
DnB	200 000	0	0	0
DnB	300 000	0	0	0
DnB	200 000	200 000	200 000	200 000
Kommunalbanken	0	300 000	300 000	0
Kommunalbanken	0	0	0	150 000
Kommunalbanken	365 000	0	0	365 000
Danske Bank	200 000	200 000	200 000	200 000
SEB	0	365 000	0	0
SEB	200 000	0	0	0
Sum sertifikatlån	1 865 000	1 465 000	1 465 000	1 465 000
Obligasjonslån				
Nordea FRN	300 000	300 000	300 000	300 000
Danske Bank	260 000	260 000	260 000	260 000
Sum obligasjonslån	560 000	560 000	560 000	560 000
Andre Investeringsslån				
Kommunalbanken	0	0	0	2 700
Kommunalbanken	100 000	100 000	100 000	100 000
Kommunalbanken	124 000	124 000	124 000	124 000
Kommunalbanken				0
Kommunalbanken				0
KLP Kommunekreditt	38 258	38 896	39 534	40 809
KLP	33 589	38 216	40 522	42 802
KLP	46 000	46 000	46 000	46 000
KLP	100 000	100 000	100 000	100 000
Sum andre investeringsslån	441 847	447 112	450 055	456 311
Husbanklån				
Husbanken boliger	122 934	59 670	61 025	44 557
Husbanken lån til startlån	194 860	168 166	148 688	152 126
Sum lån Husbanken	317 794	227 837	209 713	196 683
Statlig lån				
Gardermoutbyggingen	143 152	146 728	150 304	155 073
Sum statlig lån	143 152	146 728	150 304	155 073
Finansiell leasing				
Gystadmyr	144 836	145 449	147 049	147 287
Gjestad	49 342	49 670	50 749	50 652
Sum finansiell leasing	194 178	195 118	197 797	197 939
Kommunens samlede lånegjeld	3 521 972	3 041 796	3 032 870	3 031 006

Tabell 5.5.2 Lånegjeld 2016 pr lånekategori

Rentekategori (tall i 1000 kr)	31.12.2016	31.08.2016	30.04.2016	31.12.2015	31.12.2014
Flytende rente (inkl fastrente med < 1 år til utløp)	1 429 441	889 948	874 769	1 267 994	1 067 115
Fast rente (inkl rentebytteavtaler)	1 755 200	1 810 000	1 810 000	1 410 000	1 460 000
Finansiell leasing	194 178	195 119	196 998	197 939	201 132
Rentefrie lån (Gardermoen)	143 152	146 728	150 304	155 073	166 992
Sum gjeld	3 521 972	3 041 795	3 032 071	3 031 006	2 895 239

Tabell 5.5.3 Lånegjeld 2016 pr rentekategori

Finansreglementet har følgende krav til sammensetning av låneporteføljen:

- Et enkelt lån skal ikke utgjøre mer enn 20 % av den samlede låneporteføljen. Det største lånet i porteføljen som er på 365 mill kr, utgjør 12,2 % av rentebærende investeringslån (lån til startlån, Gardermolånet og finansiell leasing inngår ikke i beregningen).
- Andel lån med sikret rente i minst 1 år fremover skal være minst 33,3 %, men lavere enn 67 %. Det er inngått rentebindingsavtaler inkl rentebytteavtaler (SWAP) på totalt 58,7 % av lånene, med bindingstid fra 1 til 10 år.
- Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (WAL) skal til enhver tid være mellom 1 og 4. Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding pr 31.12.16 er 3,15.

Finansreglementets krav til låneporteføljens sammensetning er oppfylt pr 31.12.16.

Renteutgifter og avdrag i forhold til budsjett

Kommunens lån kan hovedsakelig deles inn i tre hovedområder; lån til selvfinansierende boliger, lån til startlån og øvrige kommunale investeringer. Kommentarene til renteutgifter og avdrag er delt inn i disse tre hovedområdene.

Selvfinansierende boliger

Selvfinansierende boliger (tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik	Oppr. Budsjett 2016
Betalte renter	5 356	5 401	-45	5 401
Betalte avdrag	7 060	5 807	1 253	5 807
Sum	12 416	11 208	1 208	11 208

Tabell 5.5.4 Renteutgifter og avdrag selvfinansierende boliger pr 31.12.16

For området selvfinansierende boliger ble finanskostnadene 1,2 mill kr høyere enn budsjettet. Dette skyldes at beregnet minimumsavdrag ble høyere enn i opprinnelig budsjett.

Lån til startlån

Startlån (tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik	Oppr. Budsjett 2016
Mottatte renter	-2 595	-3 112	517	-3 112
Betalte renter	2 662	3 112	-450	3 112
Sum drift	67	-	67	-
Utlån	40 192	50 000	-9 808	30 000
Bruk av lån	-40 192	-50 000	9 808	-30 000
Mottatte avdrag	-18 873	-9 042	-9 831	-
Betalte avdrag	7 266	9 042	-1 776	-
Netto bruk/avsetning investeringsfond	11 607		11 607	-
Renter tapsfond overført fra drift			-	
Sum investering	-	-	-	-

Tabell 5.5.5 Startlån drift og investering pr 31.12.16

For startlånene viser driftsregnskapet et lite merforbruk på 0,067 mill kr i 2016. Totalt ble det lånt ut 40,2 mill kr til startlån i 2016.

Investeringslån

Investeringslån (tall i 1000 kr)	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik	Oppr. Budsjett 2016
Betalte renter	79 025	82 795	-3 770	82 795
Betalte avdrag	80 901	83 105	-2 204	83 105
Sum	159 926	165 900	-5 974	165 900

Tabell 5.5.6 Renteutgifter og avdrag investeringslån pr 31.12.16

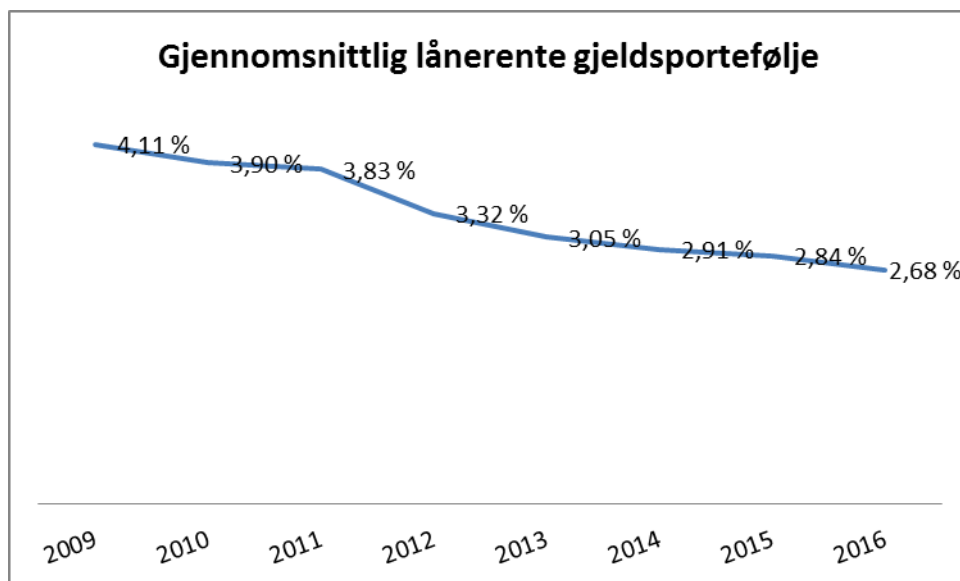
Finanskostnadene på kommunens investeringslån ble 5,97 mill kr lavere enn budsjettert. Av denne kostnadsreduksjonen utgjør renter 3,77 mill kr og avdrag 2,2 mill kr. Dette skyldes i hovedsak et lavere lånopptak enn budsjettert samt generelt et noe lavere rentenivå enn forutsatt i budsjettet.

Minimumsavdrag

Minimumsavdrag er beregnet til 87,96 mill kr i 2016. Kommunens totale lånegjeld til investeringer, med unntak av Startlån, inngår i beregningsgrunnlaget. Beregnet minimumsavdrag for boligregnskapets lånegjeld utgjør 7,06 mill kr, og for øvrige investeringer 80,9 mill kr.

Gjennomsnittlig lånerente

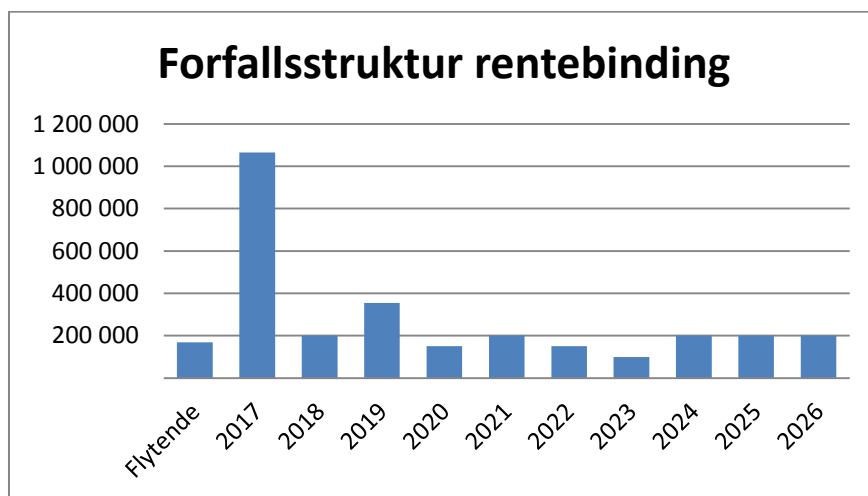
Gjennomsnittlig rente for låneporteføljen er beregnet til 2,68 % ved utgangen av 2016. Tabellen under viser utviklingen i gjennomsnittlig lånerente i perioden 2009-2016.

Figur 5.5.1 Utvikling i gjennomsnittlig lånerente

Rentesikring

Nedenstående figur viser kommunens rentebindingsforfall fram til 2026. Renteforfallene i 2017 kategoriseres som flytende rente. God spredning på renteforfallene gir en lavere renterisiko og stabile rentekostnader over tid. Figuren viser at kommunen har en relativt god spredning på renteforfallene.

Figur 5.5.2 Rentebinding per 31.12.16

Rentesikringer gjennomført i 2016

Det er inngått 3 nye SWAP-avtaler i 2016:

- 10-årig SWAP-avtale med oppstart 2016 - hovedstol 100 mill kr – rente 1,46 %
- 8-årig SWAP-avtale med oppstart 2018 - hovedstol 100 mill kr – rente 1,59 %
- 3-årig SWAP-avtale med oppstart 2016 - hovedstol 195,2 mill kr – rente 1,383 %

Renterisiko – følsomhet ved svingninger i rentenivå

Av den totale porteføljen av rentebærende investeringslån, er 58,7 % rentesikret i mer enn 1 år ved utgangen av 2016. En gjennomgående økning i rentenivået på 1 % vil med denne porteføljesammensetning få følgende nettoeffekt på kommunens finansutgifter:

Aktiva/passiva pr 31.12.16	Balanse i %	Balanse i mill kr	Endring	Beregnet effekt
Gjeld med pt/flytende rente	41,3 %	1 235	1 %	12,35
Gjeld med fast rente	58,7 %	1 755	1 %	-
Finanspassiva med renteeksponering	100,00 %	2 990		12,35
Kortsiktig likviditet til driftsformål		677	1 %	6,77
Netto effekt				5,58

Tabell 5.5.7 Effekt av 1 % stigning i rentenivået

Tabellen viser at en 1 % økning i rentenivået vil gi en netto økning i kommunens finansutgifter på 5,58 mill kr. Tilsvarende økning uten rentesikring ville gi en økning i netto finansutgifter på 23,1 mill kr. Sikringsgraden vurderes fortløpende mot utviklingen i korte og lange renter.

Plasseringer – ledig likviditet

Kommunen har plassert alle sine likvider i bank. Kommunen har normalt ikke ledig overskuddslikviditet til å foreta alternative plasseringer i markedet.

Hovedbankavtalen med Danske Bank har gitt kommunen gode betingelser på innskudd, NIBOR 3 mnd + 1,3 % opp til 250 mill kr i innskudd. Bankavtalen utløp høsten 2016 og etter anbudsrunde har kommunen inngått ny avtale med Danske Bank. De nye betingelsene er NIBOR 3 mnd + 0,37 %, begrenset oppad til innskudd maks 450 mill kr. For innskudd over dette oppnås NIBOR 3 mnd + 0 %.

Renteinntekter

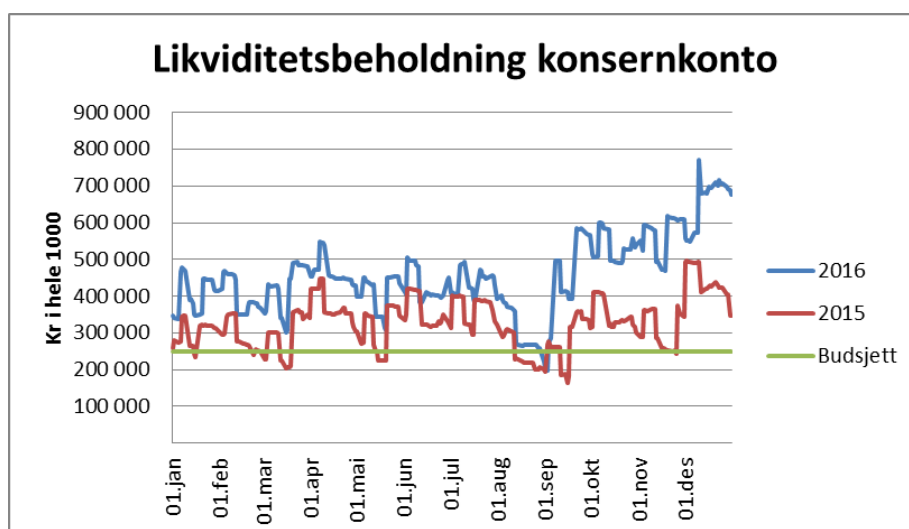
Renteinntekter eks startlån (tall i 1000)	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik	Oppr. Budsjett 2016
Renteinntekter	-6 134	-4 250	-1 884	-4 250
Gevinst terminering fastrentekontrakter	-1 023	-	-1 023	-
Sum	-7 158	-4 250	-2 908	-4 250

Tabell 5.5.8 Renteinntekter egen likviditet

Renteinntektene inkl gevinst fra terminering av fastrentekontrakter ble 2,9 mill kr høyere enn budsjettert. Av dette utgjør renteinntektene separat 1,88 mill kr. Merinntektene skyldes høyere gjennomsnittlig likviditet enn budsjettert.

Utvikling på konsernkonto

Utviklingen i kommunens likviditet vises i diagrammet nedenfor. Gjennomsnittlig likviditet var 455 mill kr i 2016, som er ca 132 mill kr høyere enn gjennomsnittet for 2015. Dette skyldes gradvis oppbygging av bundne fond. Kommunens likviditet anses å ha vært tilfredsstillende gjennom hele 2016.

Figur 5.5.3 Utvikling i likviditetsbeholdning – konsernkonto i 2015 og 2016

Utvikling i likviditet og kredittrente

Dato	Saldo konsernkonto	Saldo Nordea	Sum likviditet	Rente konsernkonto
01.01.2016	320	27	346	2,43 %
28.04.2016	401	25	426	2,29 %
31.08.2016	182	22	204	1,44 %
30.12.2016	653	24	677	1,54 %

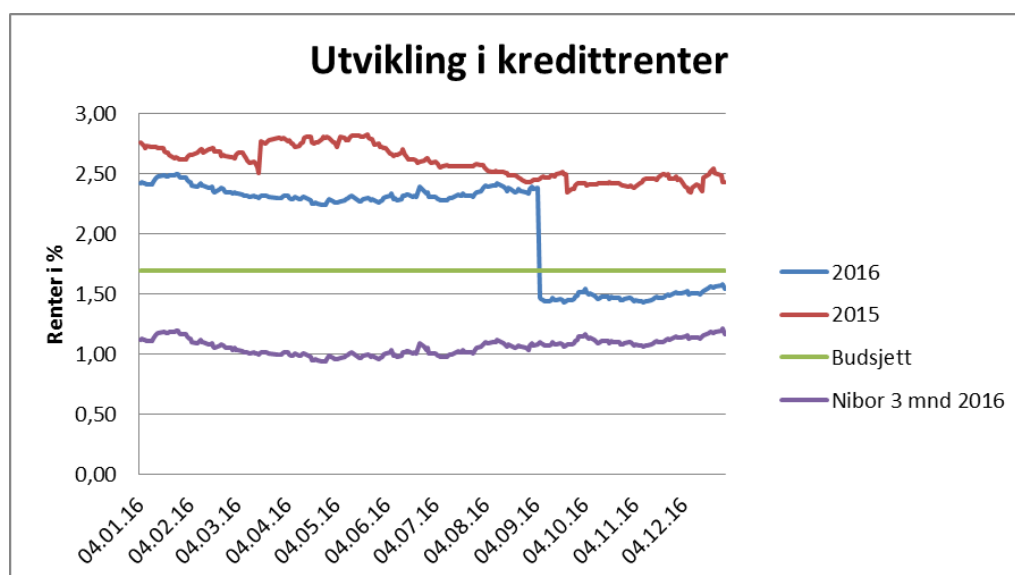
Tabell 5.6.9 Utvikling i likviditet og kredittrente mill kr

Tabellen over viser saldo på konsernkonto i tillegg av hjelpekonto i Nordea ved utgangen av hvert tertial i 2016.

Tabellen under viser gjennomsnittlig innskuddsrente for konsernkonto i perioden 2009-2016.

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2,52 %	2,53 %	2,80 %	2,77 %	3,06 %	3,00 %	2,62 %	1,93 %

Tabell 5.6.10 Utvikling i gjennomsnittlig kredittrente i %

Figur 5.5.4 Utvikling i kredittrenter i 2015 og 2016

Innskuddsrentene ble budsjettetert til gjennomsnittlig 1,70 % i 2016, mens oppnådd gjennomsnittlig rente ble 1,93 %.

5.6 Investeringer

Investeringsområde Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2016	Justert budsjett	Opprinnelig budsjett
Utbygging			
Helsebygg	25 682	28 601	67 250
Barnehage	0	1 000	0
Grunnskole	20 406	23 947	23 825
Idrettsanlegg	9 188	13 115	51 115
Øvrige utbyggingsprosjekter	8 556	8 051	2 450
Veg*	9 305	33 275	63 085
VAR*	237 130	323 042	365 600
Selvfinansierende boligprosjekter	71 852	88 600	75 000
Kommunale eiendommer			
Skoletilpasninger	2 660	3 929	3 000
Oppgradering kommunale barnehage	2 339	7 765	3 000
Rehabilitering kommunale bygg	3 052	6 095	5 000
ENØK tiltak	485	3 415	3 000
Park, idrett og uteanlegg	11 830	16 347	7 700
Øvrige investeringsprosjekter	33 939	43 708	34 100
Administrative investeringstiltak	59 078	63 443	30 000
Øvrige investeringer skole og barnehage	4 312	4 448	0
Øvrige investeringer helse og sosial	6 466	8 344	6 400
Sum investeringer	506 281	677 126	740 525

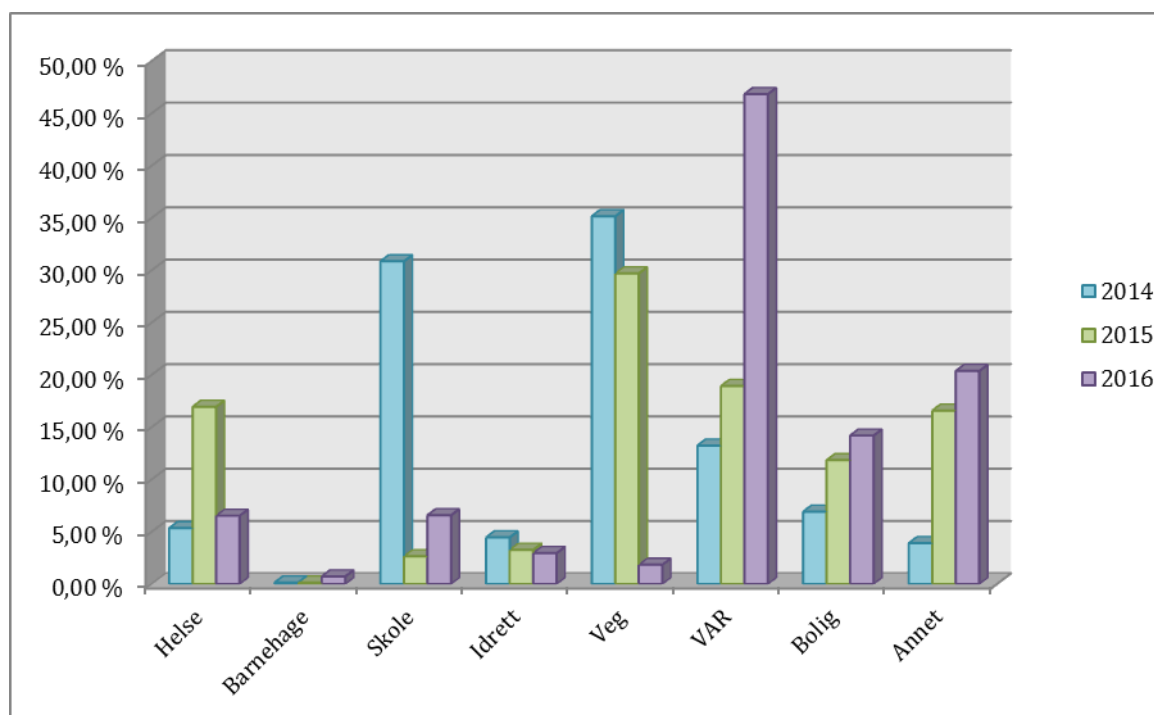
* anleggsbidragsprosjekter samt vederlagsfrie overtakelser er ikke inkl. dette utgjør 4,17 mill kr

Tabell 5.6.1 Investeringer

Mindreforbruk investeringer

Det er investert for 506 mill kr i 2016. Dette er 171 mill kr lavere enn justert budsjett. Generelt skyldes dette kapasitets-/ressursutfordringer i organisasjonen. Det har vært flere vakante stillinger knyttet til investeringsprosjektene i 2016. Det er en utfordring å få besatt prosjektleder/fagstillinger med nødvendig fagkompetanse. Dette har påvirket framdriften ved enkelte igangsatte prosjekter samt hindret oppstart av enkelte nye prosjekter, både hos VARV, KOMEI og Utbygging. I tillegg er det stort press fra private utbyggere som må prioriteres foran egne investeringsprosjekter.

I siste del av 2016 er kapasiteten, ressursene og kompetansen innenfor sentrale områder betydelig bedret, men det er fortsatt behov for å besette enkelte stillinger.

Figur 5.6.1 Investeringer- prosentvis fordeling ulike områder

Figuren over viser at om lag 45 % av investeringsutgiftene i 2016 var innenfor VAR sektoren. Det har i 2016 vært ca. 200 aktive investeringsprosjekter hvorav de fem største tiltakene sto for 66 % av årets utgifter. Dette gjelder Nytt vannbehandlingsanlegg, anskaffelse av kommunale boliger, utvidelse av Jessheim kirke, VA og områdestabilisering i Bakkedalen samt bygging av Skogtun omsorgsboliger. Tabellen over viser kommunens egne investeringer. I tillegg er Gystadmarka ungdomsskole under bygging som et OPS-prosjekt. Kostnaden for denne inngår ikke i figuren.

De siste årene har det vært en dreining i investeringsaktiviteter fra skole- og vegutbygging til utbygging av VA anlegg. Dette skyldes at store prosjekter som ny skole på Nordkisa, utvidelse av Gystadmarka skole samt Henrik Bullsveg er ferdigstilt mens bygging av nytt vannbehandlingsanlegg har lagt beslag på en stor del av ressursene i 2016.

UTBYGGING

Ny ungdomsskole Gystadmarka

Bygging av Gystadmarka ungdomsskole er organisert som et OPS-prosjekt. Kontrakt med Skuleplass AS i ble signert februar 2016. Arbeid med forprosjekt, detaljprosjekt og bygging har pågått gjennom hele året. Prosjektet er i rute og oppstart leieperiode er 1. februar 2018.

Ny skole Algarheim

Desember 2015 ble det vedtatt utbygging av ny skole for 750 elever med senter for to-språkligopplæring og flerbrukshall på Algarheim. Også denne skolen er organisert som et OPS-prosjekt. Prosjektet er nå i planleggingsfase, hvor rom – og funksjonsprogram ble vedtatt i KST 13.12.2016. Kravspesifikasjon for OPS-konkurransen er under utarbeidelse og konkurransen planlegges kunngjort medio 2017. Reguleringsplan med utvidet tomteareal er utarbeidet i 2016, og vedtatt i februar 2017. Oppstart av leieperiode for skolen er planlagt til skolestart 2020.

Bolig med bistand Skogtun

Prosjektet er en oppføring av botilbud tilrettelagt for funksjonshemmede brukere med behov for bistand. Byggestart var i begynnelsen av mai 2016. Prosjektet er godt i rute med fastsatt ferdigstillelse juni 2017.

Bakkedalen idretts- og aktivitetspark

Kommunestyret vedtok 2015 å igangsette planleggingen av Bakkedalen idretts- og aktivitetspark. Området hadde lav stabilitet, og det var behov for sikringsarbeider samt utskifting av VA-anlegget før idretts- og aktivitetsparken kan etableres.

Områdestabilisering ble gjennomført sommeren 2016. Utskiftning av VA-anlegg pågår fortsatt ved utgangen av 2016. Metode for omlegging av overvannsledning ned innvendig diameter 1400 mm baseres på såkalt mikrotunneling hvor rørene presses gjennom leirmassene samtidig som masser fjernes fra stoffen og transporteres tilbake til pressegrøpa og fjernes. På grunn av leiras beskaffenhet har dette arbeidet gått noe langsommere enn planlagt. Anlegget forventes avsluttet i løpet av første halvår 2017, og kostnadene vil bli lavere enn opprinnelig kostnadsramme.

I eksisterende fotballbane ved Kløfta-hallen er det anlagt undervarme, og eksisterende kunstgressbane ble skiftet ut i 2016.

I 2016 ble det gjennomført supplerende geotekniske undersøkelser. Planlegging av idretts- og aktivitetsparken har pågått parallelt med VA prosjektet.

Oppvekstsenter Bakkedalen (Vesong og Bakke skoler, ny barnehage, infrastruktur)

Mulighetsstudie for utbygging av Bakke barneskole og Vesong ungdomsskole er igangsatt. I mulighetsstudien skal det bli vurdert muligheter for integrering og sambruk av skoler og kulturfunksjoner.

I tillegg ble det i 2016 igangsatt en mulighetsstudie for en ny, stor barnehage med kompetansesenter på Kløfta. Ny barnehage er tenkt i Skolevegen på tomt som eies av kommunen. Dagens barnehage i Kløftahallen er forutsatt flyttet til nytt barnehagebygg, slik at eksisterende barnehagelokaler kan bygges om til klubblokaler for Kløfta IL.

Adkomst og parkering vurderes felles for skolene, den nye barnehagen og Bakkedalen idretts- og aktivitetspark. Parallelt med mulighetsstudien pågår revidering av gjeldende reguleringsplan for området.

Mulighetsstudiene skal legges fram politisk før sommeren 2017 og skal danne grunnlag for videre prioriteringer. Barnehagen er planlagt ferdigstilt i 2019.

Svømmehall Gystadmarka

I 2016 ble det vedtatt at ny svømmehall på Gystadmarka skal ligge ved siden av dagens is- og flerbrukshall. Svømmehallen skal være på størrelse med Risenga svømmehall, med kapasitet til 400 samtidige brukere. Hallen planlegges ferdigstilt 2019/2020.

Kommunestyret vedtok i desember svømmehallens konsept, kostnadsramme på kr 292 mill, samt framdriftsplan. Prosjektadministrativt bistand er kontrahert. Arbeid med kartlegging av interessentenes behov, samt utarbeidelse av kravspesifikasjon til kontrahering av arkitekt- og tekniske rådgivere pågår. Videre har prosjektet innledet samarbeid med NHO om Innovative anskaffelser, dette som en del av NHO sin Leverandør utviklingsprogram.

Utvikling av Gjestad-området

Det er igangsatt et arbeid med utviklingen av Gjestadområdet for å kunne møte dagens og fremtidens helsebehov.

Gjestadområdet består av ulike bygg som ivaretar flere funksjoner og tjenester, hvor noen av disse tjenestene flyttes over i nytt Helsehus fra høsten 2017. Utredningen vil munne ut i beskrivelser av hva vi antar vil være behovene i helse- og omsorgssektoren i Ullensaker i 2066. Det skal gis anbefalinger for hvordan Gjestadområdet kan utvikles. Det skal legges fram en konseptvalgutredning (KVU) medio 2017.

VEG***Jessheim Sørøst og Omkjøringsvegen***

I løpet av 2016 er planene for ny omkjøringsveg detaljert ut slik at forhåndsvarsling av plan og planprogram kunne iverksettes høsten 2016. Parallelt med dette arbeidet er det utarbeidet en rammeplan for VA og overvannshåndtering for hele planarbeidet.

Henrik Bulls veg (Tverrvegen) /Ringvegen

Prosjektet ble ferdigstilt høsten 2015 og sluttoppgjør er mottatt. Sluttoppgjøret er ikke ferdigstilt på rapporteringstidspunktet pga. grunnerverv som ikke er ferdigstilt.

Totale investerings kostnader i prosjektet er på 250,8 millkr. Mottatt refusjon fra statlige- og privataktører er 36,8 mill kr. Det må forventes merkostnader som følge av økt grunnerverv. Dette tas opp i forbindelse med 1. tertialrapportering 2017.

Veglys, kartlegging og oppgradering

Prosjekt er etablert etter blant annet pålegg fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) med overgang til målte veilysanlegg og LED belysning. Strategien er å gjennomføre dette prosjektet så fort som mulig slik at det ikke blir større kostnader for kommunen enn nødvendig i nærmeste fremtid.

Prosjektet hadde i 2016 en total ramme på 33,5 mill kr, men på grunn av sen framdrift ble budsjettet redusert ned til 6 mill kr og forbruket var 3,9 mill kr i 2016. Det jobbes med en omfattende kartlegging slik at omfanget av prosjektet med total kostnadsramme blir ferdig definert og dokumentert våren 2017.

Dagens kontrakt med entreprenør er ikke tilfredsstillende og vil bli terminert i løpet av året. Det vil bli inngått ny kontrakt høsten 2017.

VAR***Nytt vannverk***

Anleggsstart for det nye vannverket ved Hurdalssjøen var januar 2016. Adkomstveg til anlegget er ferdigstilt, mens arbeidene på selve vannbehandlings-anlegget har vært fokusert på grunn- og bygningsmessige arbeider. Hovedtyngden av betongarbeidene ble ferdigstilt i 2016.

Parallelt med byggearbeidene har prosjekteringen av vannbehandlingsanlegget blitt videreført og ultimo 2016 ble det inngått kontrakter på maskinelt utstyr og elektrotekniske arbeider.

Tre av i alt 5 parseller av overføringsledningen ble igangsatt i 2016 og nærmere 50 % av ledningsarbeidene ble ferdigstilt i løpet av året.

Prosjektet styres med sikte på å overholde gjeldende budsjetttramme med en total på 443 mill kr, og anlegget forutsettes ferdigstilt sommeren 2018.

Ny løsning Kløfta rensanlegg

Tidligere vedtak og tillatelse om utbygging og ombygging av Kløfta rensanlegg ble endret i desember 2016 på grunn av flere forhold, hvorav dårlige grunnforhold og tilstand på eksisterende anlegg var hovedårsaker. Ved vedtak i desember ble det besluttet å overføre Kløfta-avløpet til Gardermoen rensanlegg. Avløpet fra Kløfta må derfor tilføres den nye ringledningen (Skogmo-Gardermoen RA), og dette vil bli tilpasset i forprosjektet for dette prosjektet.

Ny ringledning (VA-anlegg Skogmo – Gardermoen RA)

Forprosjekt er utarbeidet med sikte på oppstart av anleggsarbeider i 2017/2018, og ble på tampen av 2016 dimensjonert for Kløfta-kloakken i tillegg til Jessheim-området.

Gardermoen rensanlegg – utskifting av gasstank

Eksisterende gasstank var for liten for stabil drift og er byttet ut med en gasstank med dobbelt så stor kapasitet. Gassen som produseres og lagres i gasstanken blir brukt til å varme opp bygningsmasser, samt omrøring og oppvarming av råtnetanker (termofil utråtning). Prosjektet er gjennomført innenfor gitte rammer på 3,6 mill kr i 2016.

Avløpsutbygging Hauerseterkvartalet

Prosjektet omfatter avløpsutbygging i Hauerseter samt sanering av vannledning. Vannledningen er fra rundkjøringen ved Sødra Trelast til avkjøringen til Almenningen og inn i Hauerseter.

Total budsjetttramme på 21,15 mill kr. Tot bokført 2016 er 14,58 millkr. Opsjonen er løst ut. Prosjektet slutføres i feb/mars 2017.

Asfaltering

Det ble bevilget 10 mill kr til asfaltering i 2016. Det ble igangsatt 25 asfalteringstiltak hvorav de fleste ble ferdigstilt i 2016. Det er totalt asfaltert for ca. 9,0 mill kr som utgjør 9 km veg i Ullensaker.

KOMMUNALE EIENDOMMER

Enheten har i 2016 håndtert totalt 94 prosjekter. Av dette var 64 prosjekter innenfor porteføljer (pott), 27 var definert som VIP prosjekter, mens 3 prosjekter var tilknyttet boliger.

Pr. 31.12.16 er 55 % eller 52 prosjekter rapportert som ferdigstilt.

Den totale investeringsrammen var på ca. 169,9 mill kr, mens 126,2 mill kr var påløpt pr 31.12.16. Samlet forbruk i forhold til budsjett var på 74 %.

Det laveste forbruk i forhold til budsjett på et prosjekt var 12 %, mens det høyeste forbruk var 118 %. Det høyeste forbruket var knyttet til et prosjekt med merforbruk på ca. 0,06 mill kr i forhold til budsjett.

Investeringsrammen for innkjøp av kommunale boliger med 88,6 mill kr var det prosjektet med størst ramme. Av den totale rammen ble det benyttet 71,9 mill kr, eller 81 %.

Skoletilpasninger

Omfatter totalt 9 enkelt prosjekter, hvorav 6 er meldt ferdigstill pr 31.12.16. Av total justert budsjett på ca. 3,6 mill kr var det påløpt 2,6 mill kr pr 31.12.16. Av utførte prosjekter kan det nevnes oppføring av trappeheis, bygging av HC rampe, flytting av helsesøsterkontor, oppgradering av parkeringsplass o.l. Mindreforbruk på ca. 0,9 mill kr foreslås overført til 2017. Det nevnes også at skolene har varslet enheten i februar 2017 om nye behov for tilpasninger som ikke er forutsatt i rammen for 2017. Dette aktualiserer overføring av mindre forbruk fra 2017 ytterligere.

Oppgradering kommunale barnehager

Omfatter totalt 9 prosjekter, hvorav 6 er knyttet til oppføring av vognskur. I denne porteføljen er kun et prosjekt ferdigstilt pr. 31.12.16. Prosjektene med vognskur var først bestilt, men så ble disse satt på vent i påvente av avklaringer på barnehagedekning, herunder drøftelser som pågår knyttet til antall, plassering og størrelser til kommunale barnehager. Ubrukte midler fra denne potens søkes overført til 2017 da det er uklart hvorvidt oppføring av vognskur skal gjennomføres eller ikke.

Rehabilitering av kommunale bygg

Omfatter totalt 5 prosjekter, hvorav 4 prosjekter er meldt avsluttet pr. 31.12.16. Ubrukte midler fra denne potten søkes overført til 2017 da arbeidene med utskifting av ventilasjonsaggregat på Nordby skole er under planlegging og anses som viktig for å sikre fremtidig drift.

ENØK tiltak

Omfatter ENØK tiltak for overgang til LED lys fordelt på totalt 5 prosjekter, hvorav 1. prosjekt er meldt ferdig pr. 31.12.2017. Resterende tiltak er bestilt, men grunnet ressursutfordringer utsatt til 2017. Med bakgrunn i dette søkes midlene overført til 2017.

Park og idrett

Omfatter totalt 32 prosjekter, hvorav 23 prosjekter er meldt ferdigstill pr. 31.12.16. Prosjektene som er avsluttet har et samlet merforbruk på ca. 0,086 mill kr. For hele porteføljen er det et mindreforbruk pr. 31.12.16 på ca. 4,6 mill kr. Av dette skyldes ca. 2,5 mill kr prosjekt med Hiltonløypa, hvor det nå pågår arbeid med grunnundersøkelser. Også resterende prosjekter er under planlegging for gjennomføring i 2017. Med bakgrunn i dette søkes mindre forbruk på ca. 4,6 mill kr overført til 2017.

Ombygging av østre rådhusfløy

Prosjektet var i avslutningsfasen pr. 31.12.16, og ble formelt avsluttet i februar 2017. Ombyggingsprosjektet var basert på en gjennomføring i 4 faser, hvorav tre deler av østre fløy skulle være i full drift mens ombygning pågår. Dette har vist seg å være vesentlig mer utfordrerne enn antatt. I tillegg var prosjektet basert på stor grad av gjenbruk, noe som har medført uforutsette kostnader. Prosjektet er nå avsluttet og det er varslet et merforbruk på ca. 2,5 mill kr ift. justert budsjett for 2016.

EPC – Energisparekontrakter

Fordelt på totalt 15 delprosjekter. Samlet ramme på 40 mill kr fordelt 23 mill kr for 2016 og 17 mill kr i 2017. Prosjektet har vist seg å være noe mer utfordrende enn antatt, spesielt knyttet til etablering av energibrønner. Dette skyldes grunnforholdene ved rådhuset. I samråd med entreprenøren er det vurdert andre type løsninger som skal sikre gjennomføring innenfor avsatt

ramme. En gjennomgang av risiko for gjenværende tiltak, basert på erfaringer med entreprenøren knyttet til tiltak på rådhuset, gjennomføres våren 2017. Orientering til politikere er planlagt i begynnelsen av mai 2017. Foreløpig varsles det ikke merforbruk på dette prosjektet.

Øvrige prosjekter Komei

Omfatter totalt 3 prosjekter med en samlet budsjetttramme på ca. 0,33 mill kr. Pr. 31.12.16 er det bokført totalt ca. 0,39 mill kr. Alle prosjektene er avsluttet.

ADMINISTRATIVE INVESTERINGSTILTAK

Administrative investeringstiltak inkluderer tilskudd til ombygging av Jessheim kirke med 40,6 mill kr, IKT-tiltak med 4,3 mill kr, fjernarkiv med 1,1 mill kr og vegkrysset T6A Dølivegen/Gardermovegen med 8,5 mill kr. Ombyggingen av Jessheim kirke inkluderer også bygging av nye lokaler til lavterskeltilbud innen rusomsorg. Lokalene til rusomsorgen ble overtatt sommeren 2016, mens det nye kirkebygget ble tatt i bruk mars 2017.

6 ÅRSRAPPORT FOR FORMANNSKAPET

Kommunaldirektørområdet plan, kultur og tekniske drift (PKT) forvalter kommunens strategiske og fysiske planlegging i tillegg til de mer konkrete tjenesteområdene. Nedenfor er en spesifisering over hvilke enheter som ligger innunder politikkområdet og hvilke tjenester de har ansvar for.

Tjenesteområde	Tjeneste	Tilhører enhet
Plansak, byggesak og oppmåling	Plansaksbehandling	Plan og næring, Areal og landbruk
	Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser	
	Kart og oppmåling	
	Eierseksjonering	
Kommunal næringsforvaltning	Landbruk	Areal og landbruk
	Næring	Plan og næring
Kommunaltekniske tjenester	Brann og ulykkesvern	Tilskudd til interkommunale selskaper mv - ØRB
Styring og kontroll	Kontroll og revisjon	Tilskudd til interkommunale selskaper mv - RRI IKS
	Politisk styring	Tilskudd til interkommunale selskaper mv - ROKUS Politiske styringsorganer
Administrasjon	Administrasjon	Kommunikasjon og service
		Personal og organisasjonsutvikling
		Økonomi
		Rådmannens stab
		Sentrale reserver
		IKT
		Tilskudd til interkommunale selskaper mv - KS
Kirke	Den norske kirke	Tilskudd til interkommunale selskaper mv - Kirkelig fellesråd
	Andre religiøse formål	Tilskudd til interkommunale selskaper mv - Andre trossamfunn

Formannskapet har ansvar for de overordnede planene i kommunen, herunder bla kommuneplanen og områdeplaner. Disse planene er kommentert i kapittel 2 Overordnede planer og rammer. Hovedutvalgets ansvar for tjenesteproduksjon er kommentert i dette kapitlet.

6.1 Oppsummering for Formannskapet

Mål for enhetene er fastsatt i kommunens overordnede styringskort som vist i kapittel 2. Fokusområdet Samfunn kommenteres overordnet for kommunen i nevnte kapittel. Målene for fokusområdet Brukere er definert pr tjeneste i samsvar med de overordnede målene for fokusområdet. Resultatene for Brukere kommenteres overordnet for hovedutvalget og mer detaljert pr tjenesteområde i dette kapittel. For fokusområdene Medarbeidere og Økonomi er resultatmålene felles for alle enhetene. Resultatene for disse to fokusområdene kommenteres overordnet for hovedutvalget.

6.1.1 Brukere

Det er stabene (enhetene Personal og organisasjonsutvikling, Kommunikasjon og service, Økonomienheten) og Areal og landbruk som har utarbeidet egne styringskort på fokusområdet Brukere. I tillegg til oppsummeringen her er resultatene kommentert nærmere pr tjenestelenger ut i kapitlet.

Oppsummert så er resultatene for stabene for fokusområdet brukere stort sett i henhold til målsettingene i 2016. Resultatet fra intern brukerundersøkelse for hvor fornøyd de ansatte er med IKT tjenestene er noe lavere enn ønsket, men bedre enn det nasjonale resultatet og bedre enn resultatet for 2014. En tar sikte på videre positiv utvikling bl.a. gjennom omorganisering av DGI i 2017.

Også resultatet fra innbyggerundersøkelsen for hvor fornøyde innbyggerne er med de internettbaserte tjenestene er noe lavere enn målsettingen, men på linje med det nasjonale resultatet og resultatet fra 2014. Det ble lansert ny innbyggerportal på slutten av 2016 og sammen med videre satsing på digitale brukerløsninger tar en sikte på bedre resultater ved neste måling i 2018.

Det er fremdeles et for høyt antall tilbake-ring til sentralbord (personer som blir satt tilbake til sentralbord fordi saksbehandler ikke tar telefonen). Dette har fortsatt høyt fokus i virksomhetsplanen for 2017 og det vil bli iverksatt ytterligere tiltak fremover for å nå målet om færre enn 4000 tilbake-ring pr år.

For tjenestene plansaker, byggesak og oppmåling er det ikke gjennomført brukerundersøkelser i 2016. Byggesak har et stort volum på antall saker til behandling. Saksbehandlingstiden på byggesak er til tross for den store søknadsmengden imidlertid langt bedre enn målsettingene. Det at 85 % av søknadene var mangelfulle bidrar nok til at kunden kan ha en opplevelse av at det tar lang tid å få sakene igjennom. Tidsfristene løper imidlertid fra fullstendig søknad er mottatt.

6.1.2 Medarbeidere

Medarbeidertilfredshet måles jevnlig blant kommunens ansatte. Sist undersøkelse ble foretatt i 2016. Tabellen under viser medarbeidertilfredshet for enhetene og stabene som ligger under formannskapetets ansvarsområde:

Medarbeidertilfredshet	NASJONALT 2016	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016
Snitt	4,7	4,6	Ikke målt	4,7	4,7

Tabell med mål og resultat på medarbeidertilfredshet totalt for hovedutvalget

Skala på medarbeiderundersøkelsen er 1-6. Målet på medarbeidertilfredshet for enhetene innen hovedutvalget totalt var for 2016 på 4,7. Resultatene på medarbeidertilfredsheten er gode og i samsvar med målet, og landsgjennomsnittet.

Sykefraværet for enhetene i hovedutvalget viser følgende utvikling de siste tre årene:

Sykefravær	2014	2015	2016
1. kvartal	6,2	5,4	4,4
2. kvartal	5,3	3,7	5,2
3. kvartal	7,0	4,1	5,7
4. kvartal	5,0	5,3	5,5
Totalt for året	4,6	4,7	5,5

Tabell med utvikling av sykefravær totalt for hovedutvalget

Sykefraværet er relativt lavt, noe som er naturlig på denne typen kontorarbeidsplasser. Det er også godt under kommunens samlede mål på sykefravær som er «8,5 % eller lavere». Det økende sykefraværet i perioden 2014-2016 skyldes i stor grad langtidssykemelding og følges opp med tiltak på de enkelte områdene.

6.1.3 Økonomi

Under er tabell som viser budsjett og regnskap for hovedutvalgets tjenesteområder for 2016:

Tjenesteområder		Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik mellom regnskap og budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016
<i>Tall i 1000 kr</i>					
Plansak, byggesak og oppmåling	utgift	29 383	32 887	- 3 504	31 868
	inntekt	- 20 724	- 22 581	1 856	- 22 183
	netto	8 659	10 306	- 1 648	9 685
Kommunal næringsforvaltning	utgift	4 755	4 933	- 179	5 433
	inntekt	- 2 227	- 1 942	- 285	- 1 942
	netto	2 528	2 992	- 464	3 492
Kommunaltekniske tjenester	utgift	26 755	24 553	2 202	24 369
	inntekt	- 7 203	- 5 125	- 2 078	- 5 069
	netto	19 552	19 428	124	19 300
Styring og kontroll	utgift	13 906	12 962	944	13 010
	inntekt	- 754	- 40	- 714	- 40
	netto	13 153	12 922	231	12 970
Administrasjon	utgift	76 791	86 435	- 9 644	86 303
	inntekt	- 30 374	- 24 279	- 6 095	- 24 029
	netto	46 417	62 156	- 15 739	62 274
Kirke	utgift	16 798	16 707	92	16 447
	inntekt				
	netto	16 798	16 707	92	16 447
SUM FSK (Tidligere HOP)		107 107	124 511	- 17 403	124 167

Tabell for økonomien totalt for hovedutvalget fordelt på tjenesteområder.

Hovedutvalget har et mindreforbruk i 2016 i forhold til budsjett på 20 mill kr. Dette tilsvarer et avvik på -16 %, som er betydelig mer enn målet på -3 %. Størstedelen av dette skyldes en besparelse som følge av en sentral buffer på pensjon. Avvikene kommenteres nærmere under.

Mindreforbruket på plansak, byggesak og oppmåling skyldes spesielt to forhold. Enheten Plan og næring har besparelse på lønn og bruk av konsulentmidler. Dette skyldes flere vakante stillinger, og redusert bemanning har også ført til at det ikke er igangsatt flere av de planlagte prosjektene. Områderegeringsplaner er overført til Areal og landbruk. I tillegg er en stillingshjemmel overført fra til Areal og landbruk for å styrke kommunens samlede kompetanse på samferdsel og vegplanlegging. Areal og landbruk har en besparelse som følge av at stillingen ikke er besatt i 2016. Kommunestyret har vedtatt å overføre de ubrukte midlene på enhet for Plan og næring til 2017.

Avsetningen til bundne fond ble høyere enn budsjettet på selvkostområdene Byggesak og Oppmåling som følge av større aktivitet enn det som ble lagt til grunn i budsjettprosessen. På Byggesak ble det avsatt 1,7 mill kr, mens det var budsjettet med bruk av bundet fond på 1,3 mill kr. På Oppmåling (Geodata) ble det avsatt 0,4 mill kr, mens det var budsjettet med bruk av fond på 0,04 mill kr.

Styring og kontroll inkluderer utgifter til politisk styring og revisjonen som er 0,231 mill kr høyere enn budsjett. Utgifter til politiske møtegodtgjørelse har gjennom flere år økt mer enn budsjettet og for 2016 er det en merutgift på 0,9 mill kr. For 2017 er budsjettet styrket og en tar sikte på balanse.

Utgifter til revisjonen er 0,7 mill kr lavere enn budsjett som følge av oppgjør fra avviklingen av tidligere ØRRD IKS (Øvre Romerike Revisjonsdistrikt IKS) og utbetaling av mindreforbruk til nåværende revisjon Romerike revisjon IKS (RRI) fra 2015 til eierkommunene.

Mindreforbruket på administrasjon skyldes flere forhold. Den største posten er besparelse på pensjonsutgiftene til kommunen, som har en besparelse i forhold til budsjett på 15 mill kr. Stabene (Personal og organisasjon, Økonomienheten og Kommunikasjon og service) har et samlet mindreforbruk på 3,1 mill kr. Av dette er 1,6 mill kr knyttet til lærlingeordningen som følge av lavere rekruttering enn budsjettet. For 2017 er rekrutteringsprinsippene mer tilpasset reelle behov i markedet og en tar sikte på en vesentlig økning i antall lærlinger. Resterende mindreforbruk ved stabene skyldes i hovedsak vakanser og sykkelønnsrefusjoner.

I tallet for administrasjon ligger også kommunens utgifter til IKT som viser et merforbruk på kr 1,8 mill kr i forhold til budsjett. Dette skyldes i hovedsak økte utgifter til DGI pga økning i antall digitale brukere i oppgjørsmoellen.

6.2 Plansak, byggesak og oppmåling

Styringskort med mål og resultater for 2016 på området:

Målsetting	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016 RES	Nasjonalt 2016
Brukere/Innbyggere					
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester</i>					
Saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist	80 dager	74 dager	75 dager	60 dager	Ikke tall
Saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist	28 dager	21 dager	21 dager	20 dager	19 dager
Andel byggesaker som har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid	9 %	10 %	0 %	1 %	
Saksbehandlingstid private reguleringsplaner	218 dager	295 dager	240 dager	149 dager	233 dager

Tabell Mål og resultater Brukere på Plansak, byggesak og oppmåling

Saksbehandlingstid og raskere saksbehandling:

Private reguleringsplaner: For 2016 har antall dager medgått til private reguleringsplaner økt kraftig i forhold til foregående år. Dette kan skyldes kompleksiteten i sakene og innsigelser som må løses før sluttvedtak. I samme periode brukte Lørenskog 226 dager og Skedsmo 313 dager.

Kvaliteten på byggesakene: Det er fortsatt en utfordring at en stor del av byggesøknadene kommunen mottar er mangelfulle. Hele 85 % (170 av 200) av byggesakene kommunen mottok og behandlet som var i samsvar med arealplan var så mangelfulle at kommunen måtte be om tilleggsdokumentasjon. Dette bidrar nok igjen til en kundeopplevelse av lang saksbehandlingstid, da fristene ikke løper før søknadene er komplette. Hele 90 % av

dispensasjonssøknadene var så mangelfulle at det måtte bes om tilleggsdokumentasjon. Kommunen mangler et godt verktøy til å registrere saksbehandlingstid. I 2017 skal mulighetene i sak-arkivsystemet klarlegges.

Kvalitetssikring: Det iverksatte arbeidet med kvalitetssystem og avvikssystem er den viktigste arenaen for forbedring av områdets prosesser og kvalitetssikring ut mot kundene.

Døgnåpen forvaltning gjennom videreutvikling av digitale tjenester: Ingen nye tiltak igangsatt i 2016. Dette krever omforente prioriteringer mellom enheten/tjenesteområdet, DGI og kommunens Arkiv/saksbehandlingsenhet. Det er stort potensial for utvikling av digitale tjenester på teknisk område.

I 2016 ble det gjennomført et arbeid med å gjennomgå selvkostgrunnlaget for områdene Regulering, Byggesak og Oppmåling og å øke samsvaret mellom arbeidsmengde og gebyrnivå. Nytt gebyrregulativ vedtatt i desember. Innretningen medfører at grunnkostnader ved alle typer tjenester er tydeliggjort, og at tidligere innretning der gebyrene økte lineært med areal/antall boenheter i stor grad er forlatt.

6.3 Kommunal næringsforvaltning

I Ullensaker var det 25 502 som hadde sin arbeidsplass i kommunen. Dette er en økning på 1 406 arbeidsplasser eller 5,8 % fra 2015. Dette er betydelig over målsettingen i styringskortet på 1 000 nye arbeidsplasser årlig. Tabellen viser hvordan arbeidsplassene fordeler seg på de ulike næringene.

Type næring	2013	2014	2015	2016
Uoppgitt	84	67	133	103
Jordbruk, skogbruk og fiske	315	206	196	151
Bergverksdrift og utvinning	-	-	-	7
Industri	966	912	821	810
Elektrisitet, vann og renovasjon	103	96	111	122
Bygge- og anleggsvirksomhet	1 283	1 270	1 373	1 373
Varehandel, reparasjon av motorvogner	4 417	4 590	4 613	4 947
Transport og lagring	7 156	7 309	6 950	7 025
Overnattings- og serveringsvirksomhet	1 885	2 017	2 096	2 180
Informasjon og kommunikasjon	127	132	118	100
Finansiering og forsikring	149	156	135	139
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	566	540	562	608
Forretningsmessig tjenesteyting	1 552	1 708	1 666	2 052
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	1 552	1 570	1 606	1 981
Undervisning	969	1 008	1 030	1 093
Helse- og sosialtjenester	2 256	2 201	2 252	2 345
Personlig tjenesteyting	390	417	434	466
Totalsum	23 770	24 199	24 096	25 502
Endring i antall		429	-103	1 406
Endring i prosent		1,8 %	-0,4 %	5,8 %

Som det fremgår av tabellen er det ikke en spesifikk større etablering eller spesifikke bransjer som genererer veksten alene. Vi ser imidlertid at veksten i sysselsettingen har vært stor innenfor varehandel, forretningsmessig tjenesteyting og innenfor ulike deler av offentlig tjenesteyting. Denne utviklingen føyer seg inn i en større trend som indikerer at Jessheim har posisjonert seg som regionalt handelssentrum og at den store folkeveksten de siste årene genererer økt etterspørsel etter offentlige tjenester innrettet mot alle deler av livsløpet til innbyggerne. I 2016 ble det ansatt ny næringsrådgiver og rådmannen ønsker nå å målrette arbeidet mot å skape flere kompetansebaserte arbeidsplasser.

Landbrukskontoret jobber kontinuerlig med å forbedre vannkvaliteten i våre vassdrag. Kommunen deltar i interkommunale faggrupper innenfor Leira, Øyeren og Hurdalvassdraget. Det arbeides med å veilede, informere og kontrollere landbruket i kommunen.

Det er stort fokus på kontroll av praktiseringen av tilskuddsordningene fra overordnede myndigheter. Dersom det oppdages avvik på tilskuddssøknader, blir avkortning av tilskuddet vurdert.

Samarbeidet med Mattilsynet er økt det siste året. Mattilsynet deltar ved kontroll av foretak. Det arbeides fortsatt med skogtakseringsprosjekt i Ullensaker og Gjerdrum og dette er planlagt ferdigstilt i løpet av 2017. Veterinærvaktordningen for Romerike Vest synes fortsatt å fungere godt.

«Inn på tunet»- prosjekt:

Hovedmålet med prosjektet er å gi innbyggere/brukere/elever i kommunen et tilpasset tilbud for å klare å mestre hverdagens utfordringer på en bedre måte. Prosjektet har ikke finansiert allerede etablerte tilbud. Midlene ble i 2016 fordelt slik:

Avdeling/ skole	Tildelt sum	Antall innbyggere/ brukere/ elever
Forebyggende avdeling barn og unge	kr 45 000	«Feriegruppe» 7 – 9 barn har fått et tilbud i høstferie, juleferie og vinterferie
Jessheim skole og ressurscenter	kr 80 000	2 elever har fått et tilrettelagt tilbud gjennom året.
Bjørmoen gruppebolig	kr 37 400	3 brukere gjennom hele året
JOAS (Jessheim opplæring og aktivitetssenter)	kr 23 000	1-2 brukere. Avsluttet til sommeren da tilrettelegging for rullestolbruker manglet.
Rus og avhengighet	kr 57 525	11 stk nye brukere har fått et tilbud
Åreppenteamet, nå Nordkisa skole v/ Senter for elevmestring og læringsmiljø	kr 79 900	5 stk elever
Borgen skole	kr 20 000	1 stk elev
Algarheim skole	kr 90 000	10 stk elever + noen klasseopplegg
Gjestad 1 Bolig med bistand	kr 30 600	1 stk bruker
Åreppen skole	kr 36 575	3 stk elever
Sum	kr 500 000	Totalt 47 innbyggere/ brukere/ elever

Tilbakemeldingene fra avdelingene/skolene er gode. Prosjektet har skapt interesse regionalt, og det er informert om prosjektet på fylkessamling hvor bl.a. Innovasjon Norge har vært med som

arrangør. I rullering av handlingsplanen til strategidokument landbruk vil man anmode om at dette prosjektet gjøres permanent.

Ullensaker kommune overtok fra 1. oktober 2015 forvaltningsansvaret for landskapsvern-områder og naturreservater i kommunen. I 2016 ble disse oppgavene håndtert ved bruk av 35 % av den nye 50 % stillingen til dette arbeidet i tillegg til andre miljørelaterte saker.

6.4 Kommunaltekniske tjenester; brann og ulykkesvern

Kommunaltekniske tjenester omfatter bl.a. kommunens ansvar for brann og ulykkesvern. For øvrige kommunaltekniske tjenester henvises til kapittel 7 Årsrapport for teknisk, idrett og kultur.

Ansvar for brann og ulykkesvern har kommunen organisert som et interkommunalt samarbeid, Øvre Romerike Brann og redning IKS (ØRB IKS), sammen med kommunene Eidsvoll, Nes, Nannestad, Gjerdrum og Hurdal. Utgiftene for kommunens kjøp fra ØRB IKS er lagt til budsjettområde 95 som er underlagt FSK.

Forholdet mellom eierkommunene og ØRBR IKS er regulert i selskapsavtalen, og det er eierkommunene som etablerer eierstrategier for selskapet. Mål og strategier internt i selskapet fastsettes av selskapets styre, etter føringer fra eierkommunene gjennom representantskapet.

ØRB IKS omfatter både brann og feiervesen. Feiervesenet er et selvkost området og budsjetteres med netto 0. Eventuelle overskudd avsettes og skal benyttes til regulering av fremtidig feieravgift. Brann vesenet finansieres gjennom de årlige budsjettvedtakene i eierkommunene. For 2016 budsjetterte Ullensaker med 19,7 mill kr i kjøp fra brannvesenet. Faktisk kjøp i 2016 var 19,8 mill kr.

6.5 Styring og kontroll

Tjenesteområdet Styring og kontroll omfatter budsjettområdet Politiske styringsorganer samt utgifter til revisjonen og sekretariatet for kontrollutvalget.

Det fastsettes ikke mål eller styringskort for disse områdene. De er etablert som budsjettområder for å følge opp utgiftene for tjenestene.

Utgiftene for Politiske styringsorganer er i hovedsak lønn og møtegodtgjørelse til folkevalgte. I tillegg kommer andre utgifter for politisk styring som f.eks gjennomføring av valg. For 2016 utgjorde budsjettet ca 10 mill kr for disse utgiftene samlet.

Ullensaker kjøper revisjonstjenester fra Romerike Revisjon IKS (RRI). Årlige utgifter til revisjonen utgjør ca kr 2,7 mil kr. Også kontrollutvalgets sekretariat er organisert som et IKS, Romerike Kontrollutvalgssekretariat IKS (ROKUS IKS).

6.6 Administrasjon

Tjenesteområdet administrasjon omfatter tre resultatenheter med styringskort: Personal og organisasjonsutvikling, Økonomienheten og Kommunikasjon og service.

For fokusområdet brukere har stabsenhetene følgende resultater:

Fokusområde Brukere					
Mål: Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Nasjonalt 2016
Personal og organisasjonsutvikling					
Interne brukere er fornøyd med HR/Personal tjenesten*	4,5	*	> 4,8	4,9	4,5
Interne brukere er fornøyd med IKT tjenesten*	4,1	*	> 4,8	4,5	4,4
Avstemming av refusjoner	Ikke avstemt	Avstemt	Avstemt	Revisjon ikke klar	-
Interne bruker er fornøyd med tjenester fra lønnsavdeling*	Ikke målt	*	> 4,8	5,1	4,9
Kommunikasjon og service					
Innbyggerene opplever økt tilgjengelighet og tillit til kommunen*	3,8	*	≥ 4,0	4,1	3,9
Interne brukere er fornøyd med Arkiv/dokumentsenter*	4,7	*	≥ 5,0	5,0	4,9
Innbyggerene er fornøyd med kommunens servicetorg*	4,5	*	≥ 4,8	4,8	4,8
Innbyggere er fornøyd ned internettbaserte tjenestene*	4,2	*	≥ 4,5	4,2	4,2
Interne brukere er fornøyd med Servicetorg*	4,8	*	≥ 5,0	5,1	5,0
Antall tilbakering (personer som blir satt tilbake til sentralbord)	4468	21 010	< 4 000	21 966	-
Økonomienheten					
Oppnådd gjennomsnitt for regnskapstjenesten - intern brukerundersøkelse*	5,1	*	5,0	5,3	5,1
Oppnådd gjennomsnitt for økonomi/budsjett - intern brukerundersøkelse*	5,1	*	5,0	5,3	5,1
Innkrevd forskuddstrekk (mål satt sentralt av Skatt Øst)	99,8 %	100,0 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %
Innkrevd forskuddsskatt (mål satt sentralt av Skatt Øst)	98,8 %	98,6 %	98,5 %	98,7 %	99,2 %
Innfordret restskatt (mål satt sentralt av Skatt Øst)	89,2 %	92,4 %	92,5 %	90,8 %	94,0 %
Antall ettersyn AØR	66	63	66	36,0	-

* Gjennomsnitt score for aktuell tjeneste på KS sin innbyggerundersøkelse og intern brukerundersøkelse (Bedrekommune.no). Skala er 0-6. Gjennomføres annethvert år.

* Gjennomsnitt score for aktuell tjeneste på fra KS sin innbyggerundersøkelse og intern brukerundersøkelse (Bedrekommune.no). Skala er 0-6. Gjennomføres annethvert år.

Personal og organisasjonsutvikling sine resultater fra den interne brukerundersøkelsen for HR/Personaltjenesten og lønnsavdeling er bedre enn målsettingen og også bedre enn det nasjonale resultatet. Resultatet for IKT tjenesten er ikke i henhold til målet, men bedre enn det nasjonale resultatet og klart bedre enn resultatet for 2014. En tar sikte på videre positiv utvikling bl.a. gjennom omorganisering av DGI i 2017.

Resultatene fra den interne brukerundersøkelsen for tjenester som omfattes av **Kommunikasjon og service** er også i tråd med målsettingene. Det samme gjelder resultatene fra innbygger undersøkelsen med unntak av hvor fornøyde innbyggerne er med de internettbaserte tjenestene. Her er resultatet noe lavere enn målsetting men på linje med det

nasjonale resultatet og resultatet fra 2014. Det ble lansert ny innbyggerportal på slutten av 2016 og sammen med videre satsing på digitale brukerløsninger i 2017 tas det sikte på bedre resultater ved neste måling i 2018.

Enheten har heller ikke nådd sin målsetting om at antall tilbake-ring (personer som blir satt tilbake til sentralbord) skal være lavere enn 4000. Dette har fortsatt høyt fokus i virksomhetsplanen for 2017.

Resultatene fra den interne brukerundersøkelsen for **Økonomienheten** er bedre enn målsettingene og de nasjonale resultatene, og viser også fremgang fra forrige måling. Resultatene for innkreving til skatteavdelingen er også i henhold til mål, med unntak av innkreving av restskatt som er noe lavere enn målene satt i samarbeid med Skatt Øst. Ullensaker har spesielle utfordringer da man har et stort antall skattytere hvor muligheten for å innkreve utestående beløp er små. Man har også hatt mange skattytere med skjønnsfastsatt skatter. Dette gir Ullensaker kemnerkontor større utfordringer enn andre mht innkreving av utestående krav. Nedgang i antall ettersyn fra AØR (Arbeidsgiverkontrollen på Øvre Romerike) skyldes flere utskiftninger av ansatte i løpet av året. Antall ettersyn vil bedres igjen i 2017.

6.7 Kirke

Tjenesteområdet omfatter driftstilskudd til både Den norske kirke; Ullensaker kirkelige fellesråd og andre trossamfunn.

Kommunen vedtar årlig tilskudd til Ullensaker kirkelig fellesråd i forbindelse med behandling av budsjett og økonomiplanen. De siste årene har tilskuddet vært basert på fjorårets driftstilskudd justert med kommunal deflator. For 2016 utgjorde driftstilskuddet 14,3 mill kr.

Andre trossamfunn kan også kreve årlige driftstilskudd fra kommunen. Tilskuddet skal om lag tilsvare kommunens budsjetterte utgifter til Den norske kirke pr medlem. Størrelsen på driftstilskuddet vil avhenge av hvor mange trossamfunn som søker om tilskudd og hvor mange medlemmer de har registrert i kommunen. Driftstilskuddet utgjorde ca 2,5 mill kr i 2016 og har økt med over 1,3 mill kr fra 2012. Tabellen under viser utviklingen de siste årene.

	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Budsjett 2017
Tilskudd andre trossamfunn	kr 1 135 784	kr 1 526 897	kr 1 811 526	kr 1 683 000	kr 2 486 584	kr 2 186 000

7 ÅRSRAPPORT FOR TEKNISK, IDRETT OG KULTUR

Hovedutvalgsområdet teknisk, idrett og kultur (HTIK) forvalter flere tjenesteområder og er organisert i ulike enheter. Nedenfor er en spesifikasjon over hvilke enheter som ligger innunder politikkområdet.

Tjenesteområde	Tjeneste	Tilhører enhet
Eiendomsforvaltning - formålsbygg og boliger	Kommunale formålsbygg	Kommunale eiendommer, Selvfinansierende boliger
	Kommunalt disponerte boliger	
Kommunaltekniske tjenester	Vann	Vann, avløp, renovasjon og veg
	Avløp	
	Innsamling av husholdningsavfall	
Samferdsel	Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak og parkering	Vann, avløp, renovasjon og veg
	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde - Fylkeskommunal og privat veg	
Kulturminner, natur og nærmiljø	Kulturminnevern	Kultur, Kommunale eiendommer
	Friluftsliv	
	Rekreasjon i tettsted	
Kultur	Bibliotek	Kultur, Kommunale eiendommer
	Kino	
	Idrett	
	Musikk- og kulturskoler	
	Kunstformidling	
	Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres	
Administrasjon	Juridiske tjenester	PKT-stab og PKT-leder

7.1 Oppsummering for teknisk, idrett og kultur

Mål for enhetene er fastsatt i kommunens overordnede styringskort som vist i kapittel 2. Fokusområdet Samfunn kommenteres overordnet for kommunen i nevnte kapittel. Målene for fokusområdet Brukere er definert pr tjenestene i samsvar med de overordnede målene for fokusområdet. Resultatene for Brukere kommenteres overordnet for hovedutvalget og mer detaljert pr tjenesteområde i dette kapittel. For fokusområdene Medarbeidere og Økonomi er resultatmålene felles for alle enhetene. Resultatene for disse to fokusområdene kommenteres overordnet for hovedutvalget.

7.1.1 Brukere

Jevnt over er brukerne godt fornøyd med de tjenester som leveres på dette området. Det er svært gledelig at både for Renhold og Vaktmestertjenester er resultatene høyere enn målsettingene for 2016. Innenfor Kulturområdet er det gledelig med svært gode besøkstall både på kino og i kulturhuset, med en økning på henholdsvis 24 % og 32 % fra 2014. Kino og kulturhuset har en offensiv markedsføring på nett, sosiale medier og direkte til spesifikke målgrupper.

7.1.2 Medarbeidere

Medarbeidertilfredshet måles jevnlig blant kommunens ansatte. Siste undersøkelse ble foretatt i 2016. Tabellen under viser medarbeidertilfredshet for enhetene som ligger under hovedutvalgets ansvarsområde:

Medarbeidertilfredshet	NASJONALT 2016	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016
Snitt	4,7	4,8	Ikke målt	5,1	4,7

Skala på medarbeiderundersøkelsen er 1-6. Målet på medarbeidertilfredshet for kommunen totalt var i 2016 på 4,7. Oppnådd resultat er således i samsvar med målet, og ligger samtidig marginalt over landsgjennomsnittet. Det er jevnt over gode resultater på de ulike temaene i undersøkelsen.

Sykefraværet for enhetene i hovedutvalget viser følgende utvikling de siste tre årene:

Sykefravær Hovedutvalg teknisk, idrett og kultur	2014	2015	2016
1. kvartal	7,9	8,3	8,4
2. kvartal	9,1	8,1	7,2
3. kvartal	8,6	7,6	6,3
4. kvartal	8,1	8,5	9,1
Totalt for året	8,3	8,2	7,9

Måloppnåelsen for sykefraværet innen hovedutvalgsområdet er innenfor kommunens vedtatte mål på «8,5 % eller lavere». Det er en svak, men jevn trend at sykefraværet går ned. Sykefraværet er likevel høyt, og det jobbes kontinuerlig med nærværarbeid blant enhetslederne. Dette er høyt prioritert.

7.1.3 Økonomi

Tjenesteområder		Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik mellom regnskap og budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016
<i>Tall i 1000 kr</i>					
Eiendomsforvaltning formålsbygg og boliger	utgift	178 421	171 378	7 042	167 739
	inntekt	- 61 772	- 57 710	- 4 062	- 58 352
	netto	116 649	113 668	2 980	109 386
Kommunaltekniske tjenester	utgift	167 689	161 764	5 925	165 764
	inntekt	- 167 445	- 161 604	- 5 841	- 165 604
	netto	244	160	84	160
Samferdsel	utgift	18 939	21 998	- 3 059	17 514
	inntekt	- 4 165	- 4 635	470	- 4 635
	netto	14 774	17 363	- 2 589	12 879
Kulturminner, natur og nærmiljø	utgift	5 083	6 125	- 1 042	6 125
	inntekt	- 417	- 548	131	- 548
	netto	4 666	5 577	- 911	5 577
Kultur	utgift	70 344	60 987	9 358	61 021
	inntekt	- 36 268	- 21 998	- 14 271	- 21 998
	netto	34 076	38 989	- 4 913	39 023
Stab, støttefunksjoner	utgift	5 386	4 620	767	4 620
	inntekt	- 1 102	- 718	- 384	- 718
	netto	4 284	3 901	383	3 901
Hovedutvalg for teknisk, idrett og kultur		174 692	179 659	- 4 967	170 927

Tabell for økonomien totalt for hovedutvalget fordelt på tjenesteområder.

Hovedutvalget har et mindreforbruk i 2016 i forhold til budsjett på 4,9 mill kr. Dette tilsvarer 2,8 %, noe som er innenfor målet på -3 %. Årsaken til mindreforbruket blir kommentert pr tjenesteområde.

Mindreforbruk på kultur og idrett er på totalt 4,9 mill kr. Mindreforbruket skyldes i stor grad merinntekter på kinoen og kulturhuset grunnet økende antall solgte billetter, samt mindre vintervedlikehold på idrettsanlegg enn budsjettet.

Merforbruk på eiendomsforvaltning, formålsbygg og boliger skyldes i hovedsak merforbruk på 2,25 mill kr på selvfinansierende boliger grunnet høyere finanskostnader enn budsjettet. Det har vært høyere husleieinntekter enn budsjettet, men samtidig større utgifter til blant annet vedlikehold og reparasjoner enn planlagt. For øvrig har eiendomsforvaltning et merforbruk på byggeteknisk vedlikehold, mens strømutgiftene har vært noe lavere enn budsjettet.

Mindreforbruk på samferdsel skyldes en besparelse på støyskjerm Gotland, samt at redusert bemanning har gjort at vegprosjekter i driften ikke er igangsatt. Ubrukte midler til gang- og sykkelveg langs fylkesveger på ca. 1,8 mill kr ble vedtatt overført til 2017, i forbindelse med vedtak i 2. tertial 2016. Prosjektene er nå igangsatt.

Mindreforbruk på kulturminner, natur, og nærmiljø skyldes at det er brukt mindre på vedlikehold på parkanlegg enn budsjettet.

7.2 Eiendomsforvaltning - formålsbygg og boliger

Kommunen har en eiendomsmasse på ca. 160.000 m² som fordeler seg på skolebygg, sykehjem, idrettsbygg, kultur- og administrasjonsbygg. I tillegg kommer ca. 400 boliger for vanskeligstilte, kommunens parker og utendørs idrettsanlegg. Tjenesteområdet har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Målsetting	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Nasjonalt 2016
Brukere/Innbyggere					
<i>Kommunale formålsbygg</i>					
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester</i>					
<i>Kommunale formålsbygg</i>					
Antall registrerte avvik på inneklime i formålsbygg reduseres	3,0		1	0	
Energiforbruket (kWh/m ²) i kommunale bygg reduseres årlig.	151,0		140	138,9	
Score**** på spørsmålet " <i>Renholdstjenesten er imøtekommende når jeg tar kontakt</i> "	4,5	Ikke målt	5	5,4	5,2
Score**** på spørsmålet " <i>Renholdstjenesten har tilstrekkelig kapasitet/ tid til å imøtekomme mine behov</i> "	4,5	Ikke målt	5	5	4,7
Andel avvik der renholdstjenestens responstid er overholdt	4,5		5		
Antall meldte avvik i kvalitetssystemet på renholdstjenesten	2,0		0	0	
Score**** på spørsmålet " <i>Vaktmestertjenesten er imøtekommende når jeg tar kontakt</i> "	4,9	Ikke målt	5	5,3	5,2
Score**** på spørsmålet " <i>Vaktmestertjenesten har tilstrekkelig kapasitet/ tid til å imøtekomme mine behov</i> "	3,9	Ikke målt	4	4,2	4,3
Score**** på spørsmålet " <i>Vaktmestertjenesten er løsningsorientert</i> "	4,5	Ikke målt	5	5,1	5,1
Kommunalt disponerte boliger					
Antall boliger pr. tusen innbyggere øker.	12,0	13,0	14	13,13	
Antall boligtrengende på venteliste reduseres.	73,0		40		
Antall dager fra en bolig er fraflyttet til den er klar for ny leietaker	21,0		21	21	
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil					
Antall oljefyrte anlegg i kommunale formålsbygg reduseres.	11,0		10	11	

**** Skala Brukerundersøkelse 1-6

Tabell Mål og resultater Brukere på Eiendomsforvaltning

Enheten for kommunale eiendommer har i løpet av 2016 hatt stor satsning på energisparende tiltak basert på EPC-modell (energisparkontrakter). Målet er å redusere energiforbruk og bedre inneklime. For 2016 er det gjennomsnittlige energiforbruket i kommunen på ca. 139 kWh/ m², noe som er ca. 1 kWh/ m² bedre enn målsettingen for 2016.

Enheten har gjennomført to store ombyggingsprosjekter på rådhuset. Gjennomføring av prosjektene har bydd på utfordringer knyttet til ressurser. Man har derfor vært nødt til å benytte ressurser fra andre fagområder i enheten. Dette har gitt redusert mulighet til å yte andre brukertjenester, både knyttet til effektivitet og avtalt kvalitetsnivå.

Eiendomsforvaltningen har videreført satsing på systemer. Bruk av IK-bygg til styring av renhold er et av satsingsområder som videreføres i 2017. Enheten har også tatt i bruk iBinder som et arkivsystem for FDV-dokumentasjon. Systemet har lav brukerterskel, noe som har medført gode tilbakemeldinger fra brukere. På boligsiden har enheten tatt i bruk forvaltningssystem House of Control. Enheten har i løpet av 2016 mottatt totalt 3.299 driftsmeldinger fra brukere gjennom IK-bygg. Av dette er totalt 3.190 utført og lukket, noe som gir en gjennomføringsgrad på hele 97 %.

Kommunen har økt antall boliger med 15 boliger i 2016. Dette har gitt en liten økning i antall boliger pr 1000 innbygger, til tross for vekst i kommunens innbyggere, men lavere enn målet. Antall kommunale boliger har økt som følge av økt satsing og fokus på innkjøp av nye (flere) boliger.

Det er blitt gjennomført brukermøter med gode tilbakemeldinger og innspill, som blir benyttet i forbedringsarbeid. Generelt er resultatene av brukerundersøkelsen 2016 tilsvarende eller bedre enn målene for 2016.

UTVALGTE NØKKELTALL OG PRODUKSJONSTALL

	2013	2014	2015	2016	Kostragr.13 2016
Prioritering					
Netto driftsutg adm lokaler, kr. pr. innbygger	349	315	303	399	319
Brutto invest. utgift boliger, kr. pr. innbygger	380	1097	2767	2789	1603
Netto driftsutg. til idrett pr. innbygger	87	155			
Produktivitet					
Korr brutto drift,utg. til kommunale bygg pr. m2	916	897	952	1044	1078
Energi kost. for kommunale bygg pr. m2	122	110	111	117	104
Energi adm. lokaler i % av brutto driftsutg. adm. lokaler	19,3	26,4	21,3	18,6	11,1
Dekningsgrad					
Komm. eide boliger i % av alle kom. disp. boliger	100	100	100	100	66
Komm. disponerte boliger pr. 1000 innbygger	12	12	13	13,13	19
Produksjonsdata					
Antall medlemmer i idrettslag	12 700	15 077	15 500	16 669	-
Utdypende indikatorer					
Energi for kom. eiendomsdrift i % av brutto driftsutg.	13,7	12,9	12,2	11,7	10,0
Samlet areal på skolelokaler i m2 pr. elev	18,7	18,8	18,4	17,9	16,8
Totalareal (BTA) egne lokaler (ekskl. boliger)	150 000	169 000	171 275	171 275	-
Antall kommunale boliger	390	396	434	449	-

Energikostnadene for kommunale bygg er noe høyere sammenlignet med Kostragruppe 13. Kommunen har igangsatt tiltak (EPC) for å redusere energiforbruket på utvalgte bygg med over 30 %. Dette vil gi merkbar effekt på omtalt nøkkeltall.

Samlet areal på skolelokaler i m2 pr. elev har hatt en liten nedgang i 2016. Denne er høyere enn i sammenliknbar Kostragruppe, noe som betyr at elevene i Ullensaker har mer areal for læring enn andre kommuner i samme Kostragruppe.

7.3 Kommunaltekniske tjenester; vann, avløp og renovasjon

De kommunaltekniske tjenestene til kommunen retter seg primært mot levering av vann, avløp og renovasjon. Tjenesteområdet har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Målsetting	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Nasjonalt 2016
Brukere/Innbyggere					
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester</i>					
Score* på spørsmål om opplevd kvalitet på drikkevannet	5,2	Ikke målt	5,2	5,0	5,2
Antall innbyggertimer avbrudd i vannforsyningen som ikke er planlagt	0,1		0,1	0,04	0,2
Vannlekkasje (vanntap) i prosent	< 20 %		< 20 %	15,4 %	< 40 %
Antall kloakkstopper i avløpsledninger og kummer per km spillvannsnett	0,11	0,12	0,085	0,086	0,05
Andel slam disponert til jordforbedring i jordbruket.	100 %		100 %	100 %	67 %
Andel klager på renovasjon mottatt av kommunen i % av abonnenter.	8,4 %		6,0 %	5,7 %	
Kilo husholdningsavfall pr. innbygger	431		430	449	438
Score* på spørsmålet " Hva synes du om muligheten for sortering av avfall for gjenvinning? "	5,2	Ikke målt	5,3	4,9	4,7
Score* på spørsmålet " Hva synes du om henting av husholdningsavfall? "	4,6	Ikke målt	4,8	4,6	4,9
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil					
Fravær av avvik fra kvalitetsstandard ved foretatte vannprøver (* E-Coli, pH, farge, lukt)	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %
Score* på spørsmålet " Hva synes du om tilrettelegging for syklistene? "	3,7	Ikke målt	3,8	3,8	3,4

*Skala Innbyggerundersøkelsen 1-6

Tabell Mål og resultater Brukere på Kommunaltekniske tjenester

Resultatene er i henhold til målsettingene med kun små avvik. Kommunens innbyggere er fornøyde med kvaliteten på drikkevannet, selv om scoren på dette spørsmålet i Innbyggerundersøkelsen er noe lavere enn landsgjennomsnittet og det kommunen oppnådde i 2014. Det er en svært lav lekkasjeandel i nettet og vannforsyningen til innbyggerne er mer stabil enn landsgjennomsnittet. Lav lekkasje i ledningsnett gir lavere kostnader for kommunen og er med på å opprettholde lave gebyrer på området. Avløpstjenestene har også god standard og er iht. målsettingen.

Ullensaker ligger noe høyere på antall kilo husholdningsavfall pr innbygger i 2016 enn i 2015. Innbyggerne er mindre fornøyd med muligheten for sortering av avfall for gjenvinning enn tidligere, men likevel mer fornøyd enn landsgjennomsnittet. Informasjon og dialog med brukerne, både fra Ullensaker kommune og fra ØRAS, blir viktig for å opprettholde og forbedre ordningene for gjenvinning av avfall.

Aktuelle tiltak Vann og avløp:

- Etablering av nytt vannbehandlingsanlegg.
- Øke utskiftingstakt av ledningsnett.
- Sanere/renovere/utbedre kummer.
- Opprettholde kontinuerlig termofil utråtning.
- Opprette og følge opp påslippsavtaler med næringsvirksomheter i kommunen.

Aktuelle tiltak Renovasjon:

- Tett oppfølging av renovatør.
- Informere om sorteringsmuligheter og renovasjonsordning.

7.4 Samferdsel

Tjenester innen tjenesteområdet Samferdsel er kommunale veger og veglys. I tillegg har kommunen ved noen tilfeller valgt å dekke utgifter til fylkeskommunale eller private veger. Tjenesteområdet har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Målsetting	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Nasjonalt 2016
Brukere/Innbyggere					
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester</i>					
Score* på spørsmålet "Hva synes du om standard på veier og gater?"	3,8	Ikke målt	4,0	3,8	3,3
Antall klager på kommunale veger – hull i veg	20,0		<20	20	Ikke aktuelt
<i>Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil</i>					
Score* på spørsmålet "Hva synes du om tilrettelegging for syklistene?"	3,7	Ikke målt	3,8	3,8	3,4

*Skala Innbyggerundersøkelsen 1-6

Tabell Mål og resultater Brukere på Samferdsel

Innbyggernes oppfatning av standard på veger og gater er ikke i samsvar med målet, men er på samme nivå som i 2014. Dette er imidlertid en god del bedre enn landsgjennomsnittet. Tilrettelegging for syklistene er imidlertid i samsvar med mål, og er bedre enn både resultatet i 2014 og landsgjennomsnittet. Det legges nå mer ressurser inn på veg enn sammenlignbare kommuner. Overgang til LED-belysning og oppgradering av veglyset vil bidra positivt de kommende årene.

Aktuelle tiltak

- Kontinuerlig vedlikehold av vegstandard
- Overgang til målte anlegg og LED-belysning igangsatt
- Øke kompetanse og ressurser på vegvedlikehold

7.5 Kulturminner, natur og nærmiljø

Det har ikke vært gjennomført brukerundersøkelse på dette området i 2016. Kulturminnevernplanen er under rullering og planlagt slutført i 2017. Bevare, synliggjøre og formidle kulturarven, samt gi grunnlag for opplevelse og verdiskapning, er noen av planens hovedmål. I 2016 ble det bevilget til sammen 0,295 mill kr i eksterne tilskudd til prosjekt innen kulturminnevernet i Ullensaker som kommunen var involvert i.

Jessheim får stadig en tydeligere bykarakter, noe som setter høyere krav til standard med påfølgende økt behov for forvaltning, drift og vedlikehold av uteområder. Kommunen har i 2017 gått til anskaffelse av en ny og modere feiemaskin. Denne vil være godt synlig i vårt bybilde, og sikre at vi fortsatt har rene og ryddige uteområder.

7.6 Kultur og idrett

Tjenesteområdet kultur og idrett gir kommunens innbyggere tilgang på idretts- og kulturarenaer, bibliotek, kino, kulturhus og kulturskole. Området leverer også forvaltningsoppgaver innenfor kulturminnevern, støtte-/fritidskontakttjenester og samarbeid om kulturaktiviteter med frivillige lag, foreninger og andre aktører.

Tjenesteområdet har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Målsetting	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Nasjonalt 2016
Brukere/Innbyggere					
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester</i>					
Score* på spørsmålet "Hvor fornøyd er du med kulturtilbudet i kommunen?"	4,8	Ikke målt	4,9	4,7	4,4
Score* på spørsmålet "Hvor fornøyd var du med bibliotek/bokbussen?" blant de som har brukt biblioteket	5,2	Ikke målt	5,3	5,2	5,3
Antall utlån fra biblioteket alle medier pr innbygger	3,8		3,9	3,8	
Antall utlån fra biblioteket	126.670	128.903	127.500	130020	
Utlån e - bøker fra biblioteket	1.230	2273	1.500	2742	
Antall utstillinger i biblioteket for voksne/barn	82/23	83/23	85/25	75/30	
Antall billetterte arrangement på kulturhuset	140		142	140	
Antall solgte billetter på kulturhuset	30.589	34.000	31.000	40.083	
Antall filmforevisninger på kino	3.089		3.100	3098	
Antall solgte billetter på kino	117.816	133.105	120.000	145.887	
Antall besøk pr kinoforestilling på kino	38,1		38,4	47,1	
Antall elevplasser på kulturskolen	629	747	750	747	
Antall på venteliste på kulturskolen	57		8	95	
Antall på venteliste til støtte- eller fritidskontakt	30		25	30	
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil					
Antall arrangement i biblioteket for voksne/barn	51/80	54/70	55/85	58/75	
Antall utstillinger i biblioteket for voksne/barn	60/23	60/23	62/25	50/26	
Antall besøk på kulturhuset pr 1000 innbygger	943		960		
Antall besøk på kino pr 1000 innbyggere	3.632		3.700	4156	
Antall arrangement på kulturskolen med elevdeltakelse, egne og andres	40		30	30	

Tabell Mål og resultater Brukere på Kultur

Biblioteket - ny rekord på utlån av medier

Samlet utlån av alle medier ved biblioteket viser en økning på 2,8 % fra 2014. Dette er en stabil og økende vekst i motsetning til nasjonal trend. Pålitelig telleapparat for besøkende i biblioteket mangler, men besøksantallet antas å ligge høyere enn de anslåtte ca. 150 000 de siste årene. Ca. 50 % av brukerne benytter biblioteket til andre gjøremål enn lån av medier, dvs. bruk av lesesal, publikums PC, skolebesøk, arrangement, møter, debatter, lese tidsskrifter. Et helt nytt tiltak for baby og forelder, «Kulturstart», ble en suksess som videreføres i 2017.

Det ble også i 2016 registrert en økning i yngre besøkende som studerer og benytter bibliotekets leseplasser. Arbeid med omgjøring av annen etasje i Jessheim bibliotek til virtuell opplevelses- og læringsarena er startet.

Kulturskolen - antall elevplasser øker med nesten 20 % på to år

Elevtallet har økt med 18,3 % fra 2014 til 2016. Økningen skyldes i hovedsak en større rekruttering av korpselever og større søkning til kulturskolens teater- og dansetilbud, dvs. gruppetilbud der det er mulig å ta inn flere uten at lærerressursen økes. Ventelista har likevel økt sammenlignet med 2015, og er et signal om at interessen for skolens tilbud er stigende.

Kulturhuset - ny rekord med økning på 32 % på to år i solgte billetter

Kulturhuset opprettholdt et veldig høyt aktivitetsnivå i 2016, med en økning i antall solgte billetter på hele 31,9 % i perioden 2014 - 2016. Totalt ble det solgt 40.084 billetter i 2016. Antall billetterte arrangement var 140, noe som er på linje med tidligere år.

I tillegg kom all aktivitet i salene som ikke registreres i billettsystemet; kurs, foredrag, seminarer, undervisning, arrangement i regi av skoler og barnehager, Kulturkaféen på lørdager, Øvre Romerike Pensjonistuniversitet, arrangement i Lokal kulturuke, Livsglededagene, Folkehelseuka. Kulturhuset var også i 2016 den fremste teaterscenen blant kulturhusene i Akershus, med barn og unge som spesifikk profil.

Kino - ny rekord og økning på 24 % på to år i solgte billetter

Kinoen satte ny besøksrekord i 2016 med 145.887 besøkende, en økning i solgte billetter i perioden 2014-2016 på hele 23,9 %. Tallene fra 2016 er det høyeste Ullensaker Kino har hatt noen gang, og det til tross for at den største salen, Kong Rakne, var opptatt til andre arrangement i perioder der kinoen trengte salen som mest. Også nasjonalt var det et svært godt kinoår. Ikke siden 1983 har kinobesøket i Norge vært høyere enn i 2016.

Støtte-/fritidskontaktordningen

Antall vedtak på støtte-/fritidskontakt har økt fra 99 i 2013 til 180 i 2016. Ved årsslutt var 30 vedtak ikke iverksatt på grunn av kapasitetsmangel i administrasjonen og ikke tilstrekkelig med tilgjengelige, egnete støtte-/fritidskontakter. Tjenesten må videreutvikles både innholdsmessig og organisatorisk for å nå dem som faller utenfor de ordinære fritidstilbudene.

Annen måloppnåelse:

I tillegg til det som fremkommer ovenfor ble det gjennomført flere større kulturprosjekt i 2016: «Cats», Skolekinodagen, Rullatorfestivalen, Kulturminnedagene, Lokal kulturuke, Barnas kulturdag, Livsglededagene og debatter i regi av biblioteket. Kultursti fra Gjestad til Raknehaugen er åpnet, og kommunedelplan Kultur er vedtatt.

Høyt antall elever i kulturskolen, og rekorden i besøk både til kulturhuset og kinoen, speiler, i kombinasjon med gode tjenester, stadig bedre ressursutnyttelse og bevisst markedsføring, veksten i Ullensaker.

Idrett

Året 2016 var preget av høy aktivitet innen idrett og friluft. I henhold til prognosetall skal antall medlemmer i Ullensaker idrettsråd ha økt med ca. 800 i 2016. Samme prognose tilsier også at antall medlemmer i 2018 vil være på ca. 18.400, noe som betyr en økning på over 2.500 i forhold til 2015.

Økt vekst i kommunen medfører økt bruk av kommunale idrettsanlegg. I løpet av 2017 forventes det at antall forespørsler og utleie av kommunale anlegg passerer 1000 søknader pr. år. Dette representerer en økning i forhold til 2012 på hele 64 %. Økt bruk av eksisterende anlegg utfordrer tiden og tilgjengelige ressurser til nødvendig vedlikehold. Målsetningen er å sikre innbyggere tilgang til gode og driftssikre idretts- og friluftsfasiliteter.

I 2016 har kommunen etablert to nye utendørsanlegg for innebandy, samt et isbanehus ved Bakke skole. Kunstgressbanen i Bakkedalen har fått undervarme, noe som har utvidet brukstiden til banen. I tillegg har kommunen oppgradert totalt 14 utomhusanlegg, en blanding av park og idrettsanlegg, samt overtatt forvaltningsansvar for verneområder fra Akershusfylket.

Enheten har i 2016 videreført god dialog og samarbeid med idretten, lag, foreninger og andre frivillige organisasjoner i kommunen.

7.7 Stab

PKT Stab har bistått enhetene innenfor PKT-området i løpende saker av juridisk karakter. Utarbeiding og kvalitetssikring av avtaler skal nevnes særskilt. Det har vært arbeidet med fremforhandling og gjennomføring av flere utbyggingsavtaler, avtaler om anleggsbidragsmodell

eller justeringsavtaler. Staben har behandlet flere refusjonssaker, herunder Tverrvegen. Videre er det arbeidet med kjøp og salg av kommunal eiendom, blant annet tilrettelegging for salg av kommunens eiendom på Gystadmarka. Parallelt ble det arbeidet med en prosess for forhandling av områdeavtale med de øvrige grunneierne innenfor planområdet.

8 ÅRSRAPPORT FOR SKOLE OG BARNEHAGE

Hovedutvalg for skole og barnehage (HSB) består av tjenesteområdene grunnskoleopplæring, og barnehager. Tjenesteområdet grunnskoleopplæring inkluderer voksenopplæring og pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), mens barnehager inkluderer barnehagemyndigheten, kommunale og private barnehager. I tillegg kommer SB stab. Nedenfor er en spesifisering over hvilke enheter som ligger under politikkområdet.

Tjenesteområde	Tjeneste	Enhet/Budsjettområde
Grunnskoleopplæring	Grunnskole	<u>Barneskoler:</u> Algarheim Bakke Borgen Døli Gystadmarka
	Skolefritidsordning	Jessheim skole og ressurscenter Hovin Mogreina Nordkisa Skogmo skole og senter for to-språklig opplæring Åreppen
	Skyss	<u>Ungdomsskoler:</u> Allergot Gystadmarka Nordby Vesong
	Voksenopplæring	Voksenopplæring avd grunnskole, Voksenopplæring introduksjonsprogram, norsk- og samfunnsfagopplæring
	PPT	PPT
Barnehager	Førskole	Kommunale barnehager, PPT, Tilskudd private barnehager, barnehagemyndighet inkl refusjoner og tilsyn
	Styrket tilbud til førskolebarn	
	Tilskudd private barnehager	
Stab, støttefunksjoner	Stab, støttefunksjoner	SB-stab

8.1 Oppsummering for skole og barnehage

Mål for enhetene er fastsatt i kommunens overordnede styringskort som vist i kapittel 2. Fokusområdet Samfunn kommenteres overordnet for kommunen i nevnte kapittel. Målene for fokusområdet Brukere er definert per tjenestene i samsvar med de overordnede målene for fokusområdet. Resultatene for Brukere kommenteres overordnet for hovedutvalget og mer detaljert per tjenesteområde i dette kapittel. For fokusområdene Medarbeidere og Økonomi er resultatmålene felles for alle enhetene. Resultatene for disse to fokusområdene kommenteres overordnet for hovedutvalget.

8.1.1 Brukere

Overordnet mål for fokusområdet brukere er "Gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester". I dette ligger at brukerne/innbyggerne opplever kvalitet på tjenesten til å være i forhold til forventningene og riktig kvalitet i henhold til kommunale mål og krav fra myndigheter.

For å måle brukertilfredsheten på skole gjennomføres elev- og foreldreundersøkelsen og SFO-undersøkelsen. I tillegg til brukertilfredshet har en for grunnskolen også høyt fokus på læringsutbytte. For å måle kvaliteten på tjenesten brukes kartleggingsprøver for 2.-3. trinn, samt nasjonale prøver for 5., 8. og 9.trinn.

Kartleggingsprøvene for 2.-3. trinn og de nasjonale prøvene for 5., 8. og 9. trinn viser varierende resultater, men ingen markante avvik fra 2015 eller fra landsgjennomsnittet.

Eksamensresultatene for 2015/16 i matematikk og engelsk oppnådde Ullensakerskolen tidenes beste resultater og resultater over nasjonalt nivå. I norsk hovedmål nådde Ullensaker beste resultat siden 2013.

Elev- og foreldreundersøkelsen viser at Ullensaker er på samme nivå som nasjonalt eller bedre på flere områder. Resultatene for SFO-undersøkelsen viser en positiv utvikling, og er noe bedre enn fylkes- og landsgjennomsnittet.

Det gjennomføres også en brukerundersøkelse for Kommunale barnehager. Brukerundersøkelsen viser et resultat der de Kommunale barnehager scorer likt eller bedre enn snitt for Ullensaker, landsgjennomsnittet og private barnehager på alle områder.

Brukerundersøkelsene blir omtalt nærmere i avsnittene som følger.

8.1.2 Medarbeidere

Overordnet mål for fokusområdet Medarbeidere er «motiverte, kompetente og omstillingsdyktige medarbeidere». Resultatmålene for medarbeidere er knyttet til sykefravær og arbeidsmiljø.

Målsetting	Resultatmål	Mål 2016	Resultater			
			2014	2015	2016	Nasjonalt 2015/2016
Motiverte, kompetente og omstillingsdyktige medarbeidere						
Total score på medarbeidertilfredshet*		4	4,4	Ikke res.	4,6	4,6
Andel sykefravær		≤ 8,5 %	8,2 %	8,0 %	8,2 %	Ikke res.

* Skala medarbeiderundersøkelsen er 0-6

Det er en målsetting at sykefraværet skal reduseres fra foregående år, og at det skal være under, eller lik, 8,5 %. Sykefraværet for fagområdet skole og barnehage samlet ble 8,2 % i 2016, mens det var 8,7 % på kommunenivå. Det har vært en økning på 0,2 % i sykefraværet på skole og barnehage fra 2015 til 2016. Alle enheter og avdelinger i fagområdet jobber systematisk for å øke arbeidsnærværet på arbeidsplassen.

Medarbeiderundersøkelsen blir gjennomført annethvert år. Krav i styringskortet er lik eller bedre enn landsgjennomsnittet på medarbeidertilfredshet. Undersøkelsen ble sist gjennomført i 2016. Medarbeidertilfredshet for HSB samlet sett ligger over målsettingen, og på linje med nasjonalt resultat. Det er en bedring i resultatet for 2016 sammenlignet med 2014.

Av skolene er det seks av enhetene som har nådd målet om redusert sykefravær, mens ni skoler har noe høyere fravær i 2016 enn i 2015. En andel av sykefraværet skyldes langtidssykemeldinger. Skolene melder om godt samarbeid med HMS-senteret. I forhold til medarbeidertilfredshet ligger skolene i hovedsak på samme nivå som i 2015.

For voksenopplæringen har sykefraværet gått vesentlig ned, da flere av de langtidssyke har gått av med AFP/uførepensjon. Det er ønskelig at sykefraværet fortsatt går noe ned. Medarbeidertilfredsheten ligger over nasjonalt nivå.

I PPT har sykefravær i hovedsak vært knyttet til svangerskap, og sykefraværet har vært lavt utenom dette. I kjølvannet av medarbeiderundersøkelsen i 2016 ble det drøftet viktige punkter for utvikling, blant annet stolthet for arbeidsplassen.

Det er fortsatt høyt sykefravær i kommunale barnehager, og enheten deltar i kommunens sykefraværprosjekt. Medarbeidertilfredsheten er høyere enn landsnittet, og det satses hvert år på opplæring og kompetanseheving. Enheten har en stabil personalgruppe med høy kompetanse.

8.1.3 Økonomi

Den økonomiske målsettingen er gitt i det overordnede styringskortet og er felles for alle enhetene. I henhold til styringskortene skal god økonomistyring måles ved % avvik i forhold til nettobudsjett. Avvik fra budsjettet nettoramme skal ligge mellom et mindreforbruk på 3 % (buffer) og et merforbruk på 0,5 %. Som vist til under vedrørende grunnskole er det av stor betydning at man opprettholder mulighet for økonomisk buffer da de fleste enheter er midt i driftsåret.

Tabellen under er i henhold til tjenesteområdene definert i KOSTRA og funksjonsbruk ved regnskapsføring.

Tjenesteområder		Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik mellom regnskap og budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016
<i>Tall i 1000 kr</i>					
Grunnskoleopplæring	utgift	479 892	481 630	- 1 738	473 206
	inntekt	- 113 868	- 103 565	- 10 303	- 96 921
	netto	366 024	378 066	- 12 042	376 285
Barnehager	utgift	342 070	342 229	- 159	342 671
	inntekt	- 32 290	- 29 907	- 2 383	- 29 415
	netto	309 780	312 322	- 2 541	313 256
Stab, støttefunksjoner	utgift	3 294	3 244	50	2 954
	inntekt	1 055	- 40	1 095	- 40
	netto	4 349	3 204	1 145	2 914
Hovedutvalg for skole og barnehage		680 153	693 591	- 13 438	692 455

For å synliggjøre økonomisk resultat pr enhet presenteres i tillegg nedenstående tabell. Grunnskolene er sett under ett.

Enheter	Tall i 1000 kr	Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik	Avvik i %
GRUNNSKOLE inkl Grunnskole felles	utgift	439 394	438 618	776	
	inntekt	- 82 417	- 74 632	- 7 785	
	netto	356 978	363 987	- 7 009	-1,93 %
VOKSENOPPLÆRINGEN	utgift	27 860	26 375	1 485	
	inntekt	- 27 860	- 26 375	- 1 485	
	netto				0,00 %
PPT	utgift	12 287	12 204	83	
	inntekt	- 1 849	- 1 762	- 87	
	netto	10 438	10 442	- 4	-0,04 %
BARNEHAGE FELLES REFUSJONSORDNINGER, STATLIGE TILSKUDD OG BARN MED SÆR. BEHOV	utgift	28 071	26 071	2 000	
	inntekt	- 15 495	- 14 688	- 807	
	netto	12 576	11 383	1 193	10,48 %
TILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER	utgift	246 202	251 443	- 5 241	
	inntekt				
	netto	246 202	251 443	- 5 241	-2,08 %
KOMMUNALE BARNEHAGER	utgift	61 034	61 823	- 790	
	inntekt	- 15 806	- 15 019	- 787	
	netto	45 228	46 805	- 1 577	-3,37 %
SB STAB	utgift	10 409	10 567	- 158	
	inntekt	- 1 677	- 1 036	- 641	
	netto	8 732	9 532	- 799	-8,39 %
SUM HOVEDUTVALG SKOLE OG BARNEHAGE		680 154	693 591	- 13 438	-1,94 %

I 2016 har fagområdet samlet et mindreforbruk på 13,4 mill kr, dvs 1,9 %, av nettorammen, et mindreforbruk som er innenfor målsettingen i styringskortet.

Grunnskolene samlet, inkl. Grunnskole felles, har et mindreforbruk på 7 mill kr, eller 1,9 %, og er innenfor målet i styringskortet. For 11 av 15 av skoler ligger resultatet innenfor eller tett opptil vedtatt målsetting på økonomi. Skolene er ved årsskiftet midt i et driftsår, og styringskortet legger opp til akseptabelt mindreforbruk på inntil 3 %. Barneskolene mottok for første gang midler for prosjektet styrking av lærertetthet for 1.-4. trinn. I forbindelse med dette ble det innvilget tilskudd for å øke lærertettheten både for 2015 og 2016. Utbetaling for 2015 ble foretatt etterskuddsvis våren 2016. Dette bidro til et noe større mindreforbruk for 2016. Skolene viser for øvrig god kontroll. Enkelte skoler forventer elevnedgang neste skoleår, og har lagt opp til en buffer.

Voksenopplæringen er en selvfinansierende tjeneste hvor kostnader til norskopplæring dekkes av statlige tilskudd gjennom NAV og grunnskoleopplæring i Ullensaker med overføring fra Grunnskole felles. Voksenopplæringen hadde et merforbruk på flere poster i regnskapet for 2016. Dette har flere årsaker, blant annet måtte flere lærere tilsettes på grunn av økt antall deltakere. På grunn av dette økte også forbruket på undervisningsmaterieell og PCer.

PPT fikk med seg et merforbruk fra 2015 inn i 2016. Enheten har tilpasset driften til dette slik at de i 2016 er i økonomisk balanse.

Barnehage felles omfatter budsjettområdet tilskudd til barn med spesielle behov i barnehage, refusjonsordninger for barnehage og statlige/øremerkede tilskudd til barnehage. Området endte på et merforbruk på 1,2 mill kr. Dette tilsvarer et merforbruk i forhold til budsjett på 10,5 %, et merforbruk som er en del utover målsettingen på maksimalt 0,5 % merforbruk.

Tilskudd til barn med spesielle behov i barnehage hadde et merforbruk på 0,9 mill kr for 2016. Området ble styrket med ett årsverk grunnet kapasitetsutfordringer i 2016. Ved oppstart nytt barnehageår har området vanligvis noe overkapasitet pga. skolestart for noen av barna, men i 2016 har vi hatt det samme antall barn hele budsjettåret.

Refusjoner barnehage fikk i 2016 et mindreforbruk på 0,3 mill kr i forhold til budsjettet. For barnehageåret 2015-2016 fikk 164 husstander vedtak om redusert foreldrebetaling/gratis

kjernetid. For inneværende barnehageår er antallet 230. Økningen i refusjoner skyldes flere husholdninger med rett til reduksjon, men også i stor grad større kjennskap til ordningen. Når det gjelder gjestebarn gikk området i mindreforbruk.

Statlige/øremerkede tilskudd til barnehage Budsjettmidlene brukes til to områder; minoritetsspråklige og kompetansehevingstiltak i barnehage. Tildelte midler for prosjektet minoritetsspråklige i 2016 var 1,3 mill kr. Midlene brukes til å lønne to faste veilederstillinger som jobber mot barnehagene som har barn med minoritetsspråklig bakgrunn. Midlene dekker også refusjoner i forbindelse med bruk av tolketjeneste, samt dekke kontormateriell og annet pedagogisk materialer. Tildelte midler for prosjektet kompetansehevingstiltak for 2016 var 0,3 mill kr. Dette brukes til kompetansehevede tiltak for barnehagene.

Tilskudd til private barnehager har et mindreforbruk på 5,2 mill kr, dette utgjør et avvik på 2 %. Årsaken er noe lavere barnetall i de private barnehagene enn forutsatt i budsjettet.

Kommunale barnehager har et mindreforbruk på 1,6 mill kr, eller 3,4 % av nettorammen. Enheten har en samlet merinntekt på 0,7 mill kr, hovedsakelig knyttet til mer sykkelønsrefusjoner enn budsjettet, og god bruk av tilretteleggingsmidler. Resten av mindreforbruket skyldes generelle innsparinger på lønn ved at vikar ikke settes inn der dette er mulig.

SB-stab har et mindreforbruk på 8,4 %, dvs 0,8 mill kr. Dette skyldes vakanse i perioder av året.

8.2 Grunnskoleopplæring

Grunnskoleområdet i Ullensaker består av elleve barneskoler og fire ungdomsskoler, med til sammen ca 4 800 elever (tall pr 31.10.16 fra GSI). I tillegg kommer Grunnskole felles som håndterer fellesoppgaver som skoleskyss, felles utviklingsprosjekter, saksbehandling, kostnader knyttet til gjesteelever/ friskoleelever m.m, Voksenopplæringen og PPT.

Grunnskole

Her er vedtatt styringskort for 2016 og resultater fra de siste årene på grunnskole:

Målsetting	UK 2014	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Akershus 2016	Landet 2016	
Gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester							
GODT LÆRINGSUTBYTTE							
Kartleggingsprøvene i lesing 2.trinn, andel under kritisk grense	11 %	15 %	≤ 10 %	14 %	Sammenliknes <i>ikke</i> nasjonalt		
Kartleggingsprøvene i regning 2.trinn, andel under kritisk grense	21 %	23 %	≤ 10 %	18 %			
Kartleggingsprøvene i lesing 3.trinn, andel under kritisk grense	16 %	15 %	≤ 10 %	18 %			
Kartleggingsprøvene i regning 3.trinn, andel under kritisk grense	15 %	21 %	≤ 10 %	20 %			
Kartleggingsprøvene i lesing 3.trinn, minoritetsspråklige elever			≤ 20 %				
Kartl.prøvene i engelsk lesing 3.trinn, andel under kritisk grense	14 %	18 %	≤ 15 %	11 %			
Kartl.prøvene i engelsk lytting 3.trinn, andel under kritisk grense	15 %	12 %	≤ 15 %	13 %			
Nasjonale prøver i lesing for 5. trinn.	Mestringsnivå 1	21 %	23 %	≤ 20 %	24 %	21 %	25 %
	Mestringsnivå 3	24 %	22 %	≥ 30 %	28 %	28 %	24 %
Nasjonale prøver i regning for 5. trinn.	Mestringsnivå 1	22 %	23 %	≤ 20 %	20 %	20 %	23 %
	Mestringsnivå 3	28 %	26 %	≥ 30 %	24 %	29 %	25 %
Nasjonale prøver i engelsk for 5. trinn.	Mestringsnivå 1	19 %	19 %	≤ 20 %	23 %	21 %	24 %
	Mestringsnivå 3	31 %	25 %	≥ 30 %	25 %	27 %	24 %
Avgangresultater 10. trinn.	Norsk hovedmål	3,1	3,3	3,5 (3,4)	3,4	3,6	3,5
	Norsk sidemål	3,0	2,9	3,3 (3,1)	2,9	3,3	3,2
Ønsket (Akseptert)	Matematikk	3,2	2,9	3,1 (3,0)	3,5	3,4	3,3
	Engelsk	3,6	3,4	3,8 (3,7)	3,8	3,8	3,6
Nasjonale prøver i lesing for 8. trinn.	Mestringsnivå 1-2	28 %	34 %	≤ 20 %	34 %	22 %	27 %
	Mestringsnivå 4-5	27 %	28 %	≥ 30 %	24 %	36 %	31 %
Nasjonale prøver i regning for 8. trinn.	Mestringsnivå 1-2	33 %	36 %	≤ 20 %	40 %	25 %	30 %
	Mestringsnivå 4-5	32 %	27 %	≥ 30 %	24 %	36 %	31 %
Nasjonale prøver i engelsk for 8. trinn.	Mestringsnivå 1-2	28 %	35 %	≤ 20 %	31 %	22 %	27 %
	Mestringsnivå 4-5	27 %	21 %	≥ 30 %	27 %	35 %	31 %
Nasjonale prøver i lesing for 9.trinn.	Mestringsnivå 1-2	18 %	19 %	≤ 10 %	21 %	13 %	17 %
	Mestringsnivå 4-5	43 %	48 %	≥ 50 %	39 %	53 %	48 %
Nasjonale prøver i regning for 9.trinn	Mestringsnivå 1-2	20 %	19 %	≤ 10 %	25 %	16 %	20 %
	Mestringsnivå 4-5	41 %	48 %	≥ 50 %	39 %	52 %	46 %
GOD ELEVURDERING							
Resultat fra elevundersøkelsen for spørsmål om elevvurdering, "Snakker lærerne med deg om hva du bør gjøre for å bli bedre?" Ønsket (Akseptert)	71 %	69 %	80% (70%)	69 %	67,0 %	67,0 %	
GODT LÆRINGSMILJØ							
Utvalgt spørsmål fra elevundersøkelsen om mobbing, "Er du blitt mobbet de siste månedene?"	5 %	4 %	0%	6 %	5 %	6 %	
Utvalgt spørsmål fra elevundersøkelsen om bråk og uro. "Det er god arbeidsro i timene." Ønsket (Akseptert)	64 %	64 %	100% (95%)	60 %	63 %	61 %	
Utvalgt spørsmål fra foreldreundersøkelsen om håndtering av mobbing. "Foresatte er helt eller delvis enig i at skolens ledelse og lærere håndterer mobbing av elevene på en god måte." Ønsket (Akseptert)	58 %	57 %	80 % (70 %)	55 %	54 %	56 %	
GOD SKOLE - HJEM RELASJON							
Utvalgt spørsmål fra foreldreundersøkelsen med dialog og medvirkning. "Foresatte er helt enig i at de blir tatt i mot på en god måte når de kontakter skolen." Ønsket (Akseptert)	91 %	90 %	95 % (90 %)	90 %	90 %	91 %	
Utvalgt spørsmål fra foreldreundersøkelsen om forventninger bedre enn landsgjennomsnittet. "Foresatte er helt eller delvis enig i at det er kjent hvilke forventninger skolen har til hjemmet når det gjelder samarbeid med skolen." Ønsket (Akseptert)	87 %	87 %	90 % (75 %)	83 %	82 %	82 %	
SFO-brukerundersøkelsen samlet	4,6	4,6	5,0 (4,6)	4,7	4,5	4,6	

Ullensakerskolens resultater på nasjonale kartleggingsprøver er forbedret på fire av åtte prøver fra 2014/15 til 2015/16. Dette gjelder for lesing 2.trinn, regning 2.trinn, regning 3.trinn og engelsk lesing 3.trinn. Styringskortet ble nådd for engelsk lesing 3.trinn og engelsk lytting 3.trinn.

Eksamensresultatene for 2015/16 viser framgang og positiv utvikling i norsk hovedmål skriftlig, matematikk skriftlig og engelsk skriftlig. I sidemål er resultatet på samme nivå som fjoråret. Ullensakerskolen samlet nådde målene i styringskortet i fagene norsk hovedmål, matematikk og engelsk. I matematikk og engelsk oppnådde Ullensakerskolen tidenes beste resultater og resultater over nasjonalt nivå. I norsk hovedmål nådde Ullensaker beste resultat siden 2013.

Nasjonale prøver er en landsomfattende kartlegging av elevene på 5., 8. og 9. trinn. De nasjonale prøvene er ikke prøver i fag, men i grunnleggende ferdigheter. På 5.trinn viser resultatene på lesing en positiv utvikling, fra 22 % til 28% på mestringsnivå 3, som er det høyeste nivået. I regning har Ullensakerskolen et positivt resultat, der andelen elever på mestringsnivå 1, som er det laveste nivået, er redusert fra 23 % til 20 %. Dette er på nivå med målet i styringskortet. Andelen elever som er på laveste mestringsnivå i engelsk på 5. trinn har økt noe, fra 19 % til 23 % og er nå høyere enn fastsatt mål. Andelen elever på mestringsnivå 4-5 på 8. og 9.trinn i lesing og regning er redusert til 24 %. Vedtatt mål er at andelen skal være 30 % eller høyere. I motsatt ende har andelen elever på mestringsnivå 1-2 i lesing og regning en økning. For engelsk 8.trinn er det en positiv utvikling på begge mestringsnivåer, med økning på mestringsnivå 4-5 og nedgang mestringsnivå 1-2.

Det vises forøvrig til rapporten «Kvalitet i Ullensaker skole – Tilstandsrapport for grunnskolen 2015-16». Rapporten beskriver mer om resultatene på kartleggingsprøver, nasjonale prøver og eksamen, samt oppfølging av disse.¹

Det foregår systematisk erfaringsdeling og lederutvikling i Ullensakerskolen. Dette inkluderer at skoler som har gode resultater deler sine erfaringer med andre skoler.

Elev- og foreldreundersøkelsen er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet. Elevundersøkelsen er obligatorisk i Ullensaker på 5.-10.trinn. Foreldreundersøkelsen er frivilling fra statlig hold, men er vedtatt gjennomført ved alle skolene i Ullensaker. Formålet med foreldreundersøkelsen er at foresatte skal få si sin mening om læring, hjem-skole-samarbeid og trivsel ved skolen.

Resultater fra Elevundersøkelsen måler læringsmiljøet ved skolen slik det oppfattes av elevene. En har valgt å ha et spesielt fokus på spørsmål om mobbing, elevvurdering, bråk og uro. Resultater for Ullensakerskolen på nivå med landsgjennomsnittet for mobbing og bråk og uro. På flere skoler viser resultatene så lav andel elever som rapporterer om mobbing at resultatene er unntatt fra publisering iht publiseringsreglene, fra Utdanningsdirektoratet. Når det gjelder elevvurdering er resultatet også på linje med nasjonalt resultat eller bedre.

Når det gjelder foreldreundersøkelsen og spørsmål vedrørende forventninger hjem-skole samarbeid viser resultatet en nedgang fra 2015, men resultatet er allikevel ett prosentpoeng over resultatet for fylket og nasjonalt.

Når det gjelder SFO-undersøkelsen er målsetting oppfylt, en bedring fra 2015 og noe bedre enn fylkes- og landsgjennomsnittet.

¹ «Kvalitet i Ullensakerskolen – Tilstandsrapport for grunnskolen 2015-16»

<https://www.ullensaker.kommune.no/siteassets/20-pdf-dokumenter/tilstandsrapport-grunnskolen.pdf>

Samtlige skoler skal bruke resultatene fra undersøkelsene aktivt til å skape en bedre skole, for eksempel i samarbeid med samarbeidsutvalget (SU) og skolemiljøutvalget (SMU), hvor FAU og elevene er representert.

Resultatene fra brukerundersøkelsene ble lagt frem for HSB i mars 2017, sak 16/17. Resultater fra sentrale prøver legges fram for HSB i tillegg til Tilstandsrapporten.

Nøkkeltall

Utvalgte nøkkeltall	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Produksjonsdata						
Elever barnetrinn:	3118	3227	3268	3319	3388	3488
Elever ungdomstrinn:	1199	1218	1211	1190	1276	1306
Sum elever:	4317	4445	4479	4509	4664	4794
Endring fra forgående år:	180	128	34	30	155	130
Endring fra forgående år i %:	4,2 %	2,9 %	0,8 %	0,7 %	3,3 %	2,7 %

Tall fra Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) pr 01.10. hvert år

Ullensaker har, med unntak av 2013/14 og 2014/15, de siste årene ligget rundt 3 % i elevvekst, mellom 130-180 flere elever pr år.

Voksenopplæringen

Voksenopplæringen er et samarbeid mellom kommunene Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Nes og Ullensaker, hvor Ullensaker er vertskommune og administrativt ansvarlig. Representanter fra de fem samarbeidskommunene danner et samarbeidsråd, som er et rådgivende organ. Rektor er enhetsleder for Voksenopplæringen. Voksenopplæringen gir grunnopplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (hjemlet i Introduksjonsloven), samt grunnskoleopplæring for voksne. Voksenopplæringen har heldagstilbud for deltakere i Introduksjonsprogrammet gjennom hele året.

Vedtatt styringskort for 2016 og resultater fra de siste årene på voksenopplæring er som følger:

Målsetting	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Landet 2016	
Gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester					
Opplæringstilbud blir gitt innen 3 måneder innen fremsatt krav om norskopplæring.	98 %	100 %	98 %	*	
Grunnskoletilbud på tre nivåer gis til voksne med behov for opplæring	100 %	100 %	98 %	*	
Resultater på norskprøve- skriftlig A1	8 %	Lik eller bedre enn landsgjennomsnitt	9 %	14 %	
Resultater på norskprøve -leseforståelse A1	8 %		15 %	18 %	
Resultater på norskprøve -lytteforståelse A1	3 %		7 %	13 %	
Resultater på norskprøve muntlig A1	2 %		9 %	9 %	
Resultater på norskprøve - skriftlig A2	59 %		54 %	48 %	
Resultater på norskprøve - leseforståelse A2	13 %		23 %	27 %	
Resultater på norskprøve - lytteforståelse A2	31 %		33 %	39 %	
Resultater på norskprøve - muntlig A2	48 %		44 %	42 %	
Resultater på norskprøve - skriftlig B1	31 %		32 %	32 %	
Resultater på norskprøve - leseforståelse B1	79 %		40 %	30 %	
Resultater på norskprøve - lytteforståelse B1	74 %		35 %	26 %	
Resultater på norskprøve - muntlig B1	49 %		40 %	37 %	
Grunnskoleeksamen	M: 4,7 S: 1,9			M: 3,7 S: 1,9	S: 3,3
Brukerundersøkelse blant deltagerne	Utarbeidet brukerundersøkelse i 2015 gjennomføres våren 2016		Deltagerne er godt fornøyd eller svært godt fornøyd med opplæringen	Ble gjennomført høsten 2016- resultater foreløpig ikke tilgjengelig	*

Grunnskolen for voksenopplæringen

Resultatene fra muntlig eksamen våren 2016 gikk ned sammenlignet med året før. Dette har sammenheng med hvilke fag elevene kommer opp i. Våren 2016 kom noen av elevene opp i norsk muntlig. Dette er en utfordring for elever med et annet morsmål og kort botid i Norge.

Deltakere med lite skolebakgrunn fra hjemlandet har vanskeligheter med å gjennomføre skriftlig eksamen med gode resultater. Våren 2016 kom elevene ved Voksenopplæringen Øvre Romerike opp i matematikk. Landsgjennomsnittet som vanlige grunnskole-elever var på 3,3. Voksenopplæringen Øvre Romerike hadde et snitt på 1,9.

Voksenopplæringen har fra skoleåret 2016-2017 endret rutine på grunnskolen for voksne når det gjelder fravær, forsentskomming og innlevering av oppgaver/ framføringer – dette som et ledd i å heve karaktersnittet.

Norskopplæring i voksenopplæringen

Norskprøvene vurderes etter nivåene i det europeiske rammeverket. Deltakerne får fire ulike delprøver: muntlig, skriftlig, lytte- og leseforståelse. Målet er at det er færrest mulig deltakere på A1-nivå og flest mulig på B1 og B2-nivå. Prøve på B2-nivå ble første gang arrangert i 2016 og er ikke med i denne sammenligningen.

Resultatet på prøvene våren 2016 og høsten 2016 er slått sammen. Målet er å ha færrest mulig på A1-nivå, og dette er oppnådd ved at Ullensaker ligger over eller på landsgjennomsnittet på alle fire delprøver på dette nivået. Det samme gjelder alle delprøvene på nivå B1.

På nivå A2 er resultatene også i år noe mer blandet. På skriftlig og muntlig er resultatene bedre enn landsgjennomsnittet. Lese- og lytteforståelse lå noe under landsgjennomsnittet.

Deltakere som skal søke jobb, må minimum være på A2-nivå, for noen yrker på B1 eller B2-nivå. Målet er at det er færrest mulig deltakere på A1-nivå og flest mulig på B1 og B2-nivå. Norskprøven skal være en avslutning på norskopplæringen. Det er derfor viktig at deltakere ikke melder seg opp før de kan oppnå A2 eller bedre. Noen vil allikevel oppnå resultater under A2 blant annet fordi de selv ønsker å avslutte opplæringen tidligere enn først antatt.

Deltakere fra store deler av Akershus melder seg opp til norskprøve ved Voksenopplæringen for Øvre Romerike. Resultatene er derfor ikke bare fra deltakere som har hatt opplæringen sin ved VO ØR.

Voksenopplæringen på Øvre Romerike bruker varierte undervisningsmetoder som fremmer læring. Dette er et av fokusområdene i enhetens handlingsplan. Det blir lagt stor vekt på dette innen pedagogisk utviklingsarbeid. Lærerne jobber systematisk og strukturert fram mot norskprøvene. I 2017 må vi ha større fokus enn før på leseforståelse.

Utvalgte nøkkeltall	2013	2014	2014*	2015	2016	2016 KOSTRA Kgr 13
Antall deltakere - NIR	376	272	355	316	389	Ikke KOSTRA tall
Antall deltakere i introduksjonsprogrammet	-	68	-	78	160	
Antall deltakere - betalende	460	293	216	160	125	
Grunnskole	48	46	43	40	55	
Sum elever	884	611	614	516	569	

Tallene fra 2013 og 2014 er ikke sammenlignbare med tallene fra 2015 og 2016. Disse årene ble alle deltakere som hadde vært innom på et kurstilbud i løpet av hele året telt med. I løpet av 2016 har 989 personer deltatt på et eller flere av Voksenopplæringens kurstilbud.

Nå telles alle deltakere kun på to faste telledatoer i året – 31.april og 31.oktober. Tallene i tabellen viser antall deltakere pr. 31.oktober 2015 og 31.oktober 2016.

Antall betalingsdeltakere har gått ned. Dette skyldes romkapasiteten ved voksenopplæringen. Kapasiteten skal utvides, dette utredes i 2017.

Antall NIR- deltakere, som har rett og plikt til minimum 600 undervisningstimer har økt med 75 deltakere. Mange av dem har liten eller ingen skolegang fra hjemlandet. Derfor utgjør disse 75 deltakerne fire nye klasser – med 20 timer norskopplæring pr. uke.

Den største økningen har skjedd på antall introduksjonsdeltakere. Her er økningen 100 %. Introduksjonsdeltakere har 32 timer undervisning pr. uke i 45 uker i året. I 2015 hadde Voksenopplæringen fire klasser i introduksjonsprogrammet. I 2016 er det sju klasser i programmet. Dette utgjør seks lærerstillinger.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

Vedtatt styringskort for 2016 for PPT er som følger:

Målsetting	Måles ved	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Landet 2016
Gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester					
Systemrettet arbeid med fokus på tidlig innsats at flest mulig barn/elever får opplæring innenfor ordinær ramme.	Andel barn med spes.pedagogisk hjelp (barnehage)		%-andel lavere enn tidligere		
	Andel elever med spes.undervisning (skole)		5 % eller lavere		
Saksbehandlingstid på henvisninger (gjennomsnitt)	Antall dager fra henvisning mottatt til sakkyndig vurdering slutført		Innen 3 mndr		Det finnes ikke data på nasjonalt nivå

NØKKELTALL

Utvalgte nøkkeltall	2013	2014	2015	2016 KOSTRA Kgr 13	2016
Meldte nye saker	148	179	155	Ikke KOSTRA tall	187
Sakkyndig vurderinger *	426	401	415		473
Venteliste utredningssaker	45	56	18		25

*) I tallet for sakkyndige vurderinger, ligger også tallet for gjeldende sakkyndige vurderinger, dvs. aktive saker. Antall sakkyndige vurderinger skrevet i 2016 er 214 hvorav 53 ble anbefalt TPO.

Barnehage

PPT bidrar til kompetanseheving som skal føre til praksisendring og at tiltak settes i verk tidlig (tidlig innsats), noe som igjen bidrar til kvalitativt bedre tilrettelegging i barnehagene. PPT legger vekt på å finne møtepunkter med barnehagene for tettere og mer systematisk kontakt.

Skole

PPT deltar i ressursteam på skolene. Tiltak prøves ut både på individnivå og systemnivå før henvisning sendes til PPT.

Reelle tall for meldte nye saker, 187, er høyere enn målsettingen på 110. I samarbeid med PPT arbeider barnehager og skoler mer systematisk med både kartlegginger og tiltak, og avdekker derfor bekymring tidligere. En hovedsatsing er økt tilpasset opplæring (TPO). Befolkningsvekst vil også spille inn på realistiske måltall.

I 2016 ble det skrevet 214 nye sakkyndige vurderinger, av disse ble det anbefalt TPO i 53.

8.3 Barnehage

Ullensaker kommune skiller mellom kommunens rolle som eier av de kommunale barnehagene og kommunens rolle som barnehagemyndighet. Dette gjenspeiles i organiseringen av barnehageområdet ved at Barnehagemyndigheten er stabsfunksjon under kommunaldirektørens de kommunale barnehagene i dag er organisert som en egen resultat enhet.

Antall barnehager i kommunen er 48, hvorav sju er kommunale og 41 er private.

Barnehagemyndigheten omfatter budsjettområdet Barnehage felles fire ansvarssteder:

- Tilskudd til barn med spesielle behov i barnehage
- Refusjonsordninger for barnehage
- Statlige/øremerkede tilskudd til barnehage
- Tilskudd til private barnehager

Barnehagemyndigheten

Barnehagemyndigheten er ikke en resultat enhet og har ikke eget styringskort.

Kommunen som barnehagemyndighet er underlagt nasjonale målsettinger og føringer for barnehageområdet og har et overordnet ansvar for å sikre retten til barnehageplass, samt at barna får et godt og forsvarlig barnehagetilbud. Dette omfatter godkjenning/tilsyn med barnehager, opptak til både private og kommunale barnehager, forvaltning av finansieringsordningen for private barnehager, fordeling av midler til kompetanseheving, fordeling av midler til barnehager med barn med nedsatt funksjonsevne og minoritetsspråklige barn, koordinering av lærlinger, refusjoner for søskenmoderasjon og redusert foreldrebetaling samt betaling og fakturering for gjestebarn.

Ansvarssted Tilskudd til barn med spesielle behov i barnehage. Barnehage felles ved barnehagemyndigheten fatter enkeltvedtak etter opplæringsparagrafen § 5-7 barn med nedsatt funksjonsevne. Enhetsleder kommunale barnehager har ansvar for den lovpålagte/rettighetsfestede utførerdelen av det spesialpedagogiske tilbudet med fag-, personal- og økonomi ansvar.

Barnehagemyndigheten har også ansvar for tilskudd til tiltak til barn med spesielle behov, som ikke faller innunder kriteriene for å motta spesialpedagogisk hjelp, herunder vurdering / innvilgelse av søknader om tilskudd til tiltak.

Utvalgte nøkkeltall og produksjonsdata	2013	2014	2015	2016
Årstimer spesialpedagogisk hjelp gitt av spesialpedagoger	6448	8294	8624	9747
Årstimer spesialpedagogisk hjelp gitt av assistent	9384	17328	10164	7655
Antall barn som mottar spesialpedagogisk hjelp	28	38	40	38

Som vist i tabellen ovenfor har antall årstimer gitt av spesialpedagoger vært noenlunde stabilt de siste årene. Antall spesialpedagogiske timer har gått opp med 1123 årstimer, som tilsvarer 1 årsverk, mens antall årstimer gitt av assistent har variert i stor grad. Timer til spesialpedagogisk assistent har gått ned med 2509 årstimer fra 2015 til 2016.

Ansvarssted Refusjonsordninger til barnehage. Området omhandler utbetalinger av refusjoner til barnehagene, herunder refusjoner for søskenmoderasjon og redusert foreldrebetaling samt betaling og fakturering for gjestebarn tilhørende andre kommuner og utbetaling av kostnader knyttet til Ullensakerbarn som har barnehageplass i andre kommuner.

Nøkkeltall	2014	2015	2016
Antall innvilgede vedtak om redusert foreldrebetaling	53	164	289
Antall innvilgede vedtak om gratis kjernetid	0	58	161

For barnehageåret 2015-2016 fikk 164 husstander vedtak om redusert foreldrebetaling/gratis kjernetid. For inneværende barnehageår er antallet 289, det vil si anslagsvis 2 % av husstandene i Ullensaker. Økningen i refusjoner skyldes flere husholdninger med rett til reduksjon men også i stor grad større kjennskap til ordningen både blant foresatte og i barnehagene.

Ansvarssted Tilskudd til private barnehager. I henhold til forskrift er det barnehagemyndighetene i kommunene som er ansvarlig for forvaltningen av tilskuddsordningen til private barnehager. Som følge av høy andel av private barnehager i Ullensaker er budsjettet for tilskuddet til private barnehager pr 2016 ca 250 mill kr. Kommunen har derfor valgt å legge tilskuddet til private barnehager på et eget ansvarssted for å legge til rette for en god oppfølging av området.

Utvalgte nøkkeltall	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall plasser i kommunale barnehager 15.12	429	432	425	397,5	377	379
Antall plasser i private barnehager 15.12	1 860	1 872	1 894	1 871,2	1 882	1 851
Sum barnehage plasser 15.12	2 289	2 303	2 318	2 269	2 259	2 230
Kommunal barnehage andel	18,7 %	18,7 %	18,3 %	17,5 %	16,7 %	17,0 %

Antall barnehageplasser i bruk er redusert fra 2013. Dette skyldes nedgang i befolkningen i aldersgruppen 0-5 år i perioden 2013 -2016.

Befolkningsgrupper	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0-åring i kommunen	437	430	422	412	390	387
1-5 åringer i kommunen	2 363	2 391	2 394	2 363	2 337	2 304
Befolkning	31 044	31 743	32 438	33 310	34 189	35 102
Andel 0-5 åringer i kommunen	9,0 %	8,9 %	8,7 %	8,3 %	8,0 %	7,7 %

Det er forventet at andelen øker i årene fremover jf. prognosetall.

Utgifter til barnehagesektoren har økt både pr innbygger og pr oppholdstime fra 2015 til 2016. I budsjettet for 2017 er rammen for kommunale barnehager redusert med 5 mill Det legges opp til tettere oppfølging av samsvar mellom utvikling av barnetall og årsverk. Dette øker effektiviteten i kommunale barnehager fra 2017. Dette vil redusere kostnader til tilskudd til private barnehager fra 2019. Dette som følge av at tilskuddene til private barnehager skal beregnes på bakgrunn av regnskap og barnetall to år før tilskuddsår i henhold til gjeldende forskrift.

Ansvarssted Statlige/øremerkede tilskudd til barnehage. Budsjettmidlene blir brukt til to områder, tilskudd til minoritetsspråklige og tilskudd til kompetansemidler. Minoritetsspråklige finansieres ved øremerkede statlige midler. Tilskuddet gis ut i fra antallet barn med minoritetsspråklig bakgrunn i kommunen (dvs: alle språk unntatt, norsk, svensk, dansk, samisk og engelsk). Budsjettmidlene brukes til å lønne to faste veilederstillinger som jobber mot barnehagene som har barn med minoritetsspråklig bakgrunn. Midlene dekker også refusjoner i forbindelse med bruk av tolketjeneste, samt dekke kontormateriell og annet pedagogisk materiale. Prosjektet kompetansemidler er øremerkede midler fra staten. Tilskuddet brukes til kompetansehevede tiltak for barnehagene.

Kommunale barnehager

Vedtatt styringskort for kommunale barnehager:

Målsetting	UK 2015	UK 2016 MÅL	UK 2016	Landet 2016
Innbyggere/Brukere				
Gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester				
Alle kommunale barnehageplasser er besatt ved talletidspunktene	se verbaldel	Definert av enhet	se verbaldel	eksisterer ikke sammenligningsgrunnlag
Sikre god sammenheng mellom statlige og kommunale styringsdokument, enhetens virksomhetsplan og hver enkelt barnehages årsplan	se verbaldel	Definert av enhet	se verbaldel	
Sikre og implementering av nye planer og veiledere	se verbaldel	Definert av enhet	se verbaldel	
Sikre et forsvarlig tilbud til barn med nedsatt funksjonsevne gjennom dokumenterte tverrfaglige rutiner	*	Definert av enhet	*	
0 avvik ved tilsyn	0	Antall avvik	0	
Deltakelse Brukerundersøkelse for barnehager Ønsket (Akseptert)	**	70 % (65 %)	86 %	
Helhetsvurdering av brukerundersøkelse for barnehager	**	Total score lik eller bedre enn 2014	5,3	

* se årsrapport spesialpedagogisk hjelp

** ikke gjennomført 2015

Brukerundersøkelse

Enheten arbeider systematisk med økt deltagelse og foreldres medvirkning, med tanke på økt kvalitet i barnehagene. Tabellene viser at enhetens sju barnehager samlet har gått opp 0,1 prosentpoeng sammenlignet med 2014. I henhold til styringskortet er både svarprosenten og score helhetsvurdering høyere enn målsettingen for 2016.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Deltagelse	55 %	60 %	70 %	71 %	*	86 %
Helhetsvurdering	5,1	5,1	5,3	5,2	*	5,3

*Det ble ikke arrangert brukerundersøkelse i 2015

Det foregår et systematisk utviklingsarbeid i hver barnehage basert på individuelt valgte forbedringsområder og utviklingen for de med lavest gjennomsnitt er god, mens de med høyest gjennomsnitt er stabilt meget høy.

Helhetsvurdering	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Laveste bhg	4,3	3,9	5	4,9	*	5
Høyeste bhg	5,5	5,5	5,7	5,7	*	5,6

Kommunale barnehager scorer likt eller bedre enn snitt for Ullensaker, landsgjennomsnittet og private barnehager på alle områder.

Brukerundersøkelse	Kommunale bhg.	Private	Snitt Ullensaker	Snitt Norge
Mattilbud	5,2	5,2	5,2	5,1
Trivsel	5,4	5,2	5,3	5,2
Brukermedvirkning	5	4,9	5	4,9
Respektfull behandling	5,5	5,4	5,4	5,4
Informasjon	5,1	4,9	5	4,8
Fysisk miljø	4,9	4,6	4,7	4,8
Helhetsvurdering	5,3	5,2	5,3	5,2

Opptak og kapasitetsutnyttelse

De kommunale barnehagene deltar i samordnet opptak og det praktiseres løpende opptak gjennom hele året. Enheten har i 2016 foretatt ytterligere kapasitetsjusteringer sammenlignet med 2014 og 2015. Bakgrunn for justeringen er lavere barnetall en antatt, særlig i Kløftaområdet. Overkapasitet på barnehageplasser totalt og et lavere antall søkere ved hovedopptak er hovedårsaken kapasitetsjusteringer.

Antall søkere pr. hovedopptak:

	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt	551	450	404	399	375
7 Kommunale	123	84	84	63	71
28 Private	403	343	324	321	294
Fam. bhg	25	23	22	16	10

Utvikling av antall barn i kommunal barnehage pr. 15.12:

2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Små	store	Små	Store	Små	Store	Små	Store	Små	Store	Små	Store
286	143	280	154	277	151	126	274	117	262	112	267
429		434		428		400		379		379	

Kvalitetsutvikling

Slagord for kommunale barnehager er «Læring i alt for alle»

- Alle barnehager har gjennomført ståstedsanalysen for barnehager og valgt fokusområder for utvikling
- Alle barnehager har etablert en ressursgruppe med tanke på skolering og implementering av språk-, lese- og skriveopplæringsplanen
- Alle barnehager har på ulike nivåer gjennomført kompetanseheving med tanke på realfag i barnehagen
- Alle styrere og pedagogiske ledere har gjennomført kompetanseheving knyttet til «Endrings og implementeringsarbeid», med bistand fra Læringsmiljøsentret i Stavanger
- Alle barnehager deltar på kursrekker i regi av barnehagemyndigheten.

Utvalgte nøkkeltall	2012	2 013	2014	2015	2016	2016 KOSTRA Kgr 13
Produksjonsdata						
Antall barn i kommunale barnehager pr 15.12.	434	428	401	379	379	Ikke Kostratall
Utvalgte kostra indikatorer						
Korr. brutto driftsutgifter per barn i kommunal barnehage (kr)	166 014	174 699	193 571	201 061	215 884	187 884
Korr. brutto driftsutg til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr)	53	57	63	66	71	61
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	18,60 %	18,30 %	17,20 %	16,70 %	17,1%	50,3%
Antall årsverk funksjon 2010	97	114	97.5	89	88.4	Ikke Kostratall
Korr. Oppholdstime pr årsverk i kommunale barnehager	11 665	11 516	11372	11 101	11 309	11 363

Barnetallet varierer gjennom driftsåret, dette gir utfordringer når det gjelder balansering effektiv bemanning vs. barnetall. Det etableres rutiner for tettere oppfølging fra 2017.

Ved hovedopptak 2016 var det totalt 24 færre søkere til barnehageplass i kommunale og private barnehager. Til tross for det har kommunale barnehager det samme antall barn pr. 15.12 16 som på samme tid i 2015.

9 ÅRSRAPPORT FOR HELSEVERN OG SOSIAL OMSORG

I dette kapitlet omtales resultat i forhold til fokusområdene brukere, medarbeidere og økonomi for enhetene innenfor politikkområdet helsevern og sosial omsorg (HHS). Området består av Tildelingsenheten, PRO enhetene (PRO Kløfta, PRO Jessheim Øst og PRO Jessheim Vest), Bolig med Bistand (BMB), Rehabilitering, Utredning og Forebygging (RUF), Helsevern, NAV, Forebyggende barn og unge (FBU) og HS Felles inkl. kommuneoverlegen med ansvar for legetjenesten.

Tjenesteområde	Tjeneste	Tilhører enhet
Pleie og omsorg	Institusjon	PRO Kløfta, PRO Jessheim Øst, PRO Jessheim Vest, RUF, BMB, TIL
	Hjemmetjeneste	
	Aktivisering og støttetjenester	
	Tjenester til funksjonshemmede	
Kommunehelse	Fysio og ergoterapi	RUF, Helsevern, FBU
	Fengsel helsetjeneste	
	Legevakt	
	KØH	
	Forebyggende helsearbeid	
Rus og psykisk helsevern	Rus	Helsevern
	Psykisk helsevern	
Sosialtjeneste	Sosialtjeneste	NAV
Barnevern	Barnevern	FBU
	Forebyggende arbeid	

9.1 Oppsummering for helsevern og sosial omsorg

Mål for enhetene er fastsatt i kommunens overordnede styringskort som vist i kapittel 2. Fokusområdet Samfunn kommenteres overordnet for kommunen i nevnte kapittel. Målene for fokusområdet Brukere er definert pr tjenestene i samsvar med de overordnede målene for fokusområdet. Resultatene for Brukere kommenteres overordnet for hovedutvalget og mer detaljert pr tjenesteområde i dette kapittel. For fokusområdene Medarbeidere og Økonomi er resultatmålene felles for alle enhetene. Resultatene for disse to fokusområdene kommenteres overordnet for hovedutvalget.

9.1.1 Brukere

Resultater på måloppnåelse under fokusområdet brukere er gjennomgående bra. På målsettingen om at kommunen fremmer en aktiv og helsefremmende livsstil nås målene på alle resultatmålene ved alle tjenestene, unntatt ved tjenester til hjemmeboende under Pleie og omsorg. Under målsettingen om at kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester er måloppnåelsen noe lavere, men mange av resultatmålene er oppnådd. For de resultatmålene hvor tjenestene ikke har oppnådd fastsatte mål er det foretatt analyser og det er fokus på å bedre resultatet i 2017.

For detaljer vedrørende styringskort med resultater på fokusområde brukere vises til omtale pr tjenesteområde under.

Kommunen har våren og høsten 2016 gjennomført brukerundersøkelser innen Helse og omsorg sektoren. Målet med brukerundersøkelser er å få et bilde av kvaliteten på kommunens tjenester.

Ullensaker kommune er opptatt av å gi sine brukere et best mulig tilbud. For at dette skal være mulig, er det viktig å få en tilbakemelding på hvordan brukerne opplever kvaliteten på tjenestene som gis.

Følgende tjenesteområder ble undersøkt:

- Hjemmetjenesten
- Dagsenter
- Helsestasjon
- Fysio-ergo tjenesten

	Snitt totalt Ullensaker	Snitt totalt Norge
Hjemmetjenesten	5,1	5
Dagsenter	5,4	5,5
Fysio-ergoterapitjenesten	5,3	5,3
Helsesøstertjenesten	5,3	5,2

Brukerundersøkelsene har belyst trivsel, opplevelsen av å bli behandlet med respekt og om tilbudet er nok tilgjengelig og dekker brukernes behov. Det henvises til sak 66/16 i hovedutvalg for Helsevern og sosial omsorg for mer informasjon om resultatene fra brukerundersøkelsene. Det er også gjennomført brukerundersøkelse innen Sosialtjenesten, NAV. Den viser fremgang fra 2015, men den er ikke lagt frem politisk.

9.1.2 Medarbeidere

Fokusområde	Målsetting	Resultatmål	UK 2014	UK 2015	Mål 2016	UK 2016
Medarbeidere/ Organisasjon	Kommunen er en effektiv organisasjon med motiverte, kompetente og omstillingsdyktige medarbeidere	Andel sykefravær	9,1 %	9,6 %	≤ 8,5 %	10,1 %
		Total score på Medarbeidertilfredshet *		*	4,7	4,7

Det er blitt gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2016. Total score på medarbeidertilfredshet for hovedutvalget er likt med måltallet. Resultater fra medarbeiderundersøkelsen er fulgt tett opp av alle enheter og innarbeidet i virksomhetsplanene for 2017. Enhetene innen HHS har i tråd med kommunens strategi jobbet med implementering av verdiene (MER – modig, endringsdyktig og raus).

Sykefraværet i snitt for enhetene innen HHS er 10,1 % for 2016, som er noe høyere enn foregående år. Det er spesielt enhetene PRO Jessheim Vest, BMB, FBU og Tildelingsenheten som har hatt høyt sykefravær i 2016. Det har vært jobbet målrettet med sykefraværsoppfølging og nærværarbeid i alle enhetene.

I 2016 har det også vært satset på kompetanseutvikling ved alle enhetene for å håndtere nye utfordringer og som tiltak for å beholde og utvikle egne medarbeidere.

9.1.3 Økonomi

Tjenesteområder		Regnskap 2016	Justert budsjett 2016	Avvik mellom regnskap og budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2016
<i>Tall i 1000 kr</i>					
Pleie og omsorg	utgift	483 488	462 553	20 936	460 873
	inntekt	- 107 526	- 97 202	- 10 324	- 97 124
	netto	375 962	365 350	10 612	363 749
Kommunehelse	utgift	101 146	93 417	7 730	92 421
	inntekt	- 34 162	- 27 418	- 6 744	- 27 209
	netto	66 984	65 998	986	65 211
Rus og psykisk helsevern	utgift	23 448	22 732	716	22 772
	inntekt	- 5 919	- 5 343	- 575	- 5 343
	netto	17 530	17 389	141	17 429
Sosialtjeneste (NAV)	utgift	86 205	82 272	3 934	80 805
	inntekt	- 42 672	- 29 994	- 12 678	- 28 527
	netto	43 533	52 278	- 8 745	52 278
Barnevern og forebyggende arbeid barn/unge	utgift	76 782	68 159	8 623	66 692
	inntekt	- 15 010	- 12 052	- 2 958	- 10 952
	netto	61 772	56 107	5 665	55 740
Stab, støttefunksjoner	utgift	5 060	4 826	234	5 326
	inntekt	151	- 61	212	- 61
	netto	5 211	4 765	446	5 265
Hovedutvalg for helsevern og sosial omsorg		570 993	561 887	9 106	559 672

Den økonomiske målsettingen er gitt i styringskortene og er felles for alle enhetene. Målsettingen er at avvik mellom nettoresultatet i regnskap og budsjett avviker mindre enn 0,5 % ved merforbruk og 3 % ved mindreforbruk.

Hovedutvalget samlet har et merforbruk i 2016 i forhold til budsjett på 9,1 mill kr, noe som utgjør 1,6 %. Dette er noe høyere enn målet i styringskortet.

Årsaken til merforbruket skyldes i hovedsak følgende:

- Anskaffelse av helse- og omsorgstjenester i og utenfor kommunen.**
 Stort behov for sykehjems plasser har gitt særlige utfordringer. Vår og sommer 2016 ble dette spesielt utfordrende. Antall pasienter utskrevet fra Ahus økte. I tillegg var pasientenes helse dårligere ved utskrivning og de ble utskrevet tidligere enn før. Dette medførte et stort press på kommunens sykehjem. For å løse dette måtte kommunen kjøpe plasser utenfor kommunen. Antall overliggerdøgn ved Ahus økte betraktelig i samme periode. For å imøtekomme økt behov ble det åpnet 5 nye plasser på avdeling Toppen ved PRO Jessheim Vest. Utviklingen i 2016 har blitt redegjort for gjennom muntlig orienteringer og politiske saker.
 Nedleggelse av midlertidig botilbud for personer uten fast bopel medførte behov for anskaffelse av totalt 12 plasser i 2016.
- Det har skjedd en merkbar økning i antall personer som har behov for hjemmetjenester, hvor det ytes hjemmesykepleie til 64 flere pasienter i 2016 enn i 2015. Det er igangsatt en rekke tiltak for å effektivisere arbeidsprosesser og styrke samarbeidet mellom distriktene.
- Innslagspunktet for refusjon for ressurskrevende tjenester er økt med 50 000 kr utover pris- og lønnsvekst i Statsbudsjettet for 2017. Dette gir mindreinntekter på 2 mill kr i 2016.
- Merforbruk økonomisk sosialhjelp på 3,6 mill kr.

- Svært høyt mindreforbruk på flyktningeområdet skyldes økt bosetting av flyktninger i 4. kvartal i 2016. Inntekter som kom mot slutten av året skal dekke kostnader til bosetting, sosialhjelp og introduksjonsprogram. Disse kostnadene vil forskyves inn i 2017, mens de tilhørende inntektene er regnskapsført i 2016. Det er årsaken til tjenesteområdets positive sluttresultat på et mindreforbruk med 8,7 mill kr.
- Barneverntjenesten har et merforbruk i 2016 som følge av stor vekst i behov hos barn, unge og deres familier. For 2016 fikk barneverntjenesten over 1000 nye meldinger og henvendelser i kjente saker. Veksten viste seg også i antall plasseringer utenfor hjemmet som økte fra 58 til 64 barn. I tillegg bosatte barneverntjenesten 6 enslige mindreårige flyktninger i fosterhjem (slektsplasseringer).

9.2 Pleie og omsorg

Tjenesteområdet Pleie og omsorg har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Brukere/Innbyggere	MÅL 2016	UK 2016
Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.		
Prosent av brukere som får inkomstsamtale i henhold til prosedyre.	100 %	44 %
Prosent av brukere utskrevet til eget hjem etter døgnopphold (korttid)	95 %	92 %
Tjenester til hjemmeboende		
Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.		
Prosent av mål og tiltaksplaner (hjemmesykepleie og miljøarbeidertjenesten) som er revurdert siste 3 mnd	100 %	51 %
Prosent av brukere innenfor psykiatri/demens og kreftomsorg som har maks 12 tjenesteytere pr bruker pr uke	80 %	100 %
ATA*** i prosent - praktisk bistand	80 %	60 %
ATA*** i prosent - hjemmesykepleie	60 %	52 %
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil		
Prosent av brukere tildelt dagrehabilitering som har oppnådd bedring i funksjonsnivå iht standardiserte måleparametre	100 %	68 %
Prosent av brukere innen hverdagsrehabilitering som har nådd sine mål	100 %	80 %
Aktivisering og støttetjenester		
Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.		
Score** på tilgjengelighet i brukerundersøkelsen for dagsentre	5	5,6
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil		
Antall større aktiviteter ved bo- og aktivitetstentrene	4	4
Funksjonshemmede		
Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.		
Antall av legemiddelavvik	150	172
Antall tilfeller av vold/utagering	150	136
Prosent av brukere som når avklarte mestringsmål	100 %	43 %
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil		
Prosent av brukere med behov som har aktivitetstilbud på dagtid	100 %	100 %

*** ATA: ansikt til ansikt tid/ direkte brukertid

- Prosent av brukere som får inkomstsamtale i henhold til prosedyre: Inkomstsamtale skal tilbys alle nye beboere og er i hovedsak gjennomført, men målet er innen 14 dager og det har i enkelte tilfeller blitt avvik i i forhold til denne fristen. Samtalen skal

gjennomføres med beboer/bruker og eventuelt pårørende samt sykepleier og lege. Årsak til avvik i forhold til fristen skyldes vansker med å finne møtetidspunkt som passer alle.

- Antall tjenesteytere til personer med diagnoser innen psykiatri, kreft og demens har i 2016 ikke vært over 12 personer pr uke.
- Prosent av brukere tildelt dagrehabilitering som har oppnådd bedring i funksjonsnivå: Enkelte brukere opplever akutt sykdom/tilleggs lidelser som gjør at de ikke oppnår bedring i funksjon. Vi ser at vi ofte får pasientene for sent inn både til rehabilitering-, døgn- og dagtilbud samt korttid. Det gjør at flere av pasientene har liten effekt av rehabiliteringen.
- Prosent av brukere innen hverdagsrehabilitering som har nådd sine mål: Årsaken til at målet for 2016 ikke er nådd er at kartleggingen i forkant ikke har vært god nok. I tillegg er det brukere som har blitt dårligere og av den grunn ikke har kunnet fullføre planen. Det er derimot en økning fra 30 brukere i 2015 til 51 brukere i 2016 som har hatt vedtak på hverdagsrehabilitering.
- Legemiddelavvik
Legemiddelavvikene skyldes at ansatte har glemt å signere, gi medisin til riktig tid, mangel på medisiner og lignende. Samtidig er flere av avvikene relatert til brukere som ikke vil eller kan ta medisinen sin slik det er foreskrevet av lege. Det har ikke vært noen hendelser som har medført alvorlig helseskade, og ved behov konsulteres lege for vurdering av videre oppfølging. Tiltak som har vært iverksatt og som har god effekt, er implementering av nye legemiddelprosedyrer, samt flere ansatte med legemiddelkurs. Det planlegges ytterligere tiltak fra 2017 som internrevisjon, elektronisk signering av gitt legemiddel og oppfølging av legemiddelområdet fra fag- og kvalitetskonsulent samt tilsynsfarmasøyt. Enheten opplever å ha et godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten og fastlegene.
- Antall tilfeller av vold/utagering: Avvikene som er registrert for 2016 knytter seg både til hendelser med personskade på ansatt hvor brukers utfordrende atferd er kjent (97 tilfeller) og enkeltstående hendelser knyttet til brukere hvor atferden har oppstått mer uventet (39 tilfeller). Antallet hendelser er under måltall, og enheten vil vurdere å justere måltallet.
- Brukere som oppnår mestringsmål
Mestringsmål ble innført i BMB i 2016, og det har vært utfordrende å få dette på plass. Det er 46 brukere med definerte mestringsmål som er evaluert i løpet av 2016. Av disse har 20 oppnådd mestringsmålet. Av de 26 som ikke har oppnådd mestringsmålet skyldes dette flere forhold. Det vil jobbes mer med etablering av mestringsmål som metodikk.

Satsningsområder for 2016

Styrke hjemmebaserte tjenester

For å håndtere veksten i antall eldre er det avgjørende å innrette tjenesten slik at de som ønsker det skal få bo hjemme lengst mulig. Tilbudet til personer med demens ble styrket i 2016 ved å utvide åpningstiden ved dagsentertilbudet Hjerterommet med to kvelder i uka.

Gjennom året har bo- og aktivitetsentrene hatt store og små arrangement. Blant annet har sykkelrickshawer blitt tatt i bruk til stor glede for beboerne og to av dagsentrene hadde en vellykket tur til Hadeland Glassverk. Prosjektet Klokke Klovner på avdelingene for personer med demenssykdommer bidro til økt livskvalitet for denne gruppen, gjennom å skape kontakt med varme, humor og respekt.

Kommunen startet en transport- og servicetjeneste som har ansvar for å transportere brukere til dagsentrene i kommunen og til Øvre Romerike Industri. I tillegg kjører de brukere på institusjon til for eksempel tannlege og spesialisttjeneste. De har også hatt mulighet til å ta med brukere på forskjellige opplevelsesturer.

I 2015 ble ordningen med fritt brukervalg for praktisk bistand (hjemmehjelp) innført i Ullensaker kommune. Det er stadig fler som benytter valgmuligheten. Antall brukere av private leverandører innen praktisk bistand har økt fra 49 i 2015 til 80 i 2016 – en økning på 8 %.

Digitalisering i helsesektoren har stått sentralt også i 2016. Hensikten er å anskaffe digital teknologi (velferdsteknologi) som kan bidra til økt trygghet, sikkerhet og sosial deltakelse. Ny teknologi kan også bidra til å styrke mobiliteten samt gi større mulighet for fysisk og kulturell aktivitet.

I 2016 ble det anskaffet mobile, digitale trygghetsalarmer. Ca. 350 personer har fått en ny trygghetsalarm. Anskaffelse av trygghetsalarmer er et fellesprosjekt for alle seks kommunene på Øvre Romerike.

Produksjonsdata

	2014	2015	2016
Andre nøkkeltall			
Antall søknader behandlet	1150*	2 147	2 027
Antall vedtak på institusjonstjenester	720	833	854
Antall kjøp av tjenestetilbud utenfor kommunen	51	59	67
Antall vedtak på tildelte tjenester i hjemmet	ikke kartlagt	919	1 186

* ufullstendig grunnlag

9.3 Kommunehelse

Tjenesteområdet Kommunehelse har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Brukere/Innbyggere	MÅL 2016	UK 2016
Fysio-ergoterapitjeneste		
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.</i>		
Prosent pasienter som ha gjennomført 1.gangs vurdering av fysio-og ergoterapitjenesten ihht prosedyre	95 %	95 %
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil		
Prosent av brukere i balansegrupper som har økt sitt funksjonsnivå iht standardiserte tester	60 %	100 %
Forebyggende helsearbeid		
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.</i>		
Prosent nyfødte med hjemmebesøk av jordmor	50 %	13 %
Prosent nyfødte med hjemmebesøk av helsesøster.	45 %	34 %
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil		
Prosent barn som har fullført helseundersøkelse ved 5 års alder	95 %	100 %
Prosent barn som har fullført helseundersøkelse ved 2 års alder	95 %	100 %
Fengselshelsetjenesten		
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.</i>		
Prosent innsatte får inntakssamtale innen 2. virkedag.	100 %	91 %
Fravær av antall klagesaker som for medhold av Fylkesmannen	100 %	0 %

- Resultat på mål for legevakta er ikke tilgjengelig for 2016, men det vil settes inn tiltak for å få måltall for 2017.
- Prosent av brukere i balansegrupper som har økt sitt funksjonsnivå iht standardiserte tester: Målet er oppnådd. Alle brukere som fullfører en runde med balansetrening oppnår bedring. Dersom bedring ikke oppnås vil dette kun skyldes akutt sykdom/skade som kommer i tillegg til årsak for henvisning til gruppe.
- Prosent nyfødte med hjemmebesøk av jordmor eller helsesøster har ikke oppnådd fastsatt målsetting. Dette skyldes hovedsakelig langtids sykdom hvor man ikke har lyktes med å få inn vikarer over tid. Tjenesten er i dialog med Ahus for å se på mulighetene for å få raskere informasjon om utskrivning av familier med nyfødte barn.
- Helsetjenesten har hatt aktivt fokus på helseundersøkelse og vaksineringsprogram hos barn under skolealder. Her vil avvik raskt kunne fanges opp og håndteres særskilt, slik at barn får rett bistand til rett tid.
- Tjenesten har ikke klart å nå ønsket resultat for hjemmebesøk til nyfødte.
- Prosent innsatte får inntakssamtale innen 2. virkedag: Ullersmo fengsel som transitt for Norgerhaven, Nederland, har i 2016 medført at tjenesten har gjennomført et høyt antall inntakssamtaler – 877 mot 605 i 2015. Tjenesten har fått tilført flere ressurser for å håndtere oppgavene i forbindelse med innsatte som skal sone i Nederland.
- Det har kun vært én klagesak. Denne fikk medhold av Fylkesmannen og måloppnåelsen er derfor 0 %. Dette er selvsagt veldig lav måloppnåelse, men da det kun gjelder én klagesak er dette ikke representativt for tjenesten som leveres.

Satsningsområder for 2016

Erfaringen viser at det er viktig med tidlig innsats og iverksetting av fysioterapi for å unngå forverring av kroniske lidelser og sikre at forbedringspotensialet blir utnyttet. Fysioterapitjenesten ble styrket med 3 årsverk i 2016. Tjenesten har hatt økt fokus på tidlig innsats etter sykehusopphold og i overgang mellom korttids- og rehabiliteringsopphold og hjem, samt økt tverrfaglig tilbud innen dagrehabiliteringsavdelingen. Antall brukere som har fått individuell fysioterapi (fastlønne) har økt fra 855 i 2015 til 946 i 2016 og 369 har mottatt tilbud i gruppe.

Hverdagsrehabilitering er implementert i alle hjemmetjeneste-distriktene, der fysioterapeut har en sentral rolle i det tverrfaglige arbeidet. Antall brukere tildelt hverdagsrehabilitering 2016 er 51 mot 30 i 2015. Rådgivningstjenesten for eldre har økt antall besøk/oppfølging fra 68 i 2015 til 138 i 2016.

Ullensaker frisklivssentral åpnet våren 2016 og er et lavterskeltilbud til innbyggerne i kommunen med mål om å hjelpe mennesker med å endre levevaner for å forebygge livsstilsykdommer og øke livskvalitet. Sentralen har hatt jevn pågang i oppstartsåret og utvider stadig tilbudet til målgruppen. Antall deltagere av friskliv i 2016 er 58.

Det ble etablert KØH (kommunal øyeblikkelig hjelp) tilbud i tilknytning til korttidsavdelingen på Gjestad med full drift fra 1.januar 2016. Sengeposten, med 6 plasser, har hatt godt belegg fra de deltagende kommunene Hurdal, Nannestad, Gjerdrum og Ullensaker. Avdelingen har bidratt til at flere pasienter blir behandlet lokalt i de tilfeller KØH er like godt eller bedre enn et sykehusopphold. Ca 250 pasienter har benyttet seg av tilbudet og beleggprosenten har variert mellom 67 % til 98% pr uke.

Et annet satsingsområde i 2016 var å ivareta oppgavene med å koordinere helsetjenester for innsatte i Norgerhaven, Nederland. Tjenesten har samhandlet tett med Kriminalomsorgen og Kriminalomsorgsdirektoratet for å få til en god arbeidsflyt og riktig dimensjonering av ressurser. I 2016 har kriminalomsorgen startet bygging av 96 nye fengselsplasser. Tjenesten har kartlagt og planlagt behov i forhold til kapasitetsøkningen.

9.4 Rus og psykisk helsevern

Tjenesteområdet Rus og psykisk helsevern har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Brukere/Innbyggere	MÅL 2016	UK 2016
Rus		
Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.		
Prosent av brukere som har fått kartleggingssamtale og vedtak er fattet innen 3 uker.	100 %	100 %
Prosent av brukere som er delaktige i klientorientert resultatstyrt praksis	30 %	5 %
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil		
Antall aktive og helsefremmende gruppetiltak	3	3
Psykisk helsevern		
Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.		
Prosent av brukere som er delaktige i klientorientert resultatstyrt praksis	40 %	30 %
Prosent tjenester iverksatt under 6 måneder	80 %	80 %
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil		
Antall aktive og helsefremmende gruppetiltak	3	4

- I snart 10 år har avdeling Rus og avhengighet hatt et samarbeid med gårdeiere gjennom Grønn omsorg/ Inn på Tunet. 10 brukere har regelmessig tilbud om aktivisering i disse tiltakene. Avdelingen har også egne tiltak, som husband, trening og tur til Hurdal skisenter.
- Innen psykisk helse er ca. 30 % av brukerne delaktige i metoden FIT (Feedback-informerte tjenester). Fra 01.11.16 deltar alle nye brukere i FIT. Etablering av metoden krever tid, men avdelingen er på god vei med implementeringen.
- Avdeling Psykisk helsevern har ulike gruppeaktiviteter: Gå gruppe, svømmegruppe, treningsgruppe og bowlinggruppe.

Satsningsområder for 2016

Det er påbegynt utarbeidelse av strategidokument for psykisk helsevern, rus og avhengighet, for å sikre noen langsiktige valg og prioriteringer for begge brukergruppene. I dette arbeid har mange tjenester kartlagt situasjonen rundt mennesker med rus- og psykiske lidelser ved hjelp av Bruker Plan som er en metodisk gjennomgang av alle brukere vi er i kontakt med.

Avdeling rus og avhengighet flyttet sammen med 7èrn inn i nye flotte lokaler i tilknytning til Jessheim kirke i 2016.

22 omsorgsboliger til mennesker med psykiske lidelser i Myrvegen 75 er etablert og 22 beboere er flyttet inn i løpet av 2016. Det er tilsatt medarbeidere i 20 årsverk. Prioriteringen har vært å bli kjent med beboerne, utarbeide rutiner og prosedyrer og tilrettelegge for opplæring for å kunne håndtere ulike problemstillinger rundt beboerne samt sikre gode arbeidsmåter.

Ventelisten til psykisk helsevern er redusert fra 70 til 3 personer i løpet av 2016. Det skyldes fokus på korte behandlingsforløp med 5-8 samtaler og bruk av FIT, som setter brukerne, og deres opplevelse av hva som er virksom hjelp, i sentrum. I tillegg er vedtaksmyndigheten overført til Tildelingsenheten som setter fokus på gode prioriteringer og bevisstgjøring av utøver. Overføring av saksbehandlingen frigjør tid til direkte pasient- og klientoppfølging.

I tillegg har antall brukere med tjenester og antall henvisninger til psykisk helsevern gått ned. Dette kan ha sammenheng med at kommunen også har andre tilbud (friskliv,

hverdagsrehabilitering, miljøarbeidertjenester, omsorgsboliger i Myrvegen 75) som kan være forebyggende eller erstatte tjenester fra psykisk helsevern.

9.5 Sosialtjeneste

Tjenesteområdet Sosialtjeneste har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Brukere/Innbyggere	UK 2015	MÅL 2016	UK 2016
Sosialtjenesten (NAV)			
Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.			
Prosent saker med saksbehandlingstid innen 30 dager	93 %	96 %	96 %
Prosent henvendelser i mottak med ventetid under 20 minutter	100 %	100 %	99 %
Andel sosialhjelpsmottakere mellom 18 og 24 år av innbyggere 18-24 år	6,1	5,1	5,1
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil			
Prosent av brukere med nedsatt arbeidsevne i gruppen 18 - 29 år med aktivitetsplan.	61 %	90 %	90 %
Prosent av introduksjonsdeltakere som har økt deltagelse i arbeidslivet eller utdanning, etter endt programperiode	75 %	80 %	81 %
Prosent av brukere med sosialhjelp som hovedsinntektskilde som har arbeidsrettet aktivitet.	23 %	20 %	41,8 %

Enheten har oppnådd målsettingene for brukere for 2016. Det er gjennomført brukerundersøkelse høsten 2016 som gir fremgang på sentrale områder.

- 96 % av alle saker er behandlet innen 30 dager. Saker med behandlingstid utover 4 uker er i stor grad klagesaker som tar tid å utrede.
- Kjørdningssystem har blitt skiftet ut da det i perioder har vært ute av drift i 2016, men det er estimert at 99 % av alle henvendelser er effektivt innen 20 minutter.
- Andelen sosialhjelpsmottakere mellom 18 og 24 år er redusert til 5,1, og målet for 2016 er oppnådd.
- Andelen introduksjonsdeltakere som har økt deltagelse i arbeidslivet/utdanning er 81 %, noe som er 1 % over enhetens målsetting. Avdeling for Arbeid og inkludering ble opprettet i 2016 og rekrutteringsprosessen tok noe tid. Dette gir mulighet for å øke målet for de kommende år.
- Andelen brukere med sosialhjelp som har arbeidsrettet aktivitet er 41,8 %, som er en økning på 18,8 % fra 2015.

Satsningsområder for 2016

Arbeid og aktivitet er retningsgivende for alle satsningsområdene innen NAV.

For å øke aktivitetsnivået for de brukere som står lengst unna arbeidslivet ble det økt kapasitet i **kvalifiseringsprogrammet**. Det innebærer tett oppfølging i to år med individuell plan og nær kontakt med arbeidsmarked og næringsliv. Ved å gi flere dette tilbudet vil det kunne gi en reduksjon i økonomisk sosialhjelp. I 2016 ble det mottatt 37 søknader hvorav 25 har fått innvilget deltagelse. Av de 25 som planmessig avsluttet programmet i 2016 gikk 12 over til ordinært arbeid. Øvrige deltaker har gått over til utdanning eller avklaring til andre

trygdeytelser. 4 ble avklart tilbake til økonomisk sosialhjelp da de ikke kunne nyttiggjøre seg programmet.

Det er mange som henvender seg til NAV med behov for bolig. Ventelisten til kommunal **bolig** har over tid vært ca. 70 personer. Etter ansettelse av boligfremskaffer i 2015 og mye tettere samarbeid med utleiemarkedet er ventelisten redusert til ca. 30 pr. 31.12.16. Det er en utfordring å bosette store familier da utleieboligene ikke er store nok. Det er også personer på ventelisten med store rus-utfordringer. Disse har vi pr i dag ikke et tilbud til på boligsiden.

Aktivitetshuset er et viktig tilbud for de mellom 18-25 år som sliter med å komme seg ut i arbeid. Tilbudet er i en oppbyggingsfase men har allerede flere suksesshistorier og har pr i dag 8 personer som er tilknyttet tiltaket. Det har ikke vært ekstra midler til drift av aktivitetshuset i 2016 og driften er dekket av ordinære driftsmidler. Ca. 60 % av deltakerne har gått over til jobb og annen arbeidsrelatert aktivitet.

Ullensaker kommune bosatte i 50 **flykninger** i 2016, i tillegg til ti personer som kom på familiegjenforening. Nesten alle ble bosatt gjennom det private markedet. Både boligfremskaffer i NAV og Aktivitetshuset var aktive i arbeidet med bosetting av flyktingene. Kommunen har aldri bosatt så mange flykninger som i 2016. I løpet av høsten ble det derfor nødvendig å opprette en egen avdeling i NAV – Arbeid og Inkludering – som jobber med bosetting og inkludering av flykninger.

God inkludering er avhengig av at alle bidrar - fra politikere til den enkelte innbygger i kommunen. Gjennom året har kommunen etablert forankret bosettings- og inkluderingsarbeidet gjennom «Ullensakermodellen». Modellen har som mål å sikre god inkludering i det norske samfunnet og i lokalmiljøet og å videreutvikle ferdigheter som gjør den enkelte flykting i bedre stand til å klare seg selv. Samarbeid med frivillig sektor og næringslivet har vært og er svært viktig for å sikre at flyktingene får et nettverk og en døråpner inn i lokalsamfunnet og arbeidslivet.

Ved Jessheim helsestasjon ble det i 2016 etablert en migrasjonshelsetjeneste for å sikre god inkludering. Blant annet ble det startet helsegrupper for flyktingkvinner. Tiltaket virker godt for de som er med. Det ble også startet en flerkulturell møteplass, «Språkkafeen», som holdes en gang i måneden. Her møtes frivillige, flykninger og innvandrere til et sosialt samvær, hvor de praktiserer norskspråket og bygger nettverk. Frivillige norsktrenere har hjulpet flere flykninger med å bli bedre i norsk på kort tid.

9.6 Barnevern

Tjenesteområdet Barnevern har følgende mål og resultater på fokusområdet Brukere:

Brukere/Innbyggere	UK 2015	MÅL 2016	UK 2016
Forebyggende arbeid			
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.</i>			
Prosent trinn -foreldremøter på ungdomsskolene som blir besøkt av utekontaktene i løpet av høsten	94 %	100 %	80 %
Kommunen fremmer aktiv og helsefremmende livsstil			
Prosent barn og unge med behov som har et tilrettelagt aktivitetstilbud	53,3 %	100 %	100 %
Prosentøkning av besøkstall ved Klubb	10 %	10 %	10 %
Barnevern			
<i>Kommunen har gode, forutsigbare, tilgjengelige og sammenhengende tjenester.</i>			
Prosent meldinger behandlet innen frist	95,9 %	100 %	98 %
Prosent undersøkelser gjennomført innen frist	87 %	100 %	63 %
Prosent barn med hjelpetiltak som har tiltaksplan	98,2 %	100 %	96,3 %
Prosent barn med omsorgstiltak som har omsorgsplan	100 %	100 %	100 %

- Utekontaktene fulgte praksis med å besøke foreldremøter i ungdomsskolene, hvor det ble gitt en orientering om tjenesten.
- Ungdomshusene Huset og Calypso har hatt en økning i antall besøkende. Ungdommen virker fornøyde. Målet med besøkene var å rekruttere ungdom og å gjøre tilbudet ved Huset bedre kjent noe som har gitt effekt. Prosjekter med utvendig oppussing av fasaden med engasjerte ungdommer og utvikling av innhold i Huset har gitt et godt løft og positiv «blest» i ungdomsgruppene.
- I barnevernet var første halvår svært bra og fristbruddene var under 10 % for undersøkelser. I løpet av året sluttet flere saksbehandlere, og barnevernet fikk først nytilsatte inn mot slutten av høsten. Samlet fikk tjenesten også mange nye meldinger og alvorlige saker. Kombinasjonen av vekst i antall henvendelser, nytilsatte og nye ledere gav oss krevende dager og medførte at vi fikk fristbrudd i enkelte undersøkelser. De alvorligste sakene med vold, overgrep og rus ble alltid prioritert.
- I 2016 fikk familieteamet inn 254 nye saker, noe som betyr at tilbudet benyttes av samme antall som i 2015. Henvisningene har ulik alvorlighetsgrad, hvor flere av sakene krever tett og hyppig oppfølging. Det er ofte tett samarbeid med andre kommunale instanser og mange saker krever mye tid til møter. Dette er en ønsket utvikling, siden vi får bedre tjenestekvalitet ved å jobbe godt tverrfaglig. Hvis familiene får samlet hjelp på flere arenaer samtidig, vil dette gi mulighet for gode og langvarige resultater for familiene.

Satsningsområder for 2016

Barneverntjenesten opprettet et eget familie- og nettverksteam med 3 rådgivere fra mars 2016. God og målrettet innsats fra de ansatte har gitt økt kvalitet ved gjennomgang av meldinger med en tydelig prioritering av de alvorligste sakene. Teamene i avdelingen arbeider mer på tvers og samarbeider godt for å løse de akutte sakene raskt.

Barneverntjenesten mottar hvert år et høyt antall bekymringsmeldinger, som er stigende fra år til år. Tjenesten hadde en vekst i nye meldinger på 34 % i 2015, og ytterligere 20 % økning i 2016. I tillegg til registrerte meldinger mottas et betydelig antall meldinger i allerede aktive

saker. Disse meldingene blir kun registrert som «nye opplysninger» og inngår ikke blant de registrerte meldingene.

Strategidokument for å fange opp risikoutsatte barn og unge som ble behandlet politisk i november 2016, vil være en viktig rettesnor for arbeidet årene framover. Gjennom et bredere tverrfaglig samarbeid og en tydeliggjøring av roller og oppgaver, vil kommunen være bedre rustet til å fange opp og iverksette tiltak for barn og unge risikosituasjoner.